

d

زیارت عاشورا
اتحاد روحانی با امام
حسین ♦

اصغر طاهرزاده

طاهرزاده، اصغر، 1330-
زیارت عاشورا اتحاد روحانی با امام
حسین ♦، / طاهرزاده، اصغر. - اصفهان:
لُبالمیزان، 1389.
136 ص.

ISBN: 978-964-2609-09-3

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا
کتابنامه به صورت زیرنویس.
1- زیارتنامه عاشورا. 2- نقد و
تفسیر.

BP271/60422/ط2 1389

297/777

کتابخانه ملی ایران

1978288

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با امام
حسین ♦

اصغر طاهرزاده

نوبت چاپ: هفتم، ویرایش جدید

تاریخ انتشار: 1389

ناشر: لبالمیزان

قیمت: 1400 تومان

طرح جلد: گروه فرهنگی المیزان

شمارگان: 3000 نسخه

لیتوگرافی: شکیبا

چاپ: پردیس/معنوی

صحافی: دی

کلیه حقوق برای گروه المیزان محفوظ

است

مراکز پخش:

1- گروه فرهنگی المیزان تلفن:

0311 -7854814

2- دفتر انتشارات لبالمیزان

همراه: 09131048582

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ
يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ ابْنَ سَيِّدِ
الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ
فَاطِمَةَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ وَ
الْوَثَرَ الْمَوْثُورَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى
الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ عَلَيْكُمْ
مِثِّي جَمِيعًا سَلَامٌ اللَّهُ أَبَدًا مَا بَقِيَتْ وَ
بَقِيَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ يَا أَبَا عَبْدِ
لِلَّهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الرَّزِيَّةُ وَ جَلَّتْ وَ عَظُمَتِ
الْمُصِيبَةُ بِكَ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ
أَهْلِ الْإِسْلَامِ وَ جَلَّتْ وَ عَظُمَتِ مُصِيبَتُكَ
فِي السَّمَاوَاتِ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ
السَّمَاوَاتِ فَلَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً أَسَّسَتْ أَسَاسَ
الظُّلْمِ وَ الْجَوْرِ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَ لَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً دَفَعَتْكُمْ عَنْ مَقَامِكُمْ وَ
أَزَالَتْكُمْ عَنْ مَرَاتِيكُمْ الَّتِي رَتَّبَكُمْ
لِلَّهِ فِيهَا وَ لَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكُمْ وَ
لَعَنُ اللَّهُ الْمُتَمَهِّدِينَ لَهُمْ بِالْتَّمَكِينَ مِنْ
قِتَالِكُمْ بَرَنْتُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ مِنْهُمْ
وَ مِنْ أَشْيَاعِهِمْ وَ أَتْبَاعِهِمْ وَ

امام حسين ◆

أُولِيَّائِهِمْ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي سَلِّمُ
لِمَنْ سَأَلَكُمْ وَ حَزْبُ لِمَنْ حَارَبَكُمْ
إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ لَعَنُ اللَّهُ آلَ
زِيَادٍ وَ آلَ مَرْوَانَ وَ لَعَنُ اللَّهُ بَنِي
أُمَيَّةَ قَاطِبَةً وَ لَعَنُ اللَّهُ ابْنَ مَرْجَانَةَ
وَ لَعَنُ اللَّهُ عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ وَ لَعَنُ اللَّهُ
شِمْرًا وَ لَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً أَسْرَجَتْ وَ أَلْجَمَتْ
وَ تَنَقَّبَتْ لِقِتَالِكَ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي
لَقَدْ عَظُمَ مُصَابِي بِكَ فَاسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي
أَكْرَمَ مَقَامَكَ وَ أَكْرَمَنِي أَنْ يَرْزُقَنِي
طَلَبَ ثَارِكَ مَعَ إِمَامٍ مَنْصُورٍ مِنْ أَهْلِ
بَيْتِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ
اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي عَنْدَكَ وَجِيهًا
بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الدُّنْيَا وَ
الْآخِرَةِ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي أَتَقَرَّبُ
إِلَى اللَّهِ وَ إِلَى رَسُولِهِ وَ إِلَى أَمِيرِ
الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى فَاطِمَةَ وَ إِلَى
الْحَسَنِ وَ إِلَيْكَ بِمُؤَالَاتِكَ وَ
بِالْبَرَاءَةِ مِنْ أَسَسِ أَسَاسِ ذَلِكَ وَ
بَنَى عَلَيْهِ بُنْيَانَهُ وَ جَرَى فِي ظُلْمِهِ
وَ جَوْرِهِ عَلَيْكُمْ وَ عَلَيَّ أَشْيَاعَكُمْ
بَرِئْتُ إِلَيْهِ اللَّهُ وَ إِلَيْكُمْ مِنْهُمْ وَ
أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ إِلَيْكُمْ بِمُؤَالَاتِكُمْ
وَ مُؤَالَاتِهِ وَلِيِّكُمْ وَ بِالْبَرَاءَةِ مِنْ
أَعْدَائِكُمْ وَ النَّاصِبِينَ لَكُمْ الْحَرْبَ وَ
بِالْبَرَاءَةِ مِنْ أَشْيَاعِهِمْ وَ أَتْبَاعِهِمْ
إِنِّي سَلِّمُ لِمَنْ سَأَلَكُمْ وَ حَزْبُ لِمَنْ
حَارَبَكُمْ وَ وَلِيٍّ لِمَنْ وَالَاكُمْ وَ عَدُوٍّ
لِمَنْ عَادَاكُمْ فَاسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي أَكْرَمَنِي

بِمَعْرِفَتِكُمْ وَ مَعْرِفَةِ أَوْلِيَائِكُمْ وَ
 رَزَقَنِي الْبَرََاءَةَ مِنْ أَعْدَائِكُمْ أَنْ
 يَجْعَلَنِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ
 وَ أَنْ يُثَبِّتَ لِي عِنْدَكُمْ قَدَمَ صِدْقٍ فِي
 الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أَسْأَلُهُ أَنْ
 يُبَلِّغَنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ عِنْدَ
 اللَّهِ وَ أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِي مَعَ إِمَامِ
 هُدَى ظَاهِرٍ نَاطِقٍ بِالْحَقِّ مِنْكُمْ وَ
 أَسْأَلُ اللَّهَ بِحَقِّكُمْ وَ بِالشَّانِ الَّذِي لَكُمْ
 عِنْدَهُ أَنْ يُعْطِيَنِي بِمُصَابِي بِكُمْ أَفْضَلَ
 مَا يُعْطِي مُصَابَا بِمُصِيبَتِهِ مُصِيبَةً مَا
 أَعْظَمَهَا وَ أَعْظَمَ رَزِيَّتَهَا فِي الْإِسْلَامِ
 وَ فِي جَمِيعِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ
 اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ
 تَنَالِهِ مِنْكَ صَلَوَاتٍ وَ رَحْمَةٍ وَ مَغْفِرَةٍ
 اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحْيَايَ مَحْيَا مُحَمَّدٍ وَ
 آلِ مُحَمَّدٍ وَ مَمَاتِي مَمَاتِ مُحَمَّدٍ وَ آلِ
 مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا يَوْمٌ تَبَرَكْتَ بِهِ
 بَنُو أُمَيَّةَ وَ ابْنُ آكِلَةِ الْأَكْبَادِ
 اللَّعِينُ ابْنُ اللَّعِينِ عَلَى لِسَانِكَ وَ
 لِسَانِ نَبِيِّكَ «صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ» فِي
 كُلِّ مَوْطِنٍ وَ مَوْقِفٍ وَقَفَ فِيهِ نَبِيُّكَ
 «صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ» اللَّهُمَّ الْعَنِ
 أَبَا سُفْيَانَ وَ مُعَاوِيَةَ وَ يَزِيدَ بْنَ
 مُعَاوِيَةَ عَلَيْهِمْ مِنْكَ اللَّعْنَةُ أَبَدَ
 الْأَبَدِينَ وَ هَذَا يَوْمٌ فَرِحَتْ بِهِ آلُ
 زِيَادٍ وَ آلُ مَرْوَانَ بِقَتْلِهِمُ الْحُسَيْنِ
 صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ فَضَاعِفْ عَلَيْهِمُ
 اللَّعْنَ مِنْكَ وَ الْعَذَابَ اللَّهُمَّ إِنِّي

امام حسين ♦

أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ فِي
مَوْقِفِي هَذَا وَ أَيَّامَ حَيَاتِي
بِالْبَرَاءَةِ مِنْهُمْ وَ اللَّعْنَةِ عَلَيْهِمْ وَ
بِالْمُؤَالَاةِ لِنَبِيِّكَ وَ آلِ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ
وَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ پس صد مرتبه
می‌گویي: «اللَّهُمَّ الْعَنِ أَوَّلَ ظَالِمٍ ظَلَمَ
حَقَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ آخِرَ تَابِعٍ
لَهُ عَلَى ذَلِكَ. اللَّهُمَّ الْعَنِ الْعَصَابَةَ
الَّتِي جَاهَدَتِ الْحُسَيْنَ وَ شَايَعَتْ وَ
بَايَعَتْ وَ تَابَعَتْ عَلَى قَتْلِهِ. اللَّهُمَّ
الْعَنَهُمْ جَمِيعًا» پس صد مرتبه
می‌گویي: «السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ
اللَّهِ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ
عَلَيْكَ مِنِّي سَلَامُ اللَّهِ أَبَدًا مَا بَقِيَتْ وَ
بَقِيَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ وَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ
آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي لِزِيَارَتِكَ . السَّلَامُ
عَلَى الْحُسَيْنِ وَ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ
وَ عَلَى أَوْلَادِ الْحُسَيْنِ وَ عَلَى أَصْحَابِ
الْحُسَيْنِ». پس می‌گویي: «اللَّهُمَّ خُصَّ
أَنْتَ أَوَّلَ ظَالِمٍ بِاللَّعْنِ مِنِّي وَ أَبَدًا
بِرِهِ أَوَّلًا ثُمَّ الثَّانِي وَ الثَّالِثُ وَ
الرَّابِعُ اللَّهُمَّ الْعَنِ يَزِيدَ خَامِسًا وَ
الْعَنِ عُبَيْدَ اللَّهِ بْنَ زِيَادٍ وَ ابْنَ
مَرْجَانَةَ وَ عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ وَ شَمْرًا وَ
آلَ أَبِي سُفْيَانَ وَ آلَ زِيَادٍ وَ آلَ
مَرْوَانَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ». پس به

سجده می‌روی و می‌گویي:

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدُ الشَّاكِرِينَ
لَكَ عَلَى مُصَابِهِمُ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى عَظِيمِ

رَزِيَّتِي اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي شَفَاعَةَ
الْحُسَيْنِ يَوْمَ الْوُرُودِ وَ ثَبَّتْ لِي قَدَمَ
صِدْقٍ عِنْدَكَ مَعَ الْحُسَيْنِ وَ أَصْحَابِ
الْحُسَيْنِ الَّذِينَ بَذَلُوا مُهَجَهُمْ دُونَ
الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ.»

فهرست مطالب

13	مقدمه
21	مقدمه مولف
22	زیارت عاشورا؛ حدیث قدسی
32	یگانه شدن جان
37	برگشت به مقام عنداللهی
42	امام حسین ♦ گمشده ی بشریت
50	جایگاه اشک برای امام حسین ♦
60	خونی که هرگز هدر نمی رود
64	جایگاه اصحاب حسین ♦
67	پدر امت
72	تنفر جهت دار
77	مدیریت قوه ی غضبیه
83	در اوج یگانگی
90	دریچه های تقرب به خدا
98	جبهه های زنده و فعال
104	طلب مقام محمود
110	انتظار پاداشی بزرگ
113	پرواز به سوی افق های برتر
117	بزرگترین تقاضا
121	غم غربت
127	مدیریت حُبّ و بغض
131	لعنت های جان بخش
135	ملاقاتی روحانی
137	بهترین راه اصلاح نفس
145	زیبایی های کربلا
148	مقام معیت با امام حسین ♦

مقدمه

1- ضروري‌ترين نياز بشر ارتباط با عالم ملکوت و آزادشدن از هبوطي است که با نزديکي به شجره‌ي ممنوعه در آن قرار گرفت و ارتباط با عالم ملکوت میسر نمی‌شود مگر آن که به انسان‌هاي ملکوتي که با وجودشان اشاره به آن عالم دارند نظر اندازیم. حضرت سیدالشهداء ♦ در کربلا چنین راهي را در جلو بشریت گشودند، لذا ما با زیارت آن حضرت به ملاقات آن امام می‌رویم تا ما نیز نظاره‌گر ملکوت عالم باشیم و از جرگه‌ي مسلماناني که امام را شهید می‌کنند به در آییم و به جرگه‌ي گروهی بپیوندیم که در امام ذوب شدند و خون‌خواهی او را خون‌خواهی خود دانستند و از خدا خواستند که «أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِي...» خون‌خواهی حسین ♦ را که خون‌خواهی خودم محسوب می‌شود، رزق من گردان که جان من جدای از جان مولایم حسین ♦ نیست.

2- انسان دارای چهره‌هاي مختلفی است که هر زمان با چهره‌اي از خود روبه‌رو می‌شود و به تماشای آن می‌نشیند. انسان در

14 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

کربلا با عالی‌ترین وجه انسانی روبه‌رو می‌گردد و در طلب آن اشک تمثلاً سر می‌دهد و در زیارت عاشورا سعی دارد همه‌ی حجاب‌های بین خود و آن چهره‌ی نهایی انسانی را کنار بزند تا در یگانگی با امام ندا سردهد «الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى عَظِيمِ رَزِيَّتِي» حمد خدا را به جهت مصیبت بزرگ من، آری مصیبت بر امام حسین ♦ را مصیبت خود احساس می‌کند و شرط یگانگی با امام را به انتها می‌رساند.

3- زیارت عاشورا اشاره به

راهی است که باید طی شود و معراجی است که باید به آن دست یافت. انسان از طریق آن زیارت متوجه می‌شود طلب در او زنده است و غرایز مانع راه‌اند، ولی به مدد زیارت حضرت سیدالشهداء ♦ امکان طی مسیر هست. با نظر به آن حضرت از خداوند تقاضا می‌کند که: «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي عِنْدَكَ وَجِيهاً بِالْحُسَيْنِ ♦» خداوند! مرا به حقیقت حسین ♦ پسندیده‌ی درگاهت قرار بده، تا بتوانم جهت جان خود را به خدا اندازم و در مسیر حقیقتیابی، طریقت حسین ♦ را پیشه‌ی خود کنم تا همچنان که

کربلا را عشق به خدا آفرید من
نیز از آن عشق بی‌بهره نباشم و
از هبوط به‌درآیم و به معیت با
حسین ♦ و اصحاب او نایل گردم و
بتوانم از خدا تقاضا کنم؛
«أَسْأَلُهُ أَنْ يُبَلِّغَنِي الْمَقَامَ
الْمَحْمُودَ لَكُمْ» مرا نیز به مقام
محمود نایل گرداند.

4- در متن کتاب ملاحظه خواهید
کرد کلمه‌کلمه‌ی زیارت عاشورا با
دقت و ظرافت تمام انتخاب شده و
در تکرار مضامین تعمّدی
دقت‌برانگیز مدّ نظر بوده و
نام‌هایی که عنوان شده همه از سر
دقت انتخاب شده تا ما بتوانیم
زندگی امروز خود را با زیارت
عاشورا تغذیه کنیم.

5- با تأمل در زیارت عاشورا
معلوم می‌شود که آن زیارت
شناسنامه‌ی فرهنگی و سلوکی شیعه
است و لعن‌های مطرح‌شده در آن جهت
تولی و تبرّای مسلمانان را روشن
می‌کند تا هر مسلمانی جایگاه خود
را در نبرد بی‌امان حق و باطل
تعیین و تعریف کند و از حضور در
جبهه‌ی معنوی حق در هزاره‌ی سوم
محروم نماند و معلوم شود او نیز
بخشی از این جبهه است.

16 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با
امام حسین ♦

6- روشن است که «لعن» گفتن مقوله‌ای متفاوت از ناسزاگفتن و فحش‌دادن است، فحش‌دادن شأن یک مسلمان نیست همچنان که علی ♦ فرمودند: «إِنِّي أَكْرَهُ لَكُمْ أَنْ تَكُونُوا سَبَّائِينَ»¹ به خدا سوگند دوست ندارم شما از دشنام‌دهندگان باشید. ولی «لعن» کردن یک نوع بیزاری‌جستن از ظلم و ظالم و فاصله‌گرفتن از راه سپاه اهل باطل و موجب قرب به جبهه‌ی امام حسین ♦ می‌شود و این‌که در دل ما جایی برای همراهی با ظلم و ظالم نیست. همان‌طور که خداوند بر اهل کفر لعنت می‌کند و لعنت لعنت‌کنندگان را نیز بر آن‌ها می‌فرستد و می‌فرماید: «إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَ يَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ».² کسانی که دلایل روشن، و وسیله‌ی هدایتی را که نازل کرده‌ایم، بعد از آن‌که در کتاب برای مردم بیان نمودیم، کتمان کنند، خدا آن‌ها را لعنت می‌کند؛ و همه لعنت‌کنندگان نیز، آن‌ها را لعن می‌کنند.

1 - نهج البلاغه، کلام 206.

2 - سوره‌ی بقره، آیه‌ی 159.

7- وقتي به عمرسعد «لعنت» کردیم به این معني است که دیگر در اردو گاهي که شخصیت عمرسعد هست، جاي ما آن جا نیست و با توجه به لعنتهاي جامعي که در آن زیارت هست، راه براي انتخاب جایگاهی در کنار امام حسین ♦ آسان می‌گردد. پس هر جا که شخصیتهاي مورد لعن در زیارت عاشورا آن جا نباشند جاي ما آن جا خواهد بود که جایگاه همراهي و همدلي با امام حسین ♦ است و در آن حال تولي و تبري از حالت ذهني خارج می‌شود و صورت کاربردي به خود می‌گیرد و این به معني پاشیدن تخم کینه نیست، بلکه به معني آن است که پرونده ي کربلا مفتوح است و ما می‌توانیم با امام حسین ♦ اتحاد روحاني برقرار کنیم و متوجه باشیم «سپر از دست مینداز که جنگ است هنوز» مواظب باش در این جنگ در جبهه ي باطل قرار نگیری.

8- نام‌هایی که در زیارت عاشورا آمده بیش از آن که نام اشخاص باشد اشاره به شخصیتهاي است که در همه ي زمان ها وجود دارند و زیارت عاشورا پنجره ي روشني است براي شخصیت‌شناسي و

18 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با
امام حسین ♦

ملاک‌هایی می‌دهد تا انسان در هر
زمان یزید و شمر و آل مروان و
آل زیاد زمان را بشناسد و جهت
روح و روان خود را از آن‌ها جدا
کند تا در اعلام موضع، در نبرد
تاریخی حق و باطل، بی‌موضع و
بی‌طرف نباشد. زیرا بنا به
فرمایش قرآن؛ «فَمَاذَا بَعُدَ الْحَقُّ
إِلَّا الضَّلَالُ»³ اگر انسان از دایره‌ی
حق بیرون آید، هر جا باشد در
دایره‌ی گمراهی و کفر است.

9- نصرت‌طلبیدن حضرت اباعبدالله ♦
که فرمود: «هَلْ مِنْ نَاصِرٍ
يَنْصُرُنِي...» خطاب به لشکریان
عمر سعد نیست، خطاب به همه‌ی
آن‌هایی است که می‌خواهند در نبرد
تاریخی حق با باطل در کنار
حسین ♦ باشند و از سیر روحانی و
اتحاد با جان‌نورانی حضرت
سیدالشهداء ♦ عقب نیفتند و
همچون امام خمینی «رضوان الله تعالی علیه» در جنگ
بیرونی و درونی با باطل، جای
خود را تعیین کنند و با
بازنگه‌داشتن پرونده‌ی نبرد
تاریخی حق و باطل کربلا، جبهه‌ی
زمانه‌ی خود را مدیریت نمایند و
به پویایی اسلامی ادامه دهند.

10- زیارت عاشورا نقطه‌ی مکرر رجوع به کربلا است و نظر به راهی است که انتخاب حق برای انسان‌ها سخت و پیچیده نگردد، به شرطی که به کربلا و مقام قدسی امام حسین ♦ درست بنگریم و لذا سعی شده است در کتابی که پیش رو دارید این موضوع مورد غفلت قرار نگیرد.

11- این کتاب بدون ویرایش‌های معمولی ادبی و با همان روح حضوری که سخنران محترم انجام داده خدمتتان عرضه می‌شود تا امکان ارتباط روحی با اصل زیارت برای خواننده‌ی محترم در سرتاسر کتاب باقی بماند و راهی جهت انس با مقام حضرت سیدالشهداء ♦ باشد. از این رو کتاب حاضر کتابی است برای بارها خواندن، گشودن دوباره‌ی آن آغاز تو سلی است به آستان مقدس حضرت اباعبدالله الحسین ♦ و آن‌گونه که در متن آمده؛ «بها نه‌ای است برای سیر در مقام نورانی امام حسین ♦ و اتحاد روحانی با آن ذات مقدس».

گروه فرهنگی المیزان

مقدمه مولف

1- بهترین توصیف در رابطه با عظمت زیارت عاشورا متن زیارت است و اینکه چگونه آن زیارت ابعاد روحانی انسان را برمی‌انگیزاند و موانع اُنس با شهدای کربلا را برطرف می‌کند. عمده آن است که بدانیم این زیارت یک نحوه سلوک روحانی است و به صورت کاملاً کاربردی می‌توان از آن بهره گرفت، **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** با مطالعه‌ی کتاب دلیل این ادعا روشن می‌شود.

2- در مورد سند زیارت عاشورا بزرگان دین سخنان مبسوطی اظهار فرموده‌اند که بنده فکر می‌کنم با توجه به تأیید سند زیارت عاشورا توسط حضرت آیت‌الله شبیری زنجانی که بنا به نظر اهل فن، در موضوع رجال‌شناسی، اگر نگوئیم بی‌نظیرند مسلم کم‌نظیرند، دیگر هیچ شبهه‌ای بر موثق بودن آن زیارت باقی نمی‌ماند، ایشان در جواب سؤال از سند زیارت عاشورا با

22 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

دلایلی که ذکر می فرمایند آن را
صحیح می دانند.¹

زیارت عاشورا در دو کتاب مهم
«کامل الزیارات»، تألیف مرحوم
شیخ ابوالقاسم جعفر
بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه و
«کتاب مصباح المتعبدین و
سلاح المتعبدین» نوشته مرحوم
ابی جعفر محمد بن الحسن الطوسی، آمده
است. مرحوم شیخ طوسی، این کتاب
را مختصر نمود و نام آن را
مختصر المصباح نهاد. قابل ذکر
است، اگر چه بنای شیخ در این
کتاب، بر اختصار بوده ولی از
جهت اهمیت زیارت عاشورا، آن را
نیز نقل نموده است.

زیارت عاشورا؛ حدیث قدسی

زیارت عاشورا از دو طریق نقل
شده است: یکی از طریق امام
باقر ♦ که آن را علقمة
بن محمد حضرمی و محمد بن اسماعیل از
صالح بن عقبه، و او از مالک جهنی
از امام باقر ♦ نقل کرده اند. و
یکی هم از طریق امام صادق ♦ که
آن را صفوان بن مهران جمال (از

1 - به استفتاء شماره 4383 دفتر حضرت
آیت الله شبیری زنجانی و یا پایگاه اینترنتی
تراث، www.toraath.com رجوع شود.

اصحاب نیک امام صادق و امام کاظم «علیهما السلام» نقل کرده اند. از این طریق دوم استفاده می شود که زیارت عاشورا؛ حدیث قدسی است. زیرا در این حدیث آمده سیف بن عمیره می گوید: صفوان گفت امام صادق ♦ فرمود: «همواره این زیارت و دعایش را بخوان، که من بر کسی که این زیارت و دعایش را از دور و نزدیک می خواند ضامنم که زیارتش قبول گردد، و سعیش مورد تقدیر خداوند شود، و سلام او به امام حسین ♦ برسد، و حاجتش- هرگونه و هرقدر باشد- از سوی خداوند برآورده گردد.» آنگاه امام صادق ♦ به من فرمود: «يَا صَفْوَانُ وَجَدْتُ هَذِهِ الزِّيَارَةَ مَضْمُونَةً بِهَذَا الضَّمَّانِ عَنْ أَبِي وَ أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ الْحُسَيْنِ عَنْ أَخِيهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَنْ جَبْرِئِيلَ ♦ مَضْمُونَةً بِهَذَا الضَّمَّانِ قَالَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ»؛² ای صفوان! من این زیارت را با همین ضمانت - قبولی و تقدیر الهی و وصول سلام - از

2 - «مصباح المتعجد»، ابوجعفر محمد بن حسن طوسی طبق نقل بحارالانوار، ج 101، ص 299 . سید عبد الکریم بن طاوس، فرحة الغري بصرحة القرى.

24 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

پدرم، و پدرم امام سجاد ♦ با
همین ضمانت از امام حسین ♦ و
ایشان با همین ضمانت از برادرش
امام حسن ♦ و ایشان با این
ضمانت از پدرشان امیرمؤمنان
علی ♦ و امیرمؤمنان ♦ با همین
ضمانت از رسول خدا ﷺ و ایشان با
همین ضمانت از جبرئیل، و او با
همین ضمانت از خداوند متعال نقل
کردند.

به گفته‌ی اهل فن به فرض اینکه
سند زیارت عاشورا، قوی نباشد -
که البته سند معتبری دارد- متن قوی
و هماهنگی آن با روایات و
زیارت‌های دیگر، دلیل بر قوت آن
است. به طور قطع می‌توان گفت که
هریک از فرازهای زیارت عاشورا
چه آن‌جا که مدح و ستایش و سلام
است و چه آن‌جا که نفرین و لعن
بر دشمنان خداست، با ده‌ها روایت
معتبر، قابل تصدیق و تأیید است.
و این در علم اصول ثابت است که
از راه‌های اثبات صحت یک روایت،
مطابقت متن آن با آیات و روایات
دیگر است. از آیت الله بهجت
درباره‌ی سند زیارت عاشورا
پرسیدند، ایشان گفتند: «متن
زیارت عاشورا بر عظمت آن شاهد و

گواه است. یعنی چنین متنی، نیاز به سند ندارد.»³

توجه بسیار مراجع تقلید و خبرگان علم فقه و رجال و مداومت آنان در قرائت زیارت عاشورا از گذشته تا حال، خود دلیل اهمیت و عظمت این زیارت است.

توجه و مداومت بزرگانی چون آیت الله شیخ محمدحسین اصفهانی (معروف به کمپانی)، آیت الله شیخ صدرای بادکوبه ای، آیت الله حاج میرزا ابوالفضل تهرانی، آیت الله شیخ مرتضی انصاری، علامه ی مجلسی، آیت الله میرزا محمد تقی شیرازی، عالم بزرگوار شیخ نجفی قوچانی صاحب کتابهای سیاحت غرب و سیاحت شرق، آیت الله شیخ عبدالکریم حائری مؤسس حوزه ی علمیه ی قم و بسیاری از علمای دیگر، بر زیارت عاشورا شاهد بر این مدعا است.

از فرزند علامه ی امینی نقل می کنند که: پدرم با کثرت مطالعات و تحقیقاتی که داشت، بر خواندن زیارت عاشورا مداومت داشت، و من حدود چهار سال بعد از فوتشان، ایشان را خواب دیدم و از ایشان پرسیدم که چه عملی

3 - «شرح زیارت عاشورا و داستان های شگفت آن»، موسی خسروی، ص 13.

26 زیارت عاشورا اتحاده رو حانی با

امام حسین ♦

باعث نجات است، به من گفتند:
زیارت عاشورا را به هیچ عنوان و
عذری ترک مکن.

در کتاب شریف نجم الثاقب
صفحه 464 و نیز کتاب مفاتیح
الجنان، حکایت سید رشتی چنین
نقل شده است:

«مرحوم سید

احمد بن سیدهاشم بن سید حسن موسوی
رشتی، در سفر حج از قافله
عقب ماند. حضرت بقیة الله الاعظم،
ارواحنا فداه، او را نجات
دادند. در این تشرّف، حضرت
مهدی علیه السلام به او می‌فرمایند: که
نافله شب بخوان تا راه را
پیدا کنی، او نماز شب را
می‌خواند. بعد به او
می‌فرمایند: جامعه بخوان،
مرحوم رشتی جامعه را از حفظ
می‌خواند. بعد امام زمان علیه السلام
می‌فرمایند: عاشورا بخوان. او
زیارت عاشورا را نیز با تمام
لعن و سلام و دعای علقمه از
حفظ می‌خواند. آنگاه حضرت او
را سوار بر مرکب کرده و به
دوستانش می‌رسانند و در بین
راه، به سید رشتی می‌فرمایند:
چرا شما نافله نمی‌خوانید؟
نافله، نافله، نافله. چرا
شما عاشورا نمی‌خوانید؟
عاشورا، عاشورا، عاشورا. چرا

شما جامعه نمی‌خوانید؟ جامعه،
جامعه، جامعه».

امام باقر ♦ فرمودند: وقتی
این زیارت را با آدابش خواندی؛
«كَتَبَ اللَّهُ لَكَ بِهِمَا أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَ
مَحَا عَنْكَ أَلْفَ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَ رَفَعَ لَكَ
مِائَةَ أَلْفِ أَلْفِ دَرَجَةٍ وَ كُذِّبَتْ مِنْ
اِسْتِشْهَادٍ مَعَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ حَتَّى
تُشَارِكَهُمْ فِي دَرَجَاتِهِمْ وَ لَا تُعْرِفُ إِلَّا
فِي الشُّهَدَاءِ الَّذِينَ اسْتِشْهَدُوا مَعَهُ
وَ كَتَبَ لَكَ ثَوَابَ كُلِّ نَبِيٍّ وَ رَسُولٍ وَ
زِيَارَةٍ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ ♦ مِنْذُ
يَوْمٍ قَتِلَ»⁴ خداوند متعال برای تو
هزار هزار حسنه نوشته و هزار هزار
گناه محو می‌فرماید و صد
هزار هزار درجه مقام و مرتبه‌ی تو
را بالا برده و تو را از کسانی
قرار می‌دهد که با حضرت
حسین بن علی «علیهما السلام» شهید شده‌اند و
بدین ترتیب در درجه‌ی ایشان
قرارت می‌دهد و شناخته نمی‌شوی
مگر در زمره‌ی شهدائی که با آن
حضرت شهید شده‌اند و ثواب تمام
انبیاء و رسولان و کسانی را که
زیارت امام حسین ♦ را از زمان
شهادتش تا به الآن نموده‌اند
برایت می‌نویسد.

28 زیارت عاشورا اتحاده رو حانی با

امام حسین ♦

گفته شده که بسیاری از بزرگان و مراجع و عرفا، زیارت عاشورا را با صد بار لعن و سلام میخواندند و از جمله نقل شده که امام خمینی «رضوان الله تعالی علیه» چنین زیارت میکردند.

همچنین حضرت آیت الله العظمی بهجت «رحمة الله علیه» میگوید: «شیخ انصاری زیارت عاشورا را با صد لعن و سلام میخواندند». آری فرموده اند: اگر قرائت صدبار لعن و سلام در هنگام زیارت عاشورا باعث عسر و حرج و یا سبب نخواندن زیارت عاشورا شود اگر چنانچه بعد از هر بخش از لعن ها و سلام ها بگوید: «تَسْعًا وَ تِسْعِينَ مَرَّةً» إِنْ شَاءَ اللَّهُ ثواب زیارت کامل را خواهد داشت. و نیز از امام هادی ♦ نقل شده که فرمودند: «من قرء لعن زیارة العاشورا المشهورة مرة واحدة ثم قال: اللهم العنهم جميعا تسعة و تسعين مرة كان كمن قرئه مائة مرة، و من قرء سلامها مرة واحدة، ثم قال السلام على الحسين، و على علي بن الحسين و على اولاد الحسين و على اصحاب الحسين تسعا و تسعين مرة كان كمن قرئه مائة مرة تامة من اولهما الى آخرهما»: کسی که در زیارت عاشورا، در فراز لعن،

یک بار آن را کامل بخواند
(اللهم العن اول ظالم ظلم...)،
سپس 99 بار بگوید «اللهم العنهم
جميعا»، مانند آن است که همه‌ی
این فراز لعن را صدار گفته
است، همچنین اگر یک بار فراز
سلام را تا آخر به طور کامل
بخواند، سپس 99 بار بگوید:
«السلام على الحسين، و على على
بن الحسين و على اولادالحسين و
على اصحاب الحسين» مانند آن است
که همه‌ی فراز سلام را به طور
کامل خوانده است.⁵

باز تأکید می‌شود بهترین توصیف
جهت نقش زیارت عاشورا در اصلاح
امور فردی و اجتماعی، تدبّر در
متن زیارت است، به امید آن که
در این راستا قدم کوچکی برداشته
باشیم. إن شاء الله.

طاهرزاده

5 - شفاء الصدور فی شرح زیارة
العاشور، تالیف میرزا ابوالفضل تهرانی،
لؤلؤ النضید نصرالله شبستری.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا
عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ
الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ عَلَيْكَ
مِنِّْي سَلَامٌ اللَّهُ أَبَدَا مَا
بَقِيْتُ وَ بَقِيَ اللَّيْلُ وَ
النَّهَارُ وَ لَجَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ
الْعَهْدِ مِنِّْي لِزِيَارَتِكُمْ
السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ وَ
عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ
عَلَى أَوْلَادِ الْحُسَيْنِ وَ
عَلَى أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ ﴿❀﴾

قصد داریم زیارت عاشورا را از
زاویه ای بحث کنیم که ان شاء الله
عزاداری برای حضرت اباعبدالله ♦ و
توجه به حضرت، سرمایه ای متعالی
و حیاتی برین برای روح و قلب ما
بشود.

امیدوارم فرصتی پیش آید تا به
صورت مفصل به زیارت عاشورا به
عنوان یک دایرة المعارف سلوکی
بپردازیم، ولی سعی می شود در این
فرصت کوتاه در همان راستا نظری

امام حسین ♦

مختصر به آن داشته باشیم تا با توجه به این زیارت شریف نصیبی الهی برای خود به دست آوریم.

یگانه شدن جان

خودتان می‌دانید هدف این است که انسان به وحدت برسد. ما در این دنیا آمده ایم تا از پراکندگی فکری و میل‌های پراکنده و هوس‌های متفاوت آزاد شویم و به وحدت شخصیت برسیم و در انسانیت به یگانگی دست یابیم، نه ملائکه گردیم و نه خدا شویم، بلکه انسان شویم، اما انسانی یک دله، نه صد دله. انسانی که کل وجود و کل اراده‌هایش یک اراده شود و آن اراده، اراده‌ی خداخواهی باشد، در آن صورت است که این انسان یگانه شده‌ی فارغ از میل‌های پراکنده، شأن اتصال به حضرت احد و خدای یگانه را پیدا می‌کند.

نماز را هم برای همین هدف می‌خوانیم که جان ما با پشت‌کردن به کثرت‌ها، تماماً یک اراده شود و معبود یگانه را قبله‌ی خود قرار دهد. به همین جهت خداوند می‌فرماید: «أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي»؛¹

امام حسین ♦.....

نماز به پا دار جهت یاد من، به طوری که جهت جانت به سوی من باشد که خدای واحد یگانه هستم و جمله‌ی «اللّٰهُ اَكْبَرُ» را هم به همین قصد می‌گوییم، تا بزرگی خدا جایی برای بزرگ‌نمایی غیر، در جان ما نگذارد و جانمان با توجّهات پراکنده به عالم کثرت، تکه تکه نشود. می‌خواهیم یگانه شویم، آن وقت با یگانه شدن جان، به نهایت خود که تقرب به یگانه‌ی مطلق یعنی حضرت احد است نایل می‌شویم. شما یک موجود مجرد و غیر مادی هستید. حقیقت شما نه بدن شماست و نه خیالات شما. جنس شما این است که می‌توانید به سوی عالم غیب سیر کنید. مگر وقتی می‌گویید «اللّٰهُ اَكْبَرُ» چه کار می‌کنید؟ اگر همین حالا از عمق جان بگویید: «اللّٰهُ اَكْبَرُ» همین حالا جان شما متوجه کبریایی حضرت «اللّٰهُ» می‌شود و به سوی عالم غیب سیر می‌کنید، چون حقیقت شما آن جایی است. پس با گفتن «اللّٰهُ اَكْبَرُ» به راحتی در عالم غیب که وطن اصلی شما است و همین حالا باطن شما در آن جا است،

34 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با
امام حسین ♦
سیر کرده اید.² چون حقیقت شما
حضور در عالم غیب است. به گفته ی
مولوی:

ما به فلک بوده ایم،
باز همان جا رویم،
خود ز فلک برتریم، وز
زین دو چرا نگذریم،
عالم خاک از کجا، گوهر
بر چه فرود آمدید، باز
بخت جوان یار ما ست،
غافله سالار ما، فخر
ما گاهی اوقات دأرای سیر
روحانی هستیم ولی خودمان متوجه
نیستیم. در مورد سیر با ذکر «اللّٰه
اکْبَر» ابتدا با تفکر بر روی
معنی «اللّٰه اکْبَر» متوجه کبریایی
حضرت «اللّٰه» و این که او بالاتر از
آن است که به وصف آید می شوید،
سپس آرام آرام آن را به قلب
می رسانید و ان شاء الله نور «اللّٰه
اکْبَر» در قلب شما تجلی می کند و
جان شما با نور کبریایی حضرت

2 - برای شرح مفصل این موضوع به کتاب
«چگونگی فعلیت یافتن باور های دینی» از
همین مؤلف رجوع فرمائید.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 35

امام حسین ♦.....

پروردگار مأنوس می‌شود، در چنین شرایطی هروقت جانتان را متوجه این اعتقاد کردید دیگر در مفهوم ذهنی^۱ «اللّٰه اَكْبَر» متوقف نیستید بلکه سیر معنوی و غیبی برایتان پیش می‌آید و لذا حالتان تغییر می‌کند و منور به نور کبریایی آن حضرت می‌گردد، به عبارتی جانتان- حتی در حدّ محدود- به یک مقام وارد می‌شود، این دیگر گذر از مفهوم و معنای ذهنی و سیر به سوی انس با حقایق است.

در راستای گذر از مفهوم و انس با حق گفته اند در نماز نباید فکر کنید، بلکه در نماز باید با خدا دلدادگی نمایید. باید دل را از طریق نماز به حق داد و قلب را متوجه حق نمود. برای همین فرمودند: در نماز حضور قلب شرط است و نه حضور فکر، فرمودند بنشینید فقط روی معانی فکر کنید، بلکه فرمودند: بعد از ادراک معانی نماز، حضور قلب و سیر به سوی آن حقایق داشته باشید.

مرحوم مطهری «رحمة الله علیه» می‌فرمایند:

خدمت مرحوم سید هاشم حدّاد «رحمة الله علیه» که از عرفای بزرگ و از شاگردان مرحوم قاضی طباطبائی «رحمة الله علیه» بودند،

◆ امام حسین

رسیدم. ایشان به من گفتند: نماز را چگونه می خوانی؟ عرض کردم: کاملاً توجه به معانی کلمات و جمالات دارم. آقای حدّاد «رحمة الله علیه» فرموده بودند: پس کی نماز می خوانی؟ در نماز توجهات به خدا باشد و بس، توجه به معانی ممکن! آقای مطهری «رحمة الله علیه» فرموده بودند: انصافاً جمله ایشان حاوی اسرار و دقایقی است و حق مطلب همین طور است که افاده فرمودند.³ مرحوم هاشم حدّاد ایشان را متوجّه نکته‌ی دقایقی کردند که باید در نماز حضور قلب داشت، نه حضور فهم. باید از حضور فهم گذر کرد و به حضور قلب رسید. و معنی سیر همین است.⁴ درک مفاهیم و توجّه به مفاهیم همه باید قبل از نماز انجام شود ولی در نماز باید سیر داشت و در این گفتگو خدا مخاطب انسان باشد، الفاظ و معانی، خود به خود مورد استفاده قرار می‌گیرد، مثل گفتگوهایی که ما با

3 - «روح مجرد»، آیتالله حسینی طهرانی، چاپ اول ص 161.

4 - این‌که در روایات می‌فرمایند یک ساعت تفکر از هفتاد سال عبادت بهتر است، تفکر در این روایات به معنی سیر است که موجب رفع حجاب می‌شود.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 37
 امام حسین ♦.....
 همدیگر داریم، اگر صرفاً به
 کلمات و الفاظی که ردّ و بدل
 می‌شود توجه کنیم، توجه به مخاطب
 از بین می‌رود و مقصد اصلی که
 ارتباط با مخاطب بود فرا موش
 می‌شود.

برگشت به مقام عنداللهی

در راستای توجه به عالم غیب
 عرض بنده آن است که اگر خواستید
 به عالم غیب سیر کنید، از طریق
 توجه به حضرت اباعبدالله الحسین ♦
 این سیر به خوبی انجام می‌گیرد و
 عملاً سیر روحانی‌تان را می‌توانید
 از آن طریق شروع کنید. از طریق
 توجه به یک انسان کامل که حرکات
 و سکناتش برای ما تا حدّی ملموس
 است، سیر روحانی‌مان شروع می‌شود.
 چون اولاً: ذات ما یک حقیقت مجرد
 است و از جنس عالم غیب و معنی
 است و نه از جنس عالم ماده.
 ثانیاً: به جهت فطرتی که داریم
 استعداد اُنس با عالی‌ترین انسان
 در ما هست. به جهت مجرد بودن
 ذاتمان، قطره‌ای هستیم جدا شده
 از دریای عالم معنا و همسنگ آن
 عالم. اصل ما آدمیت است و
 خلیفه‌الله‌شدن ما به خاطر این‌که در
 دنیا آمده‌ایم و اشخاصی به نام

38 ز یارت عا شورا اتجاد رو حانی با
امام حسین ♦

بتول، اکبر، فاطمه، علی و ...
شده ایم مورد غفلت قرار گرفت.
مگر قبل از این بدن، یعنی قبل
از ورود در عالم مادی، در جواب
پروردگارتان که سؤال فرمود:
«أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ؟» آیا پروردگار شما
نیستم؟ نگفتید: «بَلَىٰ شَهِدْنَا»؛
آری، می‌بینیم که تو پروردگار ما
هستی؟ این نشان می‌دهد حقیقت
همه‌ی ما جوهر عظیم آدمیت را
دارا است و همه هم به طور یکسان
آن گوهر را دارا هستیم، زیرا
همه اقرار به ربوبیت حق
کرده ایم. حال که در این بدن‌های
متکثر مقیم شده ایم و به صورت
حسن، بتول، اکبر، فاطمه و علی
در آمدم از آن حضور محروم
شدیم.

خداوند در قرآن می‌فرماید:
«وَإِنْ مِّنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ
وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ»؛⁵
یعنی هیچ شیئی نیست مگر این که
خزینه‌هایش نزد ماست و از آن
خزینه‌ها نازل نکردیم مگر به
اندازه‌ی مشخص و محدود. پس
خزینه‌ی آدمیت هم نزد خداست، که
همان مقام امام معصوم و حقیقت

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 39

امام حسین ♦.....

الانسان است. در همین رابطه در توقیعی که از ناحیه مقدسه حضرت صاحب امر رسید، حضرت می‌فرمایند: «وَنَحْنُ صَنَائِعُ رَبَّنَا وَ الْخَلْقُ بَعْدُ صَنَائِعُنَا»؛⁶ ما دست‌پروورده‌ی مستقیم پروردگارمان هستیم و خلق بعد از آن، دست‌پروورده‌ی ما می‌باشند و از مسیر ما به کمالات لازم می‌رسند.

همه‌ی ما دارای یک اصل روحانی و ربانی هستیم که از طریق آن اصل و فطرت با خداوند روبه‌رو بوده‌ایم، همان اصلی که خداوند در باره‌ی آن می‌فرماید: وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا...»؛⁷ همه‌ی فرزندان آدم در مقام قبل از بدن و خارج از نام و نشان در مقام عِنْدَ اللَّهِ آدمیت محض با حق آشنا شدند و اقرار به ربوبیت او کردند، حال که حسن و اکبر و فاطمه شده‌اند و نظر به عالم کثرات انداخته‌اند آن حضور را فراموش کرده‌اند. به گفته‌ی مولوی:

6 - بحارالانوار، ج 53، ص 178.

7 - سوره‌ی اعراف، آیه‌ی 172.

امام حسین ♦

مُتَّحِد بُودِیم یَک بی‌سر و بی‌پا بُدِیم
 گُوهَر هَمِه آن‌دم هَمِه بی‌سر و بی‌پا بُدِیم
 جِهَن، آفتاب صاف، همچه آب
 چون به صورت آمد آن شد عدد چون
 نِه سِه سابه‌های کنگره
 حال می‌خواهیم از طریق نظر و
 محبت به مقام امام معصوم و
 ارتباط با آن مقام، با پای
 اختیار به مقام عنداللهی خود
 برگردیم.

عُمان سامانی «رحمة الله علیه» آن شاعر عارف
 آستان امام حسین ♦. در کتاب
 شریف گنجینه الاسرار می‌گوید:
 ابا عبدالله ♦ در شب عاشورا به
 اصحاب خود فرمودند که شما آدمیت
 خود را در حین توجه به
 روزمرگی‌های زندگی فراموش
 کرده‌اید و فردا بناست آن آدمیت
 را که در عهد الست به آن اقرار
 کردید، نمایش دهید. می‌گوید حضرت
 سید الشهداء ♦:

بِا لب خود	دُر ز صندوق
گوششان انداز کرد	حقیقت باز کرد
جمله را کرد از	یادشان آورد آن
شراب عشقه مست	عهد آست
گفت شا باش این	باده خورد ستید
دل آزاد تنان	بادا باد تنان؟
یاد تن باد ای	جلوه‌ی ساقی
فراموش کرده‌ها	زیشیت یرده‌ها
یاد تن باد ای	آن اشک‌های
به دلتان شود مـ،	ساق، یـ، ز یـ،

ز یارت عاشورا اتحاد رو حانی با 41

امام حسین ♦.....

کاین‌خمار آن هان‌وهان! آن
باده را بُد در قفا و عده را باد و فا
یعنی آن تعهد عهد اَلست را که
در پنهان غیب اقرار کردید حال
در آشکارا اظهار بنمایید و
اصحاب سیدالشهداء به حق، آدمیت
را به صحنه‌ی کربلا به تمام معنا
به نمایش گذاردند. به همین جهت
در زیارت عاشورا فقط به
اباعبدالله ♦ سلام نمی‌دهیم، بلکه به
اصحاب آن حضرت هم سلام می‌دهیم و
این سلام نشان‌گر مقام عظیم اصحاب
اباعبدالله ♦ است، حتی ائمه‌علیهم‌السلام که
زیارت عاشورا را اظهار
داشته‌اند، به اصحاب آن حضرت سلام
داده‌اند.

به هر صورت، عرض بنده آن است
که ای انسان‌ها، قبل از آن که
اسم و جسمتان مطرح باشد،
آدمیتان مطرح است و تو ای
انسان، آدمیت هستی، هر چند
فرا موش کرده‌ای. پس به دریای
بی‌نام و نشان آدمیت برگرد و
آدمیت یعنی امام معصوم، یعنی
انسان کامل. اصلاً وجود امام
معصوم نمایش و مُذْکَر مقام اصلی
ما است که در عهد اَلست در آن
وارد شدیم.

باید متوجه مقام اباعبدالله ♦ شد
و در آن مقام عزیز سیر کرد.

42 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

آنگاه آرام آرام ملاحظه می‌کنید که «آشنایی نه غریب است که جان‌سوز من است» احساس می‌کنی با آن حضرت یک آشنایی عمیق روحی و روحانی داری، زیرا از طریق این سیر، به آدمیت دست می‌یابی، از طریق زیارت عا شورا و نظر به حضرت سیدالشهداء ♦ باید کار به اینجا بکشد. کربلا برای این است که آدم‌ها، آدمیت گمشده خود را از طریق دلدادگی به مقام اباعبدالله ♦ و از طریق امثال زیارت عا شورا به دست آورند، بقیه‌اش فرع است.

امام حسین ♦ گمشده‌ی بشریت

جریان‌های سیاسی- تاریخی کربلا فرع قضیه هستند. اما سیر در مقام امام چیز دیگری است. باید این سیر قلبی صورت گیرد تا با امام حسین ♦ هم نوا شویم و واقعاً با آن حضرت احساس یگانگی نمائیم. مگر نشنیده‌اید که پیامبر ﷺ و فاطمه‌ی زهرا (علیها السلام) قبل از واقعه‌ی کربلا برای امام حسین ♦ گریه می‌کردند؟⁸ این گریه‌ها با قصد سیر به سوی مقام امام

8 - «الدهوف علی قتلی الطفوف»، سیدبن طاوس، ص 17.

ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با 43

امام حسین ♦.....

حسین ♦ انجام می‌گرفت و نظر به مقامی بود که حضرت سیدالشهداء ♦ متذکر آن بودند. بنابراین سیر در مقام حضرت اباعبدالله ♦ چیز دیگری است و به زمان حادثه محدود نیست. باید روشن شود گریه‌ی پیامبر و فاطمه زهرا و علی مرتضیٰ علیه السلام برای امام حسین ♦ حکایتی است از یک نوع دلدادگی نسبت به اباعبدالله ♦ و آنچه از منظر حضرت سیدالشهداء ♦ ظهور کرد. به عبارت دیگر آن گریه‌ها یک نوع توجه به مقامی است که در شخص حضرت امام حسین ♦ ظاهر شد. در همین رابطه است که حضرت سیدالشهداء ♦ در جواب محمد حنفیه که اصرار داشت حضرت از مدینه خارج نشوند و نگران شهادت حضرت بود فرمودند: رسول خدا را در خواب دیدم که فرمود: «يَا حُسَيْنُ اخْرُجْ فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ شَاءَ أَنْ يَرَكَ قَتِيلًا»؛ ای حسین خارج شو! زیرا خدا می‌خواهد تو را کشته ببیند. محمد بن حنفیه گفت: إِنِّي أَلَّهُ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ. پس این زن و بچه را برای چه همراه خود می‌بری، در صورتی که با این حال خارج می‌شوی؟! «قَالَ فَقَالَ لِي لَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ شَاءَ أَنْ يَرَاهُنَّ سَبَايَا - فَسَلَّمَ عَلَيْهِ

44 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با

امام حسین ♦

وَ مَضَى؛⁹ فرمود: جدم به من فرموده: خدا می‌خواهد ایشان را اسیر ببیند. محمد بن حنفیه با امام حسین خدا حافظی کرد و رفت. چون متوجه شد امام حسین ♦ مأمورند تا از منظر خود حقایقی را در این عالم بگشایند.

اگر پس از معرفت به مقام امامت حضرت اباعبدالله ♦ بر روی سیره‌ی حضرت تدبّر نهائیم و از طریق توجه قلبی به آن حضرت نظر کنیم گمشده‌مان را می‌یابیم. همانی که رسول خدا ﷺ در موردش فرمودند: «إِنَّ لِلْحُسَيْنِ فِي بَوَاطِنِ الْمُؤْمِنِينَ مَعْرِفَةً مَكْتُومَةً»؛¹⁰ مؤمنین در باطن خود یک معرفت نهفته نسبت به امام حسین ♦ دارند. با توجه قلبی به سیره‌ی حضرت سیدالشهداء ♦ اِنْ شَاءَ اللَّهُ به مقامی می‌رسید که به لطف خداوند می‌توان گفت همه‌ی بهشت‌ها در جانتان شکفته می‌شود و هیچ چیزی بالاتر از اُنس با آن حضرت نمی‌خواهید، چون آن اُنس را همه‌ی مقصد و مقصود خود می‌یابید. رسول خدا ﷺ فرمودند: «أَلَا وَ إِنَّ الْحُسَيْنَ

9 - «الهِوْف»، ص 53 - 56.

10 - «بحار الأنوار»، ج 43، ص 272.

ز یارت عاشورا اتحاد روحانی با 45
 امام حسین ♦
 بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ...»؛¹¹
 بدانید که حسین ♦ دری است از
 درهای بهشت.

إصرار ما روی این نکته است که
 باید متوجه این سیر باشیم و از
 طریق توجه قلبی به سیره‌ی حضرت
 اباعبدالله ♦ این سیر انجام می‌شود.
 البته باز تأکید می‌کنم قبل از
 آن، باید مقام امام و امامت را
 خوب بشناسیم و متوجه جایگاه
 عرشی آن ذوات مقدس و نقش و
 تأثیر آنان بر جان محبان‌شان
 باشیم تا قلبمان نسبت به مقام
 امام کاملاً تسلیم باشد. و آن‌گاه
 که اظهار می‌داریم: «إِنِّي سَلَمٌ لِمَنْ
 سَأَلَكُمْ»؛ با تمام وجود، جان خود
 را در معرض فرمان امام قرار
 داده باشیم. از طرفی کسی
 می‌تواند در سیر دادن جان به سوی
 امام حسین ♦ موفق شود که آرام
 آرام و به مرور، مشغله‌های
 دنیایی‌اش را کنار گذاشته باشد و
 مسیرش مسیر اصحاب کربلا باشد.
 چون یک نوع همسخی ابتدایی باید
 بین کسی که زیارت عاشورا
 می‌خواند با کسانی که او می‌خواهد
 از طریق زیارت عاشورا با آن‌ها

46 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین ♦

متحد شود، وجود داشته باشد تا این سیر برایش ممکن گردد.

زیارت امام حسین ♦ یک عبادت بزرگ است.¹² شاید کمتر عبادتی آن طور که در جوامع روایی ما مطرح است به بزرگی آن باشد. همان طور که سوره‌ای به عظمت سوره‌ی اخلاص یعنی «قُلْ هُوَ اللَّهُ»؛ نداریم. این سوره و آن زیارت، هر کدام جای خاصی در عبادات دارند و عموماً روزهای مخصوص که زمینه‌ی ارتباط با آسمان معنویت با شدت بیشتر فراهم است، زیارت امام حسین ♦ و سوره‌ی «قُلْ هُوَ اللَّهُ احد» بیشتر توصیه شده است.

به عنوان مثال در اعمال روز عرفه هم توصیه به زیارت اباعبدالله ♦ شده و هم توصیه به سوره‌ی اخلاص؛ که مجموعاً در آن روز این سوره را سیصد و یک بار می‌خوانید. از طریق خواندن سوره‌ی اخلاص و نظر به حقیقت احدی حضرت «اللَّهُ» باب اتحاد قلب با حق باز می‌شود و حجاب‌های بین انسان و خداوند مرتفع می‌گردند تا یگانگی او را حس کند و از طریق زیارت

12 - در روایت داریم؛ ثواب هزار حج و هزار عمره و جهاد در کنار رسول خدا ﷺ دارد. (المزار الکبیر، ص 482)

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 47
 امام حسین ♦.....
 امام حسین ♦ باب اتحاد قلب با
 انسان کامل که مظهر یگانگی حق
 است، بر انسان گشوده می‌شود. با
 قرائت سوره‌ی اخلاص و توجه دادن
 قلب به مقام حضرت اَحدی، انسان
 متخلق به اخلاق الهی می‌شود و از
 پراکندگی شخصیت نجات می‌یابد و
 با زیارت امام حسین ♦ از طریق
 زیارت عاشورا و یا سایر زیارات،
 توجه قلب به آدمیت و انسانیت
 می‌افتد و یک نحوه یگانگی و
 همسنخی با آن حضرت در جان انسان
 طلوع می‌کند به طوری که رسول
 خدا ﷺ می‌فرمایند: «مَنْ أَحَبَّنَا أَهْلَ
 الْبَيْتِ فِي اللَّهِ حُشِرَ مَعَنَا وَ أُدْخِلْنَا
 مَعَنَا الْجَنَّةَ»؛¹³ هرکس ما خانواده
 را برای خدا دوست داشته باشد با
 ما محشور می‌شود و او را با خود
 به بهشت می‌بریم. ولی این همسنخی
 و یگانگی از طریق فکر واقع
 نمی‌شود بلکه از طریق توجه قلبی
 و سیر معنوی در مقام امام محقق
 می‌شود. زیرا باید این دل را به
 آن‌هایی داد که قرآن به ما
 فرموده به آن‌ها مودّت و محبت
 بورزید.¹⁴

13 - «بحار الأنوار»، ج 46، ص 202.

14 - به کتاب «مبانی نظری و عملی حب
 اهل البيت ♦» از همین مؤلف رجوع شود.

امام حسین ♦

در محضر اباعبدالله ♦ باید به این درجه از شعور رسیده باشیم که ما در روزمرگی‌های دنیا، خودمان را گم کرده ایم و آمده ایم تا پیدا کنیم، منتهی خود حقیقی، یعنی خود برتر را، و این خودیابی تنها با فکر به دست نمی‌آید، باید دل در صحنه باشد و محبوب دل هم انسان کاملی چون حسین ♦ باشد؛ خودی که هنوز از مرحله علم حصولی و مفاهیم عبور نکرده و به مرحله علم حضوری و قلب نرسیده نمی‌تواند با دل خود با امام ♦ مرتبط شود.

با توجه و تمرکز و حضور قلب و اشک و سیر در مقام حضرت سیدالشهداء ♦ خودیابی حاصل می‌شود و خود گم‌شده‌ی خود را در جمال حسین ♦ می‌یابیم. چون ما انسانیم، منتهی قطره‌ای از دریای انسانیت. باید به اصل انسانیت که امام معصوم است وصل شویم و با توجه به کاری که حضرت سیدالشهداء ♦ انجام دادند این کار خود به خود عملی می‌شود.

روایت می‌فرماید: «إِنَّ لِقَتْلِ الْحُسَيْنِ حَرَارَةً فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ»

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 49
 امام حسین ♦.....
 لَا تَبْرُدُ أَبَدًا»؛¹⁵ در رابطه با
 شهادت حسین ♦ حرارتی در قلوب
 مؤمنین هست که هرگز فرو
 نمی‌نشینند. حال این حرارت پنهانی
 در قلب شما از طریق توجه به
 مقام امام، سر بر می‌آورد و
 إِنْ شَاءَ اللَّهُ تمام صفات رذیله را
 می‌سوزاند، به همین جهت هم باید
 دائماً به یاد حضرت سیدالشهداء ♦
 بود. به دلیل این حرارت باطنی و
 قلبی است که به ما توصیه می‌شود
 با نظر به واقعه‌ی کربلا نسبت به
 صعود روحانی خود اقدام کنیم و
 از آنچه می‌توانیم به دست آوریم
 غافل نشویم که عبارت است از رشد
 بیشتر و عمیق‌تر در دینداری.
 همان‌طور که دین آمده است تا
 ما را به کمال لازم برساند و به
 مقاصد عالی انسانی نایل کند،
 کربلا در همین راستا به صحنه
 آمده است تا هدف دین در حجاب
 نرود. پس باید طوری به کربلا و
 زیارت عاشورا بنگریم که در
 ایجاد و احیای آدمیت خود بهره
 بگیریم و آرام آرام به نور امام
 نزدیک شویم، در آن حالت است که
 مقام بلندی را در خود حس می‌کنیم

50 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

و معنی ولایت امام معصوم در جان
ما جلوه خواهد کرد.

اگر با چند کتاب و سخنرانی
آنچه باید به دست آید به دست
می‌آید، این همه توصیه به محبت
اهل البیت ♦ و عزاداری برای
امام حسین ♦ و اشک و بی‌قراری
نمی‌کردند، بر همین مبنا است که
رسول خدا ﷺ می‌فرماید: «لِكُلِّ
شَيْءٍ أَسَاسٌ وَ أَسَاسُ الْإِسْلَامِ حُبُّنَا
أَهْلِ الْبَيْتِ»؛¹⁶ برای هر چیزی
اساسی هست و اساس اسلام حب ما
اهل بیت است.

جایگاه اشک برای امام حسین ♦

قضیه‌ی کربلا یک فرهنگ فوق
العاده‌ای است، انسان کاملی به
صحنه آمده است و مأمور است در
راستای ادامه‌ی نهضت خود موضوع
اشک بر شهدای کربلا را جهت اصلاح
بشریت به نحوی خاص جزء مأموریت
خود قرار دهد به همین جهت در
روایات متعدد روی گریه برای
شهدای کربلا تأکید شده است. حتی
از قبل مشخص است که حضرت
اباعبدالله ♦ چنین مأموریتی را به

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 51

امام حسین ♦.....

عهده دارند. در روایت داریم حضرت امیرالمؤمنین ♦ به امام حسین ♦ فرمودند: «يَا عَبْرَةَ كُلِّ مُؤْمِنٍ فَقَالَ أَنَا يَا أَبْتَاهُ؟ فَقَالَ نَعَمْ يَا بُنَيَّ»؛¹⁷ ای عاملِ اشک هر مؤمنی! امام حسین ♦ سؤال کردند، مرا می‌فرمائید ای پدر؟ حضرت فرمودند: آری ای پسر. چون این اشک، اشک جبران آن کمالی است که از آن دور افتاده‌ایم و امام حسین ♦ و اصحاب آن حضرت ما را متوجه آن کمال می‌نمایند. حضرت سیدالشهداء ♦ می‌فرماید: «أَنَا قَتِيلُ الْعَبْرَةِ لَا يَذْكُرُنِي مُؤْمِنٌ إِلَّا اسْتَعْبَرَ»¹⁸ من کشته‌ام برای اشک، هیچ مؤمنی یادم نمی‌کند مگر آنکه گریه خواهد کرد.

اشکی که در شیعه هست با ناراحتی‌های عاطفی و احساساتی فرق اساسی دارد، اشک برای حسین ♦ عامل رابطه‌ی انسان با مقاصد قدسی است و لذا نه تنها شادی و نشاط را از شیعیان نمی‌گیرد، بلکه شادی و نشاط در زندگی شیعیان موج می‌زند. ولی نباید آن را با لذت‌گرایی یکی

17 - «بحار الأنوار»، ج 44، ص: 280.

18 - «أمالی الصدوق»، ص 137. المجلس الثامن و العشرون.

52 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

گرفت، زیرا تفاوت زیادی است بین آن شادی که با پرهیزگاری همراه است و روح معنوی دارد با آنچه امروز در غرب هست که لذت‌گرایی، مقصد و معبود شده است. در شیعه، شور زندگی با یادآوری غم غربت نسبت به عالم قدس همراه است و با فرهنگ «مرگ‌آگاهی» راه خود را از قهقهه‌های اهل غفلت جدا کرده و سعی دارد خود را در فرج حضور با حق حفظ کند و اشک بر حسین ♦ طلب آن فرج است و آن‌هایی که غم غربت در این دنیا را می‌شناسند، می‌فهمند حزن مقدس چه حلاوتی دارد و مواظبانند گرفتار لذت‌گرایی و خوش‌گذرانی اهل دنیا نشوند و از ارتباط با حقایق و جودی عالم محروم نگردند.

از آن‌جا که همگی ما مرگ را در پیش خود می‌نگریم ممکن نیست چون غافلان از غیب و قیامت از زندگی لذت‌مستانه ببریم و راز فرهنگ شیعه در «مرگ‌آگاهی» و جدایی از قهقهه‌های مستانه‌ی اهل غفلت همین است که با حزنی معنوی در فرج حضور در محضر حق قرار دارد و متوجه است که ما در مقام موجوداتی معنوی، با این عالم

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 53
امام حسین ♦.....

بیگانه ایم و یک نحوه باطن‌گرایی
را دائماً مدّ نظر داریم.

شیعه با پیروی از ائمه علیهم‌السلام این
نکته را دائماً مدّ نظر دارد که
این جهان ناقص‌تر از آن است که
بتوان در آن با نور حقیقت به
طور کامل ارتباط پیدا کرد. و
اگر این غم مقدس نبود عنا صر
شادی‌بخش افراطی بر زندگی شیعه
غالب می‌شد و به مرد می‌تبدیل
می‌شدند که بیشتر لذت‌گرا و
خوش‌گذرانند.

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند: «كُلُّ عَيْنٍ
بَاكِیَةٌ یَوْمَ الْقِیَامَةِ إِلَّا عَيْنٌ بَكَتْ
عَلَى مُصَابِ الْحُسَيْنِ»؛ ¹⁹ هر چشمی
فردای قیامت گریان است غیر از
چشمی که در مصیبت حسین ♦ گریه
کند.

روایت فوق از شدت تأثیر اشک
بر امام حسین ♦ در عمیق‌ترین
ابعاد انسانی خبر می‌دهد که در
قیامت ظاهر می‌شود.

آن‌کس که عاطفه‌ی خود را درست
مدیریت کند و بخواهد بهترین
مصدق را جهت تغذیه‌ی عواطف
بیابد، می‌پذیرد اشک برای
اباعبدالله ♦ موجب صیقل قلوب و

54 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با
امام حسین ♦

گشادگی روح می شود و عامل رشد
ایمان و حفظ آن از یک طرف و
دوری از دنیا و صفات رذیله از
طرف دیگر می گردد.

اشک برای حسین ♦ نمونه‌ی به
فعلیت رسیدن ایمان است. زیرا
ایمانی که به پاک کردن قلب و
زال ساختن دل و دگرگونی آن منتهی
نشود، ایمان فعلیت یافته نیست و
نمی‌توان به وسیله‌ی آن، انس با
خدا را از یک طرف و ایثار و
فداکاری و جهاد را از طرف دیگر
به دست آورد و از نفاق درونی
رهایی یافت.

اشک برای حسین ♦ موجب احیاء
قلوب و آزادی عقل از اسارت
هوس‌ها و غفلت‌ها است. در عین
عطوف شدن، شجاعت به بار می‌آورد. و
این قصه‌ی مؤمنی است که
«سَلَاخُ الْبُكَاءِ» اسلحه‌ی او اشک
است، پس آن اشکی که اسلحه‌ای
برای مقابله با دشمن درونی و
بیرونی نباشد، اشک بر حسین ♦
نیست.

بنابراین کربلا و عاشورا
یادآوری یک حادثه و واقعه نیست،
بلکه حضرت سیدالشهداء ♦ در
شرایطی که دین جدشان در حال به
حاشیه رفتن است می‌خواهند با توجه

ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با 55
امام حسین ♦.....

به حقیقت و با فرهنگ اشک و از
طریق سیر قلبی، آن را احیاء
کنند. این نوع بازگشت، با کتاب
و مقاله به دست نمی‌آید، بلکه با
عزاداری و نوحه و ناآرامی قلب
به دست می‌آید. قلب باید بسوزد.
گفت:

شرح این، در که نیابی فهم
آینده‌ی اعمال جو آن در گفتگو
حضرت اباعبدالله ♦ با اعمال خود
جهان اسلام را متذکر بازگشت به
عالم قدس و معنویت نمودند.

مقصد این است که از طریق
زیارت عا شورا شرایط تماس با
مقام امام حسین ♦ برای ما
برقرار شود، مانند نماز. شما در
نماز الفاظ و معانی را واسطه
می‌گیرید تا از آن طریق، جانتان
به قرب الهی دست یابد. در
ابتدای سوره‌ی حمد، وصف پروردگار
را به قلبت القاء می‌کنی که همه‌ی
حمدها، حمد کمال خداست، زیرا
همه‌ی کمال‌ها از او صادر شده
است. سپس اظهار می‌داری «الرَّحْمَنُ
الرَّحِيمُ»؛ تا مقام الوهیت خداوند
را در تجلی اسماء «رحمان» و
«رحیم» در قلب استوار کنی و بعد
اظهار مقام بندگی و پرستش و انس
با پروردگار خود را در میان
می‌گذاری و در انتها شروع

56 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

می‌کنید به ارا ئه‌ی نیاز ها. در
زیارت عاشورا هم همین کار را
می‌کنی. اول به مقام اباعبدالله ♦
سلام می‌فرستی و قلب را متوجه
مقام سراسر کمال آن حضرت
می‌کنی، که وارث پیامبر ﷺ و
فرزند علی ♦ و فاطمه (است و
ادامه‌ی آن فرهنگ می‌باشد. و بعد
از چهار ارادت می‌کنی که مصیبت
شما، مصیبت ماست، آن‌هایی که با
شما مقابله کردند مورد تنفر ما
هستند و دوستی شما سرمایه‌ی
ماست. و سپس درخواست‌هایتان را
مطرح می‌نمایید و مقام معیت با
آن‌ها را طلب می‌کنید و مقام
محمود را می‌خواهید.

فرموده‌اند زیارت عاشورا را از
دور یا نزدیک می‌توانید
بخوانید²⁰ و نیز فرموده‌اند
زیارت عاشورا در زمره‌ی زیارات
مطلقه است، یعنی اختصاصی به روز
خاص ندارد²¹ با توجه به این دو
امر زیارت را این گونه شروع
می‌کنیم:

20 - «المزار»، ص 178.

21 - به مقدمه‌ی کتاب «شفاء الصدور فی
شرح زیارت العاشور» از علامه میرزا
ابوالفضل تهرانی رجوع شود.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 57
امام حسین ♦.....

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا
عَبْدِ اللَّهِ»

در این جمله در واقع روحتان را به سوی آن مقام سیر می‌دهید و برای صعود جان خود به عالم معنا نردبان می‌سازید و با این نیت بر حضرت سیدالشهداء ♦ سلام می‌فرستید. همچنان که خداوند بر پیامبران سلام می‌فرستد و به عنوان نمونه می‌فرماید: «سَلَامٌ عَلَیْ إِبْرَاهِيمَ»؛²² و یا می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا»؛²³ یعنی حال که خدا و ملائکه‌ی او بر پیامبر ﷺ سلام و صلوات می‌فرستند پس شما هم ای مؤمنین بر او صلوات بفرستید و سلام گوئید و تسلیم او باشید. چنانچه ملاحظه می‌فرمائید سلام بر محمد و آل محمد ﷺ دستور خود خداوند است²⁴ سلام به معنی تسلیم

22 - سوره‌ی صافات، آیه‌ی 109.

23 - سوره‌ی احزاب، آیه‌ی 56.

24 - پیامبر خدا ﷺ می‌فرمایند: «لا تَصَلُّوا عَلَی صَلَاةٍ مَبْتُورَةٍ إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَیَّ، بَلْ صَلُّوا عَلَی أَهْلِ بَيْتِي وَ لَا تَقْطَعُوهُمْ مِنِّي فَإِنَّ كُلَّ سَبَبٍ وَ نَسَبٍ مَنْقُطَعٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا سَبَبِي وَ نَسَبِي» (دُررُ الْأَخْبَارِ، ص 72) هرگاه بر من صلوات فرستید، صلوات ناقص و ناتمام نفرستید بلکه صلوات بر اهل بیت من هم بفرستید و

58 ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

محض و عشق و اخلاص و مودت و
زیارت است و یک نوع توسل به آن
ذات مقدسی است که به زیارتش
می‌پردازید. سلام هم تحیت است و
هم اعلام آشتی و هم به معنی
تسلیم محض است و خطاب به امام
حسین ♦ عرض می‌کنیم و اعلام
می‌ماییم که با او و مکتب آن
حضرت آشتی هستیم و همراه او
می‌باشیم و لذا این سلام موجب
مسئولیتی در ما می‌شود تا جان و
مال خود را در اختیار راه امام
حسین ♦ قرار دهیم.

سلام بر ائمه علیهم‌السلام موجب ترفیع
درجه از طرف خدا برای آن‌ها است
و به جهت آن که واسطه فیض الهی
هستند، آن سلام برای ما نیز عامل
رفعت درجه خواهد شد. مثل سلامی
که در نماز به رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم
می‌دهیم و می‌گوئیم: «الَسَّلَامُ عَلَیْكَ
أَيُّهَا النَّبِيُّ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ».
امام حسین ♦ را با عنوان
«ابا عبدالله» خطاب می‌کنی، یعنی پدر
بندگان خدا، تا متوجه باشی

آنان را از من جدا نکنید همانا هر سبب و
نسبی روز قیامت قطع می‌گردد مگر سبب و نسب
من.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 59
امام حسین ♦.....

مشغول زیارت بنده ی مقربی هستی
که در اثر بندگی خدا به مقام
سلطنت الهی رسیده و شدت
مظلومیتش در راه خدا، او را به
سرپرستی بندگان خدا نایل کرده
است.

“السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ابْنَ
رَسُولِ اللَّهِ”

قلب خود را متوجه امامی می‌کنی
که فرزند پیامبر ✕ و وارث علم
آن حضرت است. ولی باز مطلب را
به اینجا ختم نمی‌کنی و به بقیه
مقامات آن حضرت نظر می‌نمائی،
از جمله آن که او فرزند وارث
مقام ولایت و وصایت است. و
می‌گوییم:

“السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ابْنَ
أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ ابْنَ
سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ”

سلام بر تو ای حسین ♦ که فرزند
به حق امیرالمؤمنین ♦ و فرزند
آقا و سرور همه ی وصیین رسول الله ✕
هستی، آن‌هایی که خداوند به امت
توصیه کرد به آن‌ها مودت و محبت
داشته باشند و از آن‌ها هدایت
بگیرند²⁵ و لذا از این طریق جهت
ارادت دل را به سوی آن حضرت

60 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

رهسپار می‌نمائید و در ادامه
می‌گوئید:

“السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ابْنَ
فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ
الْعَالَمِينَ”

اول نظر می‌کنیم به مقام عظمای
فاطمه‌ی زهرا (ع) که ناگفتنی است و
بعد نظر می‌کنیم به
ابا عبدالله الحسین ♦ از آن نظر که
فرزند و وارث مقام آن بانوی
بزرگ اسلام است، بانویی که سیده
و سرور همه زنان عالم است. برای
هر زنی هر مقامی که ممکن است به
آن دست یابد، حد کمالش برای آن
بانوی بزرگ اسلام محقق شده و
حسین ♦ وارث همه‌ی آن مقامات است
و سلام بر تو ای حسین که وارث آن
مقامات هستی و در آینده وجود تو
کمالات همه‌ی انبیاء و اولیاء و
اصفیا به نمایش آمده است.

خونی که هرگز هدر نمی‌رود

“السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ثَارَ
اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ”

«ثار» اگر به معنی «دم و طلب
دم» باشد عبارت است از خون
ریخته‌ای که قابل قصاص است و هدر
نرفته. می‌گوئی: سلام بر تو ای
کسی که خدا خون‌خواه تو است و ای

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 61

امام حسین ♦.....

فرزند کسی که خداوند خون خواه اوست. و اگر «ثار» به معنی حقوق مربوط به خون مظلوم و مقتولی است که در دادگاه توسط ولی دم و یا اولیاء مقتول مطالبه می‌شود، اظهار می‌داری: سلام بر کسی که حق تعالی حق خود می‌داند تا انتقام مظلومیت شما را از قاتلان بگیرد و خودش ضامن است که خون شما هدر نرود. در هر صورت تعبیر عمیقی است که از زوایای مختلف باید در آن تأمل نمود. حداقل معنی آن شاید این باشد که نظر می‌کنی به امام حسین ♦ و اظهار می‌داری ای خون خدا در کالبد بشریت! چرا که حیات بشر به خون است و تو حیات بشری. ای کسی که خدا خون خواه تو است. خون‌بهای تو، خداست، زیرا حسین ♦ وسیله احیای دین خدا است و به تعبیری خون خدا است در کالبد جامعه بشری، خون تو هدر نرفته، تو «ثارالله» هستی و منتقم تو خدا است. خلاصه از این طریق قلبت را به امام حسین ♦ می‌سپاری و از این طریق سیر می‌کنی، می‌گویی: «وَ ابْنُ ثَارِهِ»؛ ای فرزند «ثارالله»؛ چرا که خون امیرالمؤمنین ♦ هم خونی نبود که در اسلام هدر رود،

62 ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

بلکه منتقم آن خون هم، خدا بود
و حسین ♦ فرزندان آن فکر و فرهنگ
بود. و از آن جایی که در بین
ائمه ی معصومین علیهم السلام فقط این دو به
این نحو شهید شدند و خونشان بر
زمین ریخت، صفت «ثارالله» مخصوص
این دو است و روشن می شود آن
خون ها تا قیام قیامت می جوشد و
ظالمین را خوار و نابود می کنند.
“وَالْوَثَرُ الْمَوْتُورُ ﴿۱۰۰﴾

مَوْتُور، یعنی کسی که کشته شده
ولی هنوز انتقام او گرفته نشده
است. ای قتیلی که آقربای تو را
کشتند. ای یگانه شده ای که تعریف
و تشبیهی برای تو نیست. ای
دلدار من، ای حسین! تو آن خون
مظلوم و مقتولی که تمامی یاران
و مدافعین او را کشتند و تنها و
بی کس شد.

با اظهار سلام به حضرت
سیدالشهداء ♦ به مقام انسانی آن
حضرت نظر می کنیم و قلب را به
سوی آن مقام سیر می دهیم، در
واقع سلام در اینجا اظهار ارادت
و عشق به یک مقام است. باید سعی
کرد محبت نهفته در جانمان با
اظهار سلام به آن حضرت ظهور
یا بد. زیرا آن محبت، گم شده ای
است که باید آن را پیدا کرد و

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 63

امام حسین ♦.....

از طریق زیارت عاشورا به خوبی
این کار عملی می‌شود، مهم آن است
که متوجه شویم کربلا حادثه‌ی
ساده‌ای نبود که ناگهانی اتفاق
افتاد. در روایت داریم که چون
امام حسین ♦ متولد شدند رسول
خدا ﷺ تشریف آوردند و به اسماء
فرمودند: «يَا أَسْمَاءُ هَاتِي ابْنِي
فَدَفَعْتُهُ إِلَيْهِ فِي خِرْقَةٍ بَيْضَاءَ فَأَذَّنَ
فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى وَ أَقَامَ فِي أُذُنِهِ
الْيُسْرَى وَ وَضَعَهُ فِي حَبْرِهِ وَ بَكَى
فَقَالَتْ أَسْمَاءُ قُلْتُ فِذَاكَ أَبِي وَ أُمِّي
مِمَّ بُكَأُوكَ؟ قَالَ عَلَيَّ ابْنِي هَذَا
قُلْتُ: إِنَّهُ وَلِدُ السَّاعَةِ قَالَ: يَا
أَسْمَاءُ ثَقُلْتُ الْفِئَةُ الْبَاغِيَةُ مِنْ
بَعْدِي»؛²⁶ ای اسماء! پسر مرا
بیاور. اسماء می‌گوید: کودک را
در پارچه‌ی سپیدی پیچیدم و به
ایشان دادم. در گوش راست او
اذان و در گوش چپش اقامه
فرمودند. آنگاه کودک را در دامن
نهادند و گریستند. می‌گوید: به
پیامبر گفتم: پدر و مادرم فدای
تو باد، چرا می‌گریی؟ فرمودند:
بر این پسر می‌گیریم. گفتم: ای
رسول خدا! او که هم اکنون متولد
شده است. فرمودند: ای اسماء! پس

26 - «روضة الواعظین و بصيرة المتعظین»، فتال نیشابوری، ج 1، ص: 154.

64 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با

امام حسین ♦

از من گروه ستمگر و سرکش او را می‌کشند. رسول خدا ﷺ از همان ابتدا با اشک برای حسین ♦ به حضرت عشق می‌ورزیدند و متوجه ایثارها و فداکاری‌های حضرت در راه اسلام بودند.

فاطمه‌ی زهرا (ع) در موقعی که اباعبدالله ♦ را حامله است، متوجه مقام اوست و همچون عاشقی گداخته بر او اشک می‌ریخته و به او عشق می‌ورزیده است. بنابراین توجه به این مقام که پیامبر ﷺ و فاطمه‌ی زهرا (ع) قبل از واقعه‌ی کربلا بر آن نظر داشتند بیشتر مورد توجه است تا حادثه‌ی کربلا. خداوند حادثه‌ی کربلا را به وجود آورد تا انسان‌ها متوجه آن مقام شوند.

جایگاه اصحاب حسین ♦

حال بعد از نظر به مقام امام حسین ♦ به یاران آن حضرت که به حق در پاک‌باختگی بی‌نظیر بودند، نظر می‌کنیم و عرضه می‌داریم:

“السَّلَامُ عَلَیْكَ وَ عَلَی
الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ
بِفِنَائِكَ ❀

فینا، با کسر (ف) یعنی ساحت و بارگاه. سلام بر تو و روح‌هایی که در ساحت مقام تو فرود آمدند و

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 65

امام حسین ♦.....

پناه گرفتند. در این فراز از زیارت، توجه جان را علاوه بر امام حسین ♦، متوجه روح‌هایی می‌کني که در کنار وجود مقدس آن حضرت جان‌فشانی‌ها کردند. روح‌هایی که در عین امکان عبور از کنار امام حسین ♦، به جهت معرفتی که به امام داشتند و در عین علم به مرگی که با همراهی امام برایشان حتمی بود، کنار امام ایستادند و آنچه باید بکنند، کردند و در مولایشان ذوب شدند و در پناه حسین ♦ حسینی گشتند. سلام بر آن روح‌ها می‌کني تا همسنگ آن‌ها شوي، چون آن‌ها نشان دادند که این راه همچنان گشوده است تا آنجا که زائر در کنار سلام بر حضرت اباعبدالله ♦ بر آن‌ها نیز «سلام» می‌کند. این روح‌ها آنقدر بزرگ هستند که وقتی انسان می‌خواهد به سوی عالم معنویات سیر کند باید از آن‌ها مدد بگیرد، اعم از آن که آن روح‌ها حضرت ابوالفضل ♦ و علي اکبر ♦ و علي اصغر ♦ باشند یا مسلم بن اوسجه و زهیر بن قین. می‌گوئي:

«عَلَيْكُمْ مِنِّي جَمِيعًا سَلَامٌ
اللَّهُ أَبَدًا مَا بَقِيَتْ وَ بَقِيَ
الَّيْلُ وَ النَّهَارُ»

66 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

بر شما ای روح های بزرگ، بر
همگی شما من سلام خدا را
میفرستم. سلام خدا بر شما تا من
هستم و تا روزگار پا برجا ست،
یعنی آنچه از سلام خدا در ملکوت
برای اباعبدالله ♦ هست، برای همه
اصحاب و عاشقان آن حضرت از طرف
خدا ارزانی باد.

وقتی انسان مزه‌ی ارتباط با
روح اولیاء الهی را چشید،
می‌گوید: سلام خدا از طرف من تا
زنده هستم بر شما باد.²⁷ از این
طریق یک نوع سیر و سلوک به سوی
مقام اباعبدالله ♦ و اصحاب کربلا را
در همه‌ی زندگی پیشه‌ی خود می‌کند.
اظهار می‌دارد حال من چنین است
که مسیر تسلیم بر شما در من
استمرار دارد و به وسیله‌ی آن
همواره روحم را تغذیه می‌کنم. و
به واقع با سلام بر حسین ♦ که به
خودی خود یک نحوه زیارت و ملاقات
است، روح تغذیه می‌شود و از نور
ولایت آن حضرت بهره‌مند می‌گردد.
به خصوص که قلب او آماده می‌شود

27 - در این فراز زائر حضرت اباعبدالله ♦
واسطه می‌شود تا سلام پروردگار را بر آن
حضرت و اصحاب آن حضرت برساند، و این نشان
می‌دهد زائر حسین ♦ وارد مقامی شده که آن
مقام ویژه‌ی انبیاء و اولیاء و حضرت
جبرائیل است.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 67
 امام حسین ♦.....
 که سلام خدا را برآن حضرت و
 یاران او ابلاغ نماید، آن هم
 سلامی ابدی و بیرون از محدوده‌ی
 زمان، تا همواره خود را در جوار
 حضرت نگه دارد.

پدر امت

“يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَقَدْ
 عَظُمَتِ الرَّزِيَّةُ وَ جَلَّتْ وَ
 عَظُمَتِ الْمُصِيبَةُ بِكَ
 عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ
 الْإِسْلَامِ وَ جَلَّتْ وَ عَظُمَتِ
 مُصِيبَتُكَ فِي السَّمَاوَاتِ
 عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ
 السَّمَاوَاتِ ❀

ای اباعبدالله بر ما چه سخت گذشت
 این عزای برجسته و این مصیبتی
 که بر شما رفت. نه تنها بر ما
 سخت گذشت، بلکه بر جمیع اهل
 اسلام سخت گذشت و نیز در
 آسمان‌ها، برای اهل آسمان‌ها،
 آن‌هایی که در بصیرت و عبودیت
 کامل‌اند، این مصیبت برجسته و
 سنگین بود.

با ذکر عنوان «اباعبدالله» برای
 حضرت امام حسین ♦ به سویی پدر
 واقعی امت اسلام پناه آورده‌ای و
 متذکر عمق مصیبتی می‌شوی که بر
 ما وارد شده، مصیبتی که بر اهل

امام حسین ♦

آسمان سنگین است، چه رسد برای ما زمینیان. می‌خواهیم به امام حسین ♦ ارادت خود را اعلام نمائیم و از طریق زیارت عاشورا و ذکر مصائبی که بر آن حضرت وارد شده، جان خود را با امام خود متحد کنیم و به مقام انسان کامل نزدیک شویم. مصیبت او را مصیبت خود احساس می‌کنیم. در این فراز در مقام ارائه حال خود هستی که در آن مصیبت بر ما چه گذشت ای اباعبدالله.

از حضرت صادق ♦ روایت داریم: «وَكُلُّ اللَّهِ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَرْبَعَةٌ آَلَفِ مَلَكٍ شُعْثًا غُبْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ»؛²⁸ خداوند متعال چهار هزار فرشته را که جملگی ژولیده و غبار آلود و گرفته هستند بر قبر حضرت امام حسین ♦ موکل قرار داد و ایشان به جهت عشق به حسین ♦ تا روز قیامت بر آن حضرت گریه می‌کنند. به عبارت دیگر از روزی که واقعه‌ی کربلا حادث شده، گریه‌ی ملائکه بند نیامده است، از طرفی ملائکه: «عِبَادُ مُكْرَمُونَ» هستند. یعنی عین بندگی‌اند و از طرف

امام حسین ♦.....

دیگر به جهت عشق به امام حسین ♦ همواره گریانند پس اقتضای بندگی آن است که انسان، عین عشق به اباعبدالله ♦ باشد. عشق هم که در فراق محبوب بی‌گریه نمی‌شود. تأمل بفرمائید تا معنای این که می‌گویند «گریه‌ی ملائکه از روزی که کربلا واقع شده است بند نیامده است.» چه پیامی در بر دارد، یعنی هرکس در مقام عبودیت صرف قرار گیرد نسبت به واقعه‌ی عاشورا چنین حالتی پیدا می‌کند که ملائکه در آن قرار دارند. و از آن مهم‌تر سخن حضرت صاحب الامر است که به جدّ بزرگوارشان اظهار می‌دارند: «وَلَا بُكْيُنَ عَلَيْكَ مَبَاحًا وَ مَسَاءً وَ لَا نَذْبَنُ عَلَيْكَ بَدَلَ الدَّمِوعِ دَمًا»؛ هر صبح و شام بر تو گریه می‌کنم و اگر اشک چشمم خشک شود، خون گریه می‌کنم. این‌ها همه نشانه‌ی عظمت مصیبتی است که بر همه‌ی اهل زمین و آسمان وارد شد و درک این مصیبت احتیاج به بصیرتی بزرگ دارد و باید برای شناخت آن برنامه‌ریزی کرد تا برایمان هر مصیبتی در مسیر دفاع از اسلام قابل تحمل گردد و در مقابل فشارهای دشمن خود را نبازیم.

70 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با

امام حسین ♦

“فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةَ أَصْسَتِ
أَسَاسَ الظُّلْمِ وَ الْجَوْرِ
عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ ﴿٢٩﴾”

پس لعنت خدا بر امتی که ظلم و
جور بر شما اهل البیت را
پایه ریزی کردند.

با این جمله می‌خواهید از طریق
تنفّر از دشمنان اباعبدالله ♦ به
قلب خود جهت بدهید. می‌گویید
لعنت خدا بر آن‌هایی که اساس ظلم
و جور را بر شما خانوادگی
پیامبر ﷺ پی‌ریزی کردند. و از
این طریق افق اندیشه را
می‌کشانید به مبانی فرهنگ فاسدی
که مقابل فرهنگ اهل‌بیت پیامبر ﷺ
ایستاد و خواست این فرهنگ الهی
و روشنگر را بی‌رنگ کند و لذا
مرز خود را از آن‌ها جدا
می‌نمائید. کسی که می‌خواهد
خطورات شیطان را از قلب خود
بیرون کند باید مظاهر بیرونی
آن‌ها را بشناسد و نسبت به آن‌ها
تنفّر قلبی و عملی نشان دهد.²⁹ و
تا انسان ریشه‌ی حادثه‌ها را درست
ارزیابی نکند نسبت به حوادثی که

29 - در راستای معنای عمیق ظلمی که بر
اهل البیت ﷺ وارد شد، به کتاب «کربلا،
مبارزه با پوچی‌ها»؛ از همین مؤلف رجوع
شود.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 71
 امام حسین ♦.....
 پیش می‌آید بصیرت لازم را به دست
 نمی‌آورد.³⁰

“وَلَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً دَفَعَتْكُمْ
 عَنْ مَقَامِكُمْ وَ أَزَالَتْكُمْ
 عَنْ مَرَاتِبِكُمْ الَّتِي
 رَتَّبَكُمْ اللَّهُ فِيهَا ﴿١٠﴾”

و لعنت خدا بر امتی که شما را
 از مقامتان که مقام هدایت بشریت
 بود، دور کرد و از مراتبِ بی که
 خداوند شما را در آن مراتب قرار
 داد تا بشریت از سعادت محروم
 نماند، برکنار نمود. لعنت بر آن
 بینش و اندیشه‌ای که ابتدا شما
 را از مقام حاکمیت بر جامعه
 کنار زد و سپس «أَزَالَتْكُمْ عَنْ
 مَرَاتِبِكُمْ»؛³¹ به کلی اندیشه‌ی
 پذیرش شما را در میان مردم از
 بین برد. و شما را از درخشیدن
 در صحنه‌ی جامعه کنار زد، آن
 درخشیدنی که در واقع درخشش
 فرهنگ الهی برای بشریت بود تا
 بشر زنده بماند و معنی زندگی در
 روی زمین را درست بداند و در

30 - به کتاب «راز شادی امام حسین در
 قتلگاه»، بحث «چه شد که کار به قتل امام
 حسین ♦ کشیده شد»؛ از همین مؤلف رجوع
 شود.

31 - دفع به معنی کنار زدن است و
 «ازال» به معنی زایل ساختن و براندازی
 کامل است.

امام حسین ♦

زمین و زندگی زمینی سرگردان نگردد. در این فراز در حال اعلان برائت هستیم از هر نوع فرهنگ بشری که ریشه در فرهنگ الهی ندارد. فرهنگی که رسول خدا ﷺ در موردش فرمود: «أَلَا وَ مَنْ مَاتَ عَلَي بُغْضِ آلِ مُحَمَّدٍ لَمْ يَشْمَ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ»؛³² بدانید که هرکس با کینه‌ی آل محمد ﷺ بمیرد، هرگز بوی بهشت به مشامش نمی‌رسد. و در همین راستا لعنت خدا را اظهار می‌داری و می‌گویی:

تَنفِرْ جِهَتِ دَارِ

“وَلَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكُمْ
وَلَعَنُ اللَّهُ الْمُفْهَدِينَ لَهُمْ
بِالْتَّمَكِينِ مِنْ قِتَالِكُمْ»

لعنت خدا بر آن‌هایی که به قتل شما دست زدند و لعنت خدا بر آن‌هایی که زمین‌های این قتل را فراهم ساختند و آن را پذیرفتند. ملاحظه کنید چگونه از طریق توجّه به زوایای حادثه‌ی کربلا روح خود را جهت می‌دهید و نگاه خود را متوجه جریان بنی امیه می‌کنید که بستر مبارزه با اهل البیت^{علیهم‌السلام}

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 73

امام حسین ♦.....

را فراهم کردند و منافقانه در لباس اسلام با تجسم اسلام یعنی امیرالمؤمنین ♦ به مخالفت برخاستند. شما در این فراز متوجه صورتهای مختلف نفاق هستید که به طور مستقیم و غیر مستقیم زمینه مبارزه با اهل البیت^{علیهم السلام} را فراهم کردند و آنها را لعنت میکنید، تا قلبتان جهت تنفر خود را با بصیرت کامل از همه آنها حفظ کنید، ولی نه این که در این تنفر بماند، بلکه برائت و تنفّر که جهت قلب را به خدا بکشاند. به همین جهت در فراز بعد میگوئید:

“بَرَرْتُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ

مِنْهُمْ وَ مِنْ أَشْيَاعِهِمْ وَ

أَتْبَاعِهِمْ وَ أَوْلِيَائِهِمْ ﴿٢٠﴾

برائت و تنفرم به جبهه‌ی ستم، برائتی است از آنها به سوی خدا و به سوی شما ای اهل بیت پیامبر. برائتی است از همه آنها و از پیروان و دوستانشان که به قتل شما دست زده‌اند.

در این فراز اظهار می‌داری تمامی موضع‌گیری‌هایم در مخالفت با اندیشه‌ی نفاق را با نیت تقرب به ساحت خداوند انجام می‌دهم. فرهنگ تنفر دینی به ما می‌آموزد

امام حسین ♦

که تنفّر سرگردان نه! بلکه برائت جهت دار. یعنی ای اباعبدالله الحسین من با تنفّر به خطّ غیر شما، بندگی خودم را محکم می‌کنم و از طریق این تنفّر به سوی شما می‌آیم. چون تنفرهای بی‌جهت و وهمی، انسان را در خود می‌فشارد و آنچه برای او می‌ماند کینه‌ای خسته‌کننده و فرسایشی است.

از این طریق شما جبهه‌ی خود را تعیین می‌کنید و به زندگی خود شکل می‌دهید و با زندگان حقیقی تاریخ بشر یعنی با ائمه‌ی معصومین^{علیهم‌السلام} به سر خواهید برد.

چنانچه ملاحظه می‌کنید در زیارت عا شورا موضع‌گیری‌هایی مطرح است که روح و قلب را جهت می‌دهد، یک حرف ساده‌ی سیاسی نیست، یک نوع برنامه‌ریزی برای زندگی در زیر پر تو دین است، دینی که حضرت باقر ♦ در موردش می‌فرمایند: «هَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ وَ الْبُغْضُ؟»³³ آیا دین جز حب و بغض است؟ در این فراز خود را از همه‌ی کفر جدا می‌کنید و می‌گوئید: «مِنْ أَشْيَاءِهِمْ وَ أَتْبَاعِهِمْ وَ أَوْلِيَائِهِمْ»؛ از همه‌ی طرفداران و پیروان و دوستان

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 75
امام حسین ♦.....

قاتلان شما دوری می‌جویم. آخر مگر
شرط دلدادگی به دوست این نیست
که خود را در غم و مصیبت با او
هم نوا کنی؟ آیا دوستی بهتر از
امام حسین ♦ هست که با او
هم‌دردی کنی و با او همدل شوی؟
لذا برای اثبات همدلی و اعلام
یگانگی اظهار می‌دارید:

“يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي
سَلِّمْ لِمَنْ سَأَلَكَمْ وَ حَرْبُ
لِمَنْ حَارَبَكَمْ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ”

ای ابا عبدالله و ای پدر بندگان
خدا! در همه‌ی عمر و تا روز
قیامت، تسلیم و فرمان‌بر شما و
کسانی هستم که فرمان‌بر شما
هستند و مخالف کسانی هستم که
مخالف شما می‌باشند. در این فراز
اظهار می‌داری در تمام ابعاد
زندگی‌ام، اعم از امور فردی و
اجتماعی دو پرچم در دست دارم،
یکی پرچم ولایت و اطاعت و محبت و
یاری شما و دل سپردن به آن‌هایی
که به شما دل سپرده‌اند، یکی هم
پرچم عداوت و کینه و دشمنی با
دشمنان شما که حجاب حقیقت شدند
و ظلمات را بر عالم حاکم
نمودند.

امام حسین ♦

خدایا چقدر زندگی با حسین ♦ و یاران او زیباست. هر کس در دنیای خاص خود زندگی می‌کند و با آرزوهای خاصی به سر می‌برد و براساس آن نوع از زندگی که برای خود پذیرفته است انتخاب‌های خود را تنظیم می‌کند. با این جمله در واقع تعهد و بیعتی با ابا عبدالله ♦ می‌کنم که همواره در آن نوع از زندگی که آن حضرت برای ما تعریف کرده‌اند بمانم و در همان راستا با دوستان حضرت به سر خواهم برد و در مقابل دشمنان خانواده‌ی رسول خدا ﷺ با تمام وجود مقابله می‌کنم، زیرا زندگی همواره دو طرف دارد، یک طرف محبت و یک طرف نفرت و هر محبتی به محبوب به معنی دوری از طرف مقابل است و گرنه محبت، محبتی حقیقی و آرامش‌دهنده نخواهد بود. به همین جهت هم برای این‌که نفرت خود را جهت عیدنی بدهی و در حدّ تنفّر و همی و غیر ملموس نماند، نظر به سردمداران کفر می‌کنی و نام آن‌ها را به زبان می‌آوری تا مصداق تنفّر مقابل این محبت، صورت حقیقی به خود بگیرد و لذا اظهار می‌داری:

ز یارت عا شورا اتحداد رو حانی با 77
امام حسین ♦.....

مدیریت قوه ی غضبیه

“وَلَعَنُ اللَّهُ آلَ زِيَادٍ وَ
آلَ مَرْوَانَ وَ لَعَنُ اللَّهُ بَنِي
أُمَيَّةَ قَاطِبَةً وَ لَعَنُ اللَّهُ
ابْنَ مَرْجَانَةَ وَ لَعَنُ اللَّهُ
عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ وَ لَعَنُ اللَّهُ
شُمُرًا وَ لَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً
أَسْرَجَتْ وَ أَلْجَمَتْ وَ
تَنَقَّبَتْ لِقِتَالِكَ ﴿٢٠﴾

و لعنت خدا بر خط زیاد و مروان، لعنت خدا بر کل جریان بنی امیه و لعنت خدا بر پسر مرجانه بی پدر، و بر عمر سعد و شمر، و لعنت خدا بر آن هایی که اسبها را زین کردند و لگام زدند و برای پیکار با تو نقاب زدند. خدا می داند اگر می دانستیم این لعنت های جهت دار چه اندازه شکوفایی در جان ما ایجاد می کند و چه بصیرتی را به دنبال دارد، تمام جانمان را یک لعنت می کردیم و آن هم لعنت به قاتلان امام حسین ♦. قلبی که بی جهت با عده ای در ستیز و کینه است، قلب سالمی نیست. قلب سالم قلبی است که در عین محبت به اولیاء الهی، با تنفّر از بدی ها و بدان، خود را به طهارت و سلامت و شعور می رساند. این است آن قلبی که

78 ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

صاحبش را متعالی می‌کند. به همین جهت در این فراز از زیارت، لعنت می‌کني به همه‌ي سردمدارانِ ستمگرِ صحنه‌ي کربلا، حتی آن‌هایی که برای مبارزه با امام اسبها را زین کردند و لگام و نقاب زدند، تا به‌کلی از همه‌ي حواشی جریان کفر فاصله بگیري. مقابله با فرهنگي که مذکر قداست انسان‌های قدسی است نیاز جان ما است وگرنه با ملاک‌های التقاطی در دام یک نوع لیبرالیسم مقدس مآبانه گرفتار می‌شویم، بدون آن‌که قوه‌ي غضبیه‌ي خود را مدیریت کنیم و جهت بدهیم.

بعد از آن که قلب خود را در محبت و در بغض به تعادل رساندي نظر می‌کني به حضرت اباعبدالله ♦ و می‌گویی:

“يَا بِي أَنْتَ وَ أُمِّي لَقَدْ

عَظُمَ مُصَابِي بِكَ ❁

پدر و مادرم فدایت، واقعاً مصیبت من که همان شهادت شما باشد، خیلی برایم سنگین بود.

عملاً با چنین اظهاراتی عشق به خوبی‌ها را در خود شعله‌ور می‌سازید و اوج محبتی را که باید به اباعبدالله ♦ داشته باشید به فعلیت می‌رسانید و مشخص می‌کنید

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 79

امام حسین ♦.....

چه احساسی نسبت به مصیبتی که بر
اباعبدالله الحسین ♦ وارد آمده
است، دارید. می‌گوی: «لَقَدْ عَظُمَ
مُصَابِي بِكَ» مصیبت من بزرگ بود به
خاطر این که شما به مشکلی این
چنین افتادید و این یک نوع
اتحاد است بین شما و حضرت
اباعبدالله ♦ که با زیارت آن حضرت
برای زائر او پدید می‌آید که
مصیبت آن حضرت را مصیبت خود
احساس می‌کند، در راستای اتحاد
بین شیعیان با اهل البیت^{علیهم‌السلام}،
رسول خدا ﷺ می‌فرمایند: «مَنْ
أَحَبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فِي اللَّهِ - حُشِرَ مَعَنَا
وَأَدْخَلْنَاهُ مَعَنَا الْجَنَّةَ»؛³⁴ هر که
ما خانواده را در مسیر الهی
دوست داشته باشد با ما محشور
می‌شود و او را به همراه خود به
بهشت می‌بریم. که این نوعی
یگانگی بین مُحب و محبوب است.
بعد از یگانگی با نور امام
معصوم است که در ذیل حب به حضرت
سیدالشهداء ♦ اظهار می‌داری:

“فَأَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي أَكْرَمَ
مَقَامَكَ وَ أَكْرَمَنِي أَنْ
يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِكَ مَعَ
إِمَامٍ مَنصُورٍ مِنْ أَهْلِ

80 ز یارت عا شورا اتجاد رو حانی با
امام حسین ♦

بَيْتِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَآلِهِ ❁

از خدایی که مقام شما را بسی
بزرگ داشت و مرا هم که در مقام
سوگواری و محبت به شما هستم
بزرگ داشت، می‌خواهم که خون‌خواهی
شما را زیر فرمان امامی یاری
شده از اهل بیت پیامبر ﷺ، رزق
من گردانند.

این که می‌گوید: «أَكْرَمَنِي»؛
حکایت از آن دارد که متوجه‌اید
محبت به اهل البیت ﷺ و سوگواری
سیدالشهداء ♦ بودن یک کرامت
بزرگ الهی است که خداوند به
انسان می‌دهد و آن وقت از خدا
خون‌خواهی اباعبدالله ♦ را می‌خواهی.
چون با این خون‌خواهی خدایی
می‌شوی و اراده‌ات در اراده‌ی حق
فانی می‌گردد و لذا است که گفته
می‌شود شیعه به این خون‌خواهی و
انتقام زنده است و تاریخ را به
سوی حق حرکت می‌دهد. شیعه در طول
حیات تاریخی‌اش با سوز این
انتقام، شُکوه خود را حفظ کرده و
نه تنها با اصحاب کربلا هم‌تاریخ
گشته است بلکه خود را در جبهه‌ای
وارد کرده که حضرت مهدی ﷺ
فرماندهی آن را به عهده دارد،
براساس همین اعتقاد است که در

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 81
امام حسین ♦.....

دعای ندبه در طلب حضرت مهدی (ع)
ندا سر می‌دهید: «أَيْنَ الطَّالِبِ بِدَمِ
الْمَقْتُولِ بِكَرْبَلَاءَ؟»؛ کجاست آن کسی
که طالب خون آن کسی است که در
کربلا کشته شد؟ لذا می‌فرمایند:
«إِذَا خَرَجَ الْقَائِمُ يَطْلُبُ بِدَمِ
الْحُسَيْنِ» چون حضرت قائم (ع) قیام
کنند انتقام خون امام حسین ♦ را
می‌گیرند و به این معنی است که
جهت عالم به سوی فرهنگ امام
حسین ♦ تغییر جهت می‌دهد. پس ما
زنده ایم به این که انتقام خون
امامان را بگیریم و آن جریان
فکری را که مانع حاکمیت فرهنگ
اهل البیت (ع) بوده و هست از
صحنه‌ی تصمیم‌گیری عالم خارج
نمائیم.

مگر می‌شود جبهه‌ای که
اباعبدالله ♦ در رابطه با مقابله
با یزید گشودند بسته شود؟ شیعه
زنده است به حفظ و نگه داری این
جبهه، تا همواره با اباعبدالله ♦
زندگی کند. امروز بیشتر از
دیروز باید با امام حسین ♦
زندگی کنیم، چون ظلمات با شدت
بیشتری به صحنه آمده و حق و
حقیقت آماج ظهور بیشتری را
پیدا کرده است. همین‌طور که
ملاحظه می‌کنید اگر ملت ما در این

82 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

دورانِ ظلمات، پرتوئی از حیات دارد، به جهت زندگی با حسین ♦ است و هر روز که زندگی با حسین ♦ برای او شدیدتر شد، حیات او شکوفاتر گشته و چهره‌ای دیگر از حقیقت نمایان شده است. پس تقاضایی که در این فراز جهت انتقام از قاتلان حضرت سیدالشهداء ♦ دارید جهت شرکت در یک حیات فعال است که هیچ وقت شور و نشاطش فرو نمی‌نشیند به شرطی که زیر نظر امامی انجام گیرد که نصرت یافته از طرف خدا و از اهل بیت پیامبر خدا ³⁵ باشد.

35 - در روایت داریم: «عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ فِي قَوْلِهِ وَ مَنْ قَتَلَ مَظْلُوماً فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَاناً - فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُوراً - قَالَ هُوَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ ♦ قَتَلَ مَظْلُوماً وَ نَجَّى أَوْلِيَاءَهُ - وَ الْقَائِمُ مِنْهُ إِذَا قَامَ طَلَبَ بِنَارِ الْحُسَيْنِ ♦ فَيَقْتُلُ حَتَّى يُقَالَ قَدْ أُسْرِفَ فِي الْقَتْلِ - وَ قَالَ الْمُقْتُولُ الْحُسَيْنُ وَ وَلِيُّهُ الْقَائِمُ - وَ الْإِسْرَافُ فِي الْقَتْلِ أَنْ يَقْتُلَ غَيْرَ قَاتِلِهِ - إِنَّهُ كَانَ مَنْصُوراً فَإِنَّهُ لَا يَذْهَبُ مِنَ الدُّنْيَا - حَتَّى يُنْتَصَرَ بِرَجُلٍ مِنْ آلِ رَسُولِ اللَّهِ عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ» يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطاً وَ عَدْلًا كَمَا مِلْنَا جَوْرًا وَ ظُلْماً؛ عیاشی در تفسیرش از امام محمد باقر ♦ روایت می‌کند که در تفسیر آیه «وَ مَنْ قَتَلَ مَظْلُوماً إِلَى آخِرِهِ» می‌فرمایند: منظور از این آیه امام حسین ♦ می‌باشد، زیرا آن بزرگوار مظلومانه شهید شد و ما امامان خونخواه آن حضرت هستیم.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 83
امام حسین ♦.....

در اوج یگانگی

در ابتدای زیارت اظهار داشتید
«یا ثارالله» و خدا را خونخواه
امام حسین ♦ دیدید، در این فراز
حضرت مهدی علیه السلام را خونخواه آن حضرت
می‌باید که می‌خواهید شما هم در
خدمت آن حضرت باشید ولی کمی که
جلوتر رفتید و عوام مل دو گانگی
به کلی برطرف شد اظهار می‌دارید:
«أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِي مَعَ إِمَامٍ
هَؤُلَاءِ ظَاهِرٍ نَاطِقٍ بِالْحَقِّ»؛ یعنی
این‌که خداوند رزق من گرداند
خونخواهی خودم را همراه با امام
هدایت شده‌ی نمایان و گویای به
حق. در این فراز آخر خونخواه،
خود زائر است و به جایی رسیده
که خود را خونخواه امام حسین ♦

هنگامی که قائم ما خاندان قیام کند خون
امام حسین ♦ را طلب خواهد کرد. او به
قدری از قتل‌ه‌ی امام حسین ♦ را می‌کشد که
خواهند گفت: در قتل اسراف می‌کند. امام
باقر ♦ فرمود: منظور از مقتول، امام حسین
و منظور از خونخواه حضرت قائم و منظور از
اسراف در قتل کشتن غیر قاتل می‌باشد و
منظور از یاری شدن این است که از دنیا
نخواهد رفت تا این‌که مردی از آل رسول صلی الله علیه و آله
زمین را پر از عدل و داد کند همان طور که
پر از ظلم و ستم شده باشد و او را یاری
نماید. (بحار الأنوار، ج 44، ص: 218)

84 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با
امام حسین ♦

می‌داند و نقش خدا و امام منصور
را می‌طلبد و به اوج یگانگی با
امام ♦ می‌رسد.

در ادامه اظهار می‌دارید:
“اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي عِنْدَكَ
وَجِيهًا بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ
السلام فِي الدُّنْيَا وَ
الْآخِرَةِ” ❁

خدا یا حال که می‌دانم حسین ♦
نزد تو بسیار آبرومند است، پس
به آبروی حسین عزیز، مرا در نزد
خودت در دنیا و آخرت آبرومند و
پسندیده گردان.

از خداوند تقاضا می‌کنید در
ذیل نور حسین ♦ مرا نزد خودت
آبرو ده و شایسته گردان. هرگز
منظورتان آن نوع آبروهای وهمی
صرف اجتماعی نیست، همچنان که
مورد نظر مولایمان امام حسین ♦
چنین آبروهایی نبود، بلکه
می‌خواهی به نور امامی معصوم در
پیش خدا آبرو داشته باشی تا به
پیروی از امام حسین ♦ نگران
آبروهای خیالی در نزد اهل دنیا
نباشی همچنان که آن حضرت نگران
آبرویش نزد اوباش بنی امیه نبود
و به وظیفه خود عمل نمود. آری
آبرومندی خوب است ولی به شرطی
که در پرتو نور امام معصوم آن

ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با 85
امام حسین ♦.....
آبرو به دست آمده باشد و خداوند
آن را ایجاد کند.

عنایت بفرمائید این فراز از
زیارت جهت روح شما را به کجاها
می‌کشاند و وسیله‌ای که در این
راه می‌خواهی از آن استفاده کنی
چیدست؟ می‌خواهی به مدد آبروی
حسین ♦ در نزد خداوند آبرو
داشته باشی و این حقیقی‌ترین
آبرویی است که در عالم وجود
دارد.

شاید یکی از علت‌هایی که تأکید
می‌شود زیارت عا شورا، به کرات
خوانده شود به جهت توجه به سیره
و سنت حیات‌بخشی است که با نظر
به حضرت سیدالشهداء ♦ در منظر ما
قرار می‌گیرد، به طوری که
آبرومند شدن معنی خاص خود را
پیدا می‌کند. از روزی که ما سیره
و سنت آن حضرت را فراموش کردیم
بیشتر به ظاهر دین مشغول شدیم و
از عمق معنویت دینی محروم
گشتیم، همان‌طور که آبرومندی در
نزد خدا را به آبرومندی نزد اهل
دنیا تبدیل نمودیم.

در گذشته اکثر جلسات عزاداری،
همراه با معارف اسلامی و طرح
مباحث عمیق دینی بوده و دسته‌های
عزاداری بیشتر در روزهای تاسوعا

امام حسین ♦

و عاشورا تشکیل می‌شده است. البته به سر و سینه زدن در سوگ امام حسین ♦ کار عاشقان امام است، چرا که «در دل دوست به هر حیل‌ه رهی باید کرد.» باید هرکاری که نشانه‌ی ارادت به این خاندان است و در شرع بدان توصیه شده است را انجام داد ولی نباید فقط به ظاهر بسنده کرد. نباید غلبه با دسته و سینه و زنجیر و شام و ناهار باشد و حضور در جلسات عزاداری جهت فهم معارف دین مورد غفلت قرار گیرد. عموماً جلسه‌ی عزاداری اباعبدالله ♦ صبح‌ها برگزار می‌شد. چون در صبح هم مردم آمادگی بیشتری جهت تدبّر در واقعیه کربلا دارند و هم زمان آن طوری است که یک حال و هوای دیگری را همراه خود می‌آورد و روح انسان جهت تأثیر پذیری، آمادگی بیشتری دارد. مؤمنین شب‌ها زود می‌خوابند تا نیمه شب بیدار شوند. لذا توصیه می‌کنم مجالس عزاداری که صبح‌ها برپا می‌شود را فراموش نکنید و نگذارید از دستتان برود.

به هر صورت تأکید همه‌ی ما باید این باشد که عزاداری برای سیدالشهداء ♦ در حدّ ظاهر صرف

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 87

امام حسین ♦.....

متوقف نشود. زیرا مقصد این بود که شیعیان در جلسه عزاداری امام حسین ♦ شرکت کنند تا سیر روحانی و یگانگی با روح آن حضرت برایشان واقع شود. و مَدَاحان هم لازم است با توجه به چنین مقصد و مقصودی، مرثیه بخوانند تا در برقراری آن سیر، کمک کنند. به طوری که در کنار معرفت به مقام امام، عاطفه هم به حرکت در آید و شعله ور شود تا سیر ما با سرعت بیشتر محقق گردد. زیرا خود آن‌ها خواسته‌اند تمام تلاش این باشد که در جلسه عزاداری آن حضرت، سیر روحانی به سوی مقام عرشی اهل البیت^{علیهم‌السلام} به بهترین نحو انجام گیرد و ارادت به آن خانواده که در جان ما نهفته است به فعلیت در آید.³⁶

36 - حضرت باقر ♦ می‌فرماید: «إِنَّ شَرِيعَتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ يُقَدِّفُ فِي قُلُوبِهِمُ الْحُبَّ لَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُلْهِمُونُ حُبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ إِنَّ الرَّجُلَ يُجْبَدُ وَ يَحْتَمِلُ مَا يَأْتِيهِ مِنْ فَضْلِنَا وَ لَمْ يَزِنَا وَ لَمْ يَسْمَعْ كَلَامَنَا لِمَا يُرِيدُ اللَّهُ بِهِ مِنَ الْخَيْرِ»؛ حب ما اهل‌البیت در دل‌های شیعیان ما القاء می‌شود و محبت ما به آن‌ها الهام می‌گردد، ما را دوست می‌دارند و فضائل ما را تحمل می‌کنند، در حالی‌که نه ما را دیده‌اند و نه کلام ما را شنیده‌اند. این برکات از آن رو است که

88 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با

امام حسین ♦

در تاریخ آمده است که ائمه علیهم السلام از مداحانی مثل کُمیتِ اَسَدی³⁷ یا دِغْبَلِ خُزائی³⁸ میخواستند که با اشعار خود مصائب عاشورا را ذکر کنند و افراد را به عمق آن حادثه بکشانند و خود ائمه علیهم السلام در آن شرایط آنقدر گریه میکردند که بی تاب می شدند. ملاحظه فرمائید در این مرثیه خوانی ها بیشتر فکر و سیر و اشک بوده و کمتر دسته و زنجیر و شام و ناهار. اگر مداح پرسوزی ما را بدون هیچ حرف اضافی وارد مصائب کربلا کند، به راحتی اشکمان جاری می شود. وقتی انسان روح را متوجّه مقام امام بکنند و کمی در آن سیر کنند دل بی تاب می شود.

خداوند برای آنان اراده‌ی خیر کرده است.
(بحار الأنوار، ج 24، ص 151)

37 - چون کمیت اَسَدی قصیده‌ی مشهور خود را در مورد مصیبت‌هایی که بر امام حسین ♦ وارد شد برای امام باقر ♦ خواند، حضرت روی به کعبه کردند و سه مرتبه فرمودند: «اللَّهُمَّ ارْحَمْ الْكُمَيْتَ وَ اغْفِرْ لَهُ». (بحار الأنوار، ج 46، ص 333)

38 - دِغْبَلِ خُزائی متولد 148 و متوفی 264، از حضرت رضا ♦ تقاضای پیراهن حضرت را کرد و حضرت پیراهن خود را به او بخشیدند. (کشف الغمه، ج 2، ص 322)

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 89
امام حسین ♦.....

در مورد سیر در مقام
اباعبدالله ♦ باید به اندازه‌ی کافی
تأکید شود تا شیعیان متوجه مقام
عرشی و نوری آن ذوات مقدس
بگردند و با توجه قلبی به آن
مقام نورانی، بهره‌های
فوق‌العاده‌ای نصیب خود بنمایند.
از روزی که در دینداری سطحی
شدیم و به جهات قدسی و باطنی
کمتر توجه نمودیم این سیر
فراموش شد و حاشیه‌ها رشد کرد.
بیاییم از خودمان بپرسیم کدام
یک از کارها بیشتر جنبه‌ی
عزاداری دارد و ما را به مقصدی
که امامان برای ما برنامه‌ریزی
کردند، می‌رساند؟ آیا این که
دسته‌های طولانی راه بیدازیم و
به تدریج تمام ذهن و فکرمان
همین چیزها بشود؟ و یا این که
در جلسه‌ای با تعمق و تفکر، به
کمک واعظ و مداح، در مقام حضرت
و واقعه‌ی کربلا سیر کنیم؟ ما
باید روحمان را به اباعبدالله ♦
نزدیک نمائیم. البتّه دسته راه
انداختن و سینه‌زدن هم یکی از
راه‌های این نزدیکی است تا از آن
طریق ما سیر خود را همه‌جانبه
کنیم. ولی باید بین اصل و حاشیه
فرق بگذاریم، مواظب باشیم که

90 ز یارت عا شورا اتجاد رو حانی با
امام حسین ♦

حاشیه بر اصل غلبه نکند و خدای
ناکرده از سیره‌ی اصلی معصوم باز
بمانیم.

عرض کردم امامان معصوم از
شعراي اهل البیت می‌خواستند که
برایشان از مصائب کربلا بگویند و
آن‌ها هم به حالت عزادار و با
صدایی حزن‌آلود مرثیه می‌خواندند
و امام و خانواده‌ی حضرت، آن
چنان اشک می‌ریختند که در و
دیوار به لرزه در می‌آمد و آن‌ها
نیز از این طریق زمینه‌ی سیر به
مقام حضرت سیدالشهداء ♦ را برای
خود فراهم می‌کردند و در ذیل
آبرویی که آن حضرت نزد خداوند
دارند، از خدا می‌خواستند تا
خداوند آن‌ها را نیز آبرومند
گرداند و به شیعیانشان همین راه
را آموختند.

دریچه‌های تقرب به خدا

سپس اظهار می‌داری:

“يَا أَبَا عَبْدٍ اللَّهِ إِنِّي
أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَى
رَسُولِهِ وَ إِلَى أَمِيرِ
الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى فَاطِمَةَ
وَ إِلَى الْحَسَنِ وَ إِلَيْكَ
بِمُؤَالَاتِكَ ❀

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 91
امام حسین ♦.....

ای ابا عبدالله! من از طریق
ارادت ورزی به خود شما می خواهم
به خدا و رسول خدا و به
امیرالمؤمنین و حضرت فاطمه و
امام حسن و به خودتان تقرّب
جویم .

ملاحظه بفرمائید! خطاب به امام
حسین ♦ می گوئید من با عشق به
شما، به خدا تقرّب می جویم، حتی
اگر بخواهم به خدا تقرّب پیدا
کنم، با محبت به شما ممکن است.
همچنین دریچه ی تقرّب من به
پیامبر و ائمه ی معصومین علیهم السلام، همه
و همه از طریق ارادت به شما
صورت واقعی به خود می گیرد. چون
با زیارت حضرت سید الشهداء ♦ و
محبت به آن حضرت به همه ی این
تقرّب ها می توانیم دست یابیم، و
زائر حسین ♦ در چنین عقیده ای
است و می داند با این زیارت تا
این جاها می تواند سیر کند.
می گویند تشیع، مکتب عشق است.
یعنی عشق شعله ور به حسین ♦
وسیله ی تقرّب به خدا و همه ی
مقربان درگاه الهی خواهد شد.
حتی با محبت به امام حسین ♦
مسیر قرب به آن حضرت فراهم
می شود و حضرت در کربلا کاری
کردند که هر قلب سالمی بتواند

92 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با
امام حسین ♦

این محبت را در خود زنده
نگهدارد.

از آن جایی که دین جز «حُب و
بغض» نیست، اگر در فراز قبلی به
جنبه‌ی «حُب» آن توجه فرمودید، در
فراز بعدی به جنبه‌ی «بغض» آن
توجه می‌کنید و به حضرت عرضه
می‌دارید:

“و بِالْبَرَاءَةِ مِمَّنْ أَسَّسَ
أَسَاسَ ذَلِكَ وَ بَنَى عَلَيْهِ
بُنْيَانَهُ وَ جَرَى فِي ظُلْمِهِ
وَ جَوْرِهِ عَلَيْكُمْ وَ عَلَى
أَشْيَاءِكُمْ” ❀

و با برائت و دوری از همه‌ی
کسانی که پایه‌ی این تجاوز را بر
شما اعمال کردند، به خدا و رسول
خدا و به شما تقرب می‌جویم.

فراز قبلی که با «إِنِّي أَتَقَرَّبُ
إِلَى اللَّهِ»؛ شروع شد دو وجه داشت،
در یک وجه اظهار داشتید: ای
اباعبدالله! با مودّت به شما، به
خدا و رسولش تقرب می‌جویم و در
وجه دوم جهت تحقق کامل تقرب به
خدا موضوع برائت و دوری از
دشمنان اهل البيت^{علیهم‌السلام} را اظهار
می‌دارید، چون می‌دانید شرط تقرب
به خدا حُب و بغضی است که بر
محور حضرت امام حسین ♦ بگردد.
زیرا گرایش دل به اباعبدالله ♦

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 93
امام حسین ♦.....

بدون دوری از دشمنان روح
حسینی ♦ ممکن نیست و راه تقرّب
الهی گشوده نمی‌شود.

در یک کلمه می‌توان گفت: زیارت
عا شورا یعنی این که با حضور
قلب، به حسین ♦ دل بدهی و از
خدا نور بگیری. ائمه‌ی ما علیهم‌السلام حتی
با زیارت امام حسین ♦ بر عالم
ماده حکومت می‌کردند. مثلاً اگر
می‌خواستند بدون طی کردن
مسافت‌های عادی بروند قبر
رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را زیارت کنند، اول قصد
زیارت ابا عبد الله الحسین ♦ را
می‌کردند و از این طریق
طی الارض‌شان شروع می‌شد و بعد از
زیارت قبر آن حضرت به زیارت قبر
پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می‌رفتند.

امام کاظم ♦ در بغداد در
زندانی هستند، علی بن موسیّب
همدانی را با حضرت گرفته‌اند و
زندانی کرده‌اند. چون مدت حبس به
درازای می‌کشید، علی بن موسیّب از
دوری خانواده‌اش دلتنگ می‌شود.
حضرت می‌فرمایند: برو غسل کن.
چرا اول غسل کند؟ چون بالآخره
«شستشویی کن و آنگه به خرابات
خرام» طهارت ظاهر، مقدمه‌ی
طهارت باطن است. غسل می‌کند و
می‌آید. حضرت می‌فرمایند: چشم بر

94 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با امام حسین ♦

هم بگذار، سپس فرمودند: چشمت را باز کن. علی بن مسیب میگوید: چون چشمانم را گشودم خود را در کنار قبر امام حسین ♦ یافتم و پس از آن با امام کاظم ♦ کنار مرقد مقدس امام حسین ♦ نماز می‌گزارند و زیارت می‌کنند. سپس امام فرمودند: چشمان خود را بر هم بگذار، وقتی مجدداً به امر ایشان چشمانم را باز کردم خود را نزد قبر پیامبر ﷺ دیدم. امام فرمودند: این قبر، قبر پیامبر ﷺ است. پس به نزد خانواده‌ات برو تجدید دیدار کن و به همین جا برگرد. وقتی بر می‌گردد دوباره می‌فرمایند: چشم بر هم بگذار و پس از آن که چشم خود را می‌گشاید، خود را با آن حضرت در زندان بغداد می‌یابد.³⁹

علی بن مسیب دلش برای خانواده‌اش تنگ شده است و خانواده‌اش هم در مدینه ساکن هستند و مقصد هم مدینه است، ولی باید از کربلا گذشت و ابتدا باید بر حسین ♦ نظر کرد. یعنی دریچه‌ی

39 - کتاب امامت و ولایت، مرکز تربیت معلم، ص 86، نقل از تعلیقه بر رجال کبیر، محقق بهبهانی.

ز یارت عاشورا اتحاد رو حانی با 95
امام حسین ♦
ورود به عوالم غیب، نظر بر
اباعبدالله ♦ است.

با توجه به نکته‌ی فوق، عشق
پیامبر و فاطمه علیهم‌السلام بر امام حسین ♦
را معنی کنید و ببینید آن
بزرگواران در حسین ♦ چه
می‌دیدند؟ بدون شک اسراری فوق
الفاظ در مسئله‌ی زیارت امام
حسین ♦ پنهان است. اگر ملاحظه
کنید می‌بینید اکثر عبادات با
زیارت امام حسین ♦ شروع می‌شود.
به عنوان نمونه: عبادت شب قدر
را ملاحظه کنید، اول زیارت امام
حسین ♦ است و پس از آن عبادات
گران قدر دیگری که در شب قدر
توصیه شده است.

در ادامه‌ی زیارت عاشورا اظهار
می‌دارید:

“بَرِئْتُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ
مِنْهُمْ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ
ثُمَّ إِلَيْكُمْ بِمُؤَالَاتِكُمْ وَ
مُؤَالَاةٍ وَلِيَّكُمْ”

ای ابا عبدالله! من با دوری از
فرهنگی که ظلم به شما را روا
داشت، به سوی خدا و به سوی شما
خاندان نظر می‌کنم و با مودّت و
محبت به شما و دوستان شما قرب
الهی را می‌جویم. یعنی شما
دریچه‌های ارتباط با حق هستید.

ملاحظه کنید چرا مسئله‌ی برائت و تقرب را همچنان تکرار می‌نمائید؟ چون روح انسان با تکرار نظر به ابعاد شخصیت امامان معصوم علیهم‌السلام قلب خود را به سوی آن حقایق معنوی سوق می‌دهد و از آن طریق صعود می‌کند. تکرار نظر در مسایل معنوی موجب استحکام و تجلی هر چه بیشتر آن حقایق در روح فرد می‌شود. به همین جهت می‌فرمایند: زیارت عاشورا را زیاد تکرار کنید. چون آن زیارت در بردارنده‌ی معارفی است که روح به آن‌ها نیاز دارد و در واقع غذای جان است و مایه‌ی رشد آن. می‌گویی: «بَرِئْتُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ مِنْهُمْ»؛ با تنفر از جبهه‌ی ستم که ظلم بر شما کردند، ای ابا عبدالله جهت روحم را از آن‌ها به سوی شما برمی‌گردانم و خود را از اردوگاه جریان‌های ضد قدسی به کلی جدا می‌کنم تا در دام آن‌ها نیفتم. «وَ أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ إِلَيْكُمْ بِمُؤَالَاتِكُمْ وَ مُؤَالَاةٍ وَلِيَّكُمْ»؛ و به سوی خدا نزدیک می‌شوم و سپس با توجه دادنِ جانم به سوی شما آن هم توجهی همراه با محبت، زندگی می‌کنم و از طریق آن «برائت» و این «مودت» زندگی خود را متعادل

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 97
امام حسین ♦.....

می‌نمایم. در این فراز تلاش
می‌کنیم تا اتحادی رو حانی با
حضرت ایجاد کنیم و در راستای
نزدیکی هر چه بیشتر به امام
باید مرز خود را به دقیق‌ترین
شکل از دشمنان آن‌ها به هر شکل و
در هر جبهه که باشند جدا کنیم و
اظهار می‌داریم:

“وَّ بِالْبَرَاءَةِ مِنْ
أَعْدَائِكُمْ وَ النَّاصِيَيْنِ
لَكُمْ الْحَرْبَ وَ بِالْبَرَاءَةِ
مِنْ أَشْيَائِهِمْ وَ
أَتْبَاعِهِمْ”

تقرب می‌جویم به سوی خدا با
دوری از دشمنان شما و آن‌هایی که
جنگ با شما را برپا کردند و با
دوری از اطرافیان و پیروان
آن‌ها. تا روح و قلب انسان نسبت
به دشمنان فرهنگ اهل البیت ♦
دوری نجوید، نور ولایت خاندان
عصمت و طهارت^{علیه السلام} به جان او
نمی‌نشیند. اساساً شرط سلوک که
قرار گرفتن در زیر پر تو نور
ولایت امامان معصوم است با برائت
از حجاب‌هایی محقق می‌شود که مانع
ظهور نور آن‌ها است. لذا می‌گویی:
من از طریق برائت از دشمنان شما
و برائت از آن‌هایی که پایه‌های
مبارزه و دشمنی با شما را

98 ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

ریختند، و با برائت از پیروان و
دنباله‌روهای آنها، به خدا و شما
تقرب می‌جویم، هر چند این مقابله
هزینه دارد و بلاها و سختی‌هایی
برای من به بار می‌آورد، زیرا
که:

از برای یک بلی^۱ کاند
از، گفته است حان
تا ابد اندر دهد مرد
بلی^۲ تن، در بلا

جبهه‌ای زنده و فعال

“إِنِّي سَلَمٌ لِّمَنْ سَأَلَكَمُ
وَ حَرْبٌ لِّمَنْ حَارَبَكُمْ وَ
وَلِيٌّ لِّمَنْ وَالَاكُمْ وَ عَدُوٌّ
لِّمَنْ عَادَاكُمْ” ❀

ای ابا عبدالله! در راستای رسم
دلدادگی، من پذیرنده‌ی جبهه‌ی شما
هستم و با تمام وجود جان خود را
تسلیم شما کرده‌ام و دشمنی
جبهه‌ای را که با شما بر سر جنگ
است از ارکان زندگی خود
نموده‌ام. و دامن‌های این نوع
جبهه‌گیری را تا آنجا گسترش
داده‌ام که دوستدار دوستان شما و
دشمن دشمنان شما هستم.

♦ جبهه‌ای که حضرت سیدالشهداء
گشودند همواره زنده و فعال است
و با ورود به آن جبهه با حضرت
اتحادی پای بر جا برقرار می‌شود

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 99

امام حسین ♦.....

و اساساً عشق به دوستان اباعبدالله و تسلیم راه و روش اباعبدالله ♦ شدن و تنفر از دشمنان آن حضرت موجب همان اتحاد روحی است که انسان به دنبال آن است، تا در افقی که حضرت در آن به سر می‌برند وارد شویم. مگر نه این است که هرکس طالب اتحاد با جان حضرت اباعبدالله ♦ است؟ چنین اتحادی از طریق همین نوع موضع‌گیری‌ها به دست می‌آید به شرطی که زیارت آن حضرت با بصیرت لازم انجام گیرد تا ملائکه‌ای که تا قیامت برای امام حسین ♦ گریه می‌کنند به مدد او آیند و او را یاری رسانند. حضرت صادق ♦ می‌فرماید: « وَكُلُّ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ ♦ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ شُعْثًا غُبْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زَارَهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ شَيَّعُوهُ حَتَّى يُبْلِغُوهُ مَأْمَدَهُ وَإِنْ مَرَضَ عَادُوهُ غُدُوَّةً وَعَشِيًّا وَإِنْ مَاتَ شَهِدُوا جَنَازَتَهُ وَاسْتَغْفَرُوا لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ »؛⁴⁰ خدای تبارک و تعالی چهار هزار فرشته‌ی ژولیده و گردآلود بر قبر حسین ♦ گمارده که تا روز قیامت بر او می‌گیرند

امام حسین ♦

و هر کسی با شناخت کامل آن حضرت را زیارت کند وی را بدرقه کنند تا او را به مأمنش برسانند و اگر بیمار شود بامداد و شامگاه از او عیادت کنند و اگر بمیرد جنازه‌ی او را تشییع نمایند و تا قیامت برای او آمرزش خواهند. به همین جهت باید مقدمات توجه آن ملائکه را در خود فراهم آورید، ابتدا وضو می‌گیرید و با آرامش کامل و توجه قلبی، ادب زیارت خواندن را در جان خود فراهم می‌کنید، چون می‌خواهید با خواندن زیارت عاشورا زمینه‌ی کمالات بزرگی را برای خود فراهم نمائید، با حزنی که شرط اولیه‌ی زیارت حضرت سیدالشهداء ♦ است، جان را شیفته‌ی یک انسان کامل کرده‌اید و آن فرازها را اظهار می‌دارید و از تکرارهایی که در بعضی از فرازها هست سرسری نمی‌گذرید، این تکرارها خیلی قیمتی است و موجب تمرکز روح و رفع حجاب از قلب می‌شود. با تکرار در موضوع اظهار ارادت به آن حضرت و برائت از دشمنان‌شان یک نوع دلدادگی را تمرین می‌کنید تا دل همسنگ محبوب شود و مودت آن حضرت در دل استحکام پیدا کند

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 101

امام حسین ♦.....

و آهسته آهسته به مقام اَمْنِ الهی
برسد. همان مقامی که امام معصوم
صاحب اصلی آن است. و چون آن
مقام را بی‌مؤونه نمی‌دهند اظهار
می‌دارید:

“فَأَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي أَكْرَمَنِي
بِمَعْرِفَتِكُمْ وَ مَعْرِفَةِ
أَوْلِيَائِكُمْ وَ رَزَقَنِي
الْبِرَاءَةَ مِنْ أَعْدَائِكُمْ
أَنْ يَجْعَلَ لِي مَعَكُمْ فِي
الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ ﴿١٠﴾

حال که حال من در اظهار ارادت
به اهل البیت^{علیهم‌السلام} و برائت از
دشمنان آن‌ها چنین است، از خدایی
که بر من منت گذارده و با شناخت
شما و دوستان شما و با تنفر از
دشمنان شما مرا گرامی داشته،
می‌خواهم که مرا در دنیا و آخرت
در کنار شما قرار دهد.

معلوم است با آن ارادت و این
برائت شرایط معیّت با آن ذوات
قدسی فراهم می‌گردد و به جهت
فراهم بودن شرایط است که تقاضای
معیّت با آن‌ها را می‌نمائید و
اظهار می‌داري: ای ابا عبد الله، من
می‌خواهم در دنیا و آخرت با شما
زندگی کنم، و نمی‌خواهم با
دشمنان شما هم‌گروه باشم.

102 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

چنانچه ملاحظه می‌فرمائید در
جای جای زیارت عاشورا، ابتدا یک
فراز جهت عشق‌ورزیدن به امام در
میان است و سپس فرازی جهت تنفر
از دشمنان آن حضرت مطرح می‌گردد
و سپس دعا شروع می‌شود، زیرا تا
جان را با محبت به مطهرین از یک
طرف و برائت از آلودگان از طرف
دیگر زینت ندهیم جانمان شایسته‌ی
اجابت آن دعا نمی‌شود و خدا نظری
به ما نخواهد کرد.⁴¹ همان چیزی
که قرآن بر آن تأکید دارد و
می‌فرماید: «...فَمَنْ يَكْفُرْ
بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنِ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ
بِرِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى...»؛⁴² هرکس به
طاغوت کفر بورزد و به خدا ایمان
بیاورد به دستگیره‌ی محکمی چنگ
زده است. در اینجا ابتدا کفر به
طاغوت را مطرح می‌فرماید،
همان‌طور که در زیارت عاشورا
ابتدا صد لعن مطرح می‌شود.

41 - در سال‌های اخیر که عده‌ای به
لعنت‌ها و تنفرهای زیارت عاشورا اشکال
گرفتند کارشان به جایی کشید که در خط
دشمنان نظام اسلامی قرار گرفتند و در صدد
براندازی نظام اسلامی برآمدند، زیرا وقتی
تنفر از دشمنان اسلام در قلب ما نهادینه
نشد، آرام آرام محبت آن‌ها جای محبت به
اسلام می‌نشیند.

42 - سوره‌ی بقره، آیه‌ی 256.

امام حسین ♦.....

در ابتدای فراز فوق اظهار می
دارید معرفت به شما و معرفت به
دوستان شما یک کرامت و بزرگی
است و خداوند با لطف خود چنین
کرامتی را به من مرحمت کرده است
همچنان که تنفر به دشمنان شما
را به عنوان کرامتی بزرگ رزق من
نموده. حال با داشتن چنین حالی
از خدایی که مرا با معرفت به
شما و معرفت به دوستان شما بزرگ
کرد و کرامت داد و به من رزق
برائت از دشمنان شما را داد،
می‌خواهم «أَنْ يَجْعَلَنِي مَعَكُمْ فِي
الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ»؛ که مرا در
دنیا و آخرت در کنار شما قرار
دهد. و به مقامی برساند که
شایستگی نزدیکی به مقام شما را
پیدا کنم و در دنیای شما زندگی
نمایم. مقام معیت و یگانگی با
امام، بالاتر از این حرف‌هاست که
با گفتگو حقیقتش روشن شود. ولی
همین قدر فکر کن چه بهشتی خواهد
بود وقتی در عالم اهل بیت^{علیهم‌السلام} به
سر بریم و در افقی قرار گیریم
که امام، عالم و آدم را در آن
افق احساس می‌کنند.

در ادامه‌ی همان تقاضا می‌گویی:

امام حسین ♦

“وَأَنْ يُثَبِّتَ لِي عِنْدَكُمْ
قَدَمَ صِدْقٍ فِي الدُّنْيَا وَ
الْآخِرَةِ”

و در راستای معیت با شما از
خدا می‌خواهم که در کنار شما با
تمام صدق و صفا استوار بمانم،
چه در دنیا و چه در آخرت.

خدایا! زیارت عاشورا چه جرأتی
به انسان می‌دهد که چنین آرزوی
بزرگی را بر زبان براند و چه
امیدی در ما ایجاد می‌کند که
مقامی اینچنین بزرگ را طلب
کنیم، نظر کنیم به مقامی که
حسین ♦ و اصحاب او در آن مقام
بودند و از خدا بخواهیم که در
دنیا و آخرت ثابت قدم در کنار
آن‌ها باشیم. اگر بدانیم چقدر
دنیای مردم عادی تنگ و پوچ است،
می‌فهمیم که این فراز از دعا چه
طلب بزرگی است. چگونه وقتی اسیر
دیوارهای تنگ میل‌ها و کشش‌ها و
جهل‌های خود هستیم و اصلاً دنیای
آزاد و وسیع آن‌ها را نمی‌شناسیم،
بفهمیم که با حسین ♦ و اصحاب او
بودن یعنی چه؟

طلب مقام محمود

گویا زائر حسین ♦ متوجه است
در زیارت آن حضرت تمام دریچه‌های

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 105
امام حسین ♦.....

رحمت خدا گشوده است و لذا به
خود جرأت می‌دهد که تقاضای خود
را تا آنجا وسعت دهد که اظهار
کند:

“وَأَسْأَلُهُ أَنْ يُبَلِّغَنِي
الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ
عِنْدَ اللَّهِ ﴿٤٣﴾

و در ازای برائت از دشمنان
شما و موَدّت به شما و در راستای
معیت با آن عزیزان، از خدا
می‌خواهم که مرا به مقام محمودی
که شما نزد خدا دارید، برساند.

خداوند در قرآن می‌فرماید: ای
پیامبر مقداری از شب را بیدار
بمان و به عبادت بگذران بلکه
پروردگار تو، تو را به مقام
محمود برساند: «وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ
بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ
مَقَامًا مَّحْمُودًا».⁴³

به فرمایش بزرگان، مقام
محمود، مقام شفاعت و ولایت است.
شما در زیارت عاشورا پس از آن
مقدمات از خدا مقام محمودی را
می‌خواهی که هدیه‌ی خدا به
اهل‌البیت^{علیهم‌السلام} است، حق هم داری که
چنین جرأتی را به خود بدهی،
زیرا که از طریق زیارت حضرت

امام حسین ♦

سیدالشهداء ♦ با همه پیامبران
همسو خواهی شد. حضرت صادق ♦
ثواب زیارت امام حسین ♦ را در
حدی می‌دانند که گناهان هفتاد
سال انسان آمرزیده می‌شود و رسول
خدا ﷺ با او مصافحه می‌کنند و آن
حضرت و حضرات علی و فاطمه و
ائمه ﷺ برای او دعا می‌فرمایند.⁴⁴
چون از طریق آن برائت و آن
مودت به مقام معیت با اهل بیت ﷺ
امید بستی و در نتیجه به نزدیکی
به مقامات عظیم آن خاندان
امیدوار شدی، می‌خواهی به مقامی
برسی که هیچ نقصی در مقابل حضرت
حق در تو نمانده باشد و موانع
قرب، تماماً رفع شده باشد و به
همین جهت تقاضای مقام محمود
می‌نمایی.

ملاحظه می‌فرمائید که زیارت
عاشورا عبادتی است بزرگ با
اهدافی عالی. چون می‌خواهید در
ذیل نور سیدالشهداء ♦ توحیدی
شوید و حالاتی را که بر موحدان
بزرگ رسیده است آرزو می‌کنید.
زیرا خواندن زیارت عاشورا، توجه
به حادثه‌ای نیست که در گذشته
اتفاق افتاده و شما به یادآوری

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 107

امام حسین ♦.....

آن می‌پردازید، بلکه توجه به یک نوع زندگی زیبایی دایمی است که در حال تنفس در آن هستید. نظر انداختن و دل سپردن به مقام محمودی است که مقام پیامبر و امامان ♦ است، یعنی از دنیای منجمد مردم سرگردان در آمدن و به دنیای روح‌های بزرگ موحدین راستین وارد شدن، چرا که بزرگی هر انسان به بزرگی اهداف اوست. به رسم یگانگی با آن روح‌های بزرگ اظهار می‌داری:

“وَأَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ
ثَارِي مَعَ إِمَامٍ هُدًى
ظَاهِرٍ نَاطِقٍ بِالْحَقِّ
مِنْكُمْ”

و از خدا می‌خواهم که رزق من گرداند خون‌خواهی خودم را در کنار امامی هدایت شده و نمایان که به حق می‌خواند و آشکارا بشریت را هدایت می‌کند.

در چنین آرزویی است که انسان فقط ناظر جبهه‌ی حق و باطل نیست و در تنفّر از باطل و محبّت به امام در حدّ احساسات عاطفی متوقف نمی‌شود بلکه می‌خواهد در میدان عمل در اردوگاه پشתיبانی از حق قرار گیرد و فعّالانه این محبّت و آن برائت را در جان خود تثبیت

امام حسین ♦

کند و طراوت دفاع از حق را در زندگی خود به فعلیت برساند و عملاً در چنین شور و شعف معنوی وارد شود و حاکمیت حق را تا صحنه های سیاسی و اجتماعی گسترش دهد، زیرا همه جا باید حاکم محبوب ما یعنی خداوند حاکم باشد. آن هم در حدی که زائر سیدالشهداء ♦ به مرتبه ی خونخواهی حضرت نایل شود، که بحث آن در فرازهای قبل گذشت. ابتدا حسین ♦ را «ثارالله» خوانند که خداوند خونخواه اوست، با شدت یافتن یگانگی بین زائر و امام، میخواهد در کنار امام منصور، خودش خونخواه حضرت باشد و لذا خود را خونخواه حضرت احساس میکند، و باز با شدت یافتن یگانگی در این فراز اخیر میخواهد خونخواه خود باشد، زیرا دیگر جدایی بین خود و مولایش احساس نمی کند و میگوید: «وَأَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِي» و سپس اظهار می دارد:

“وَأَسْأَلَ اللَّهَ بِحَقِّكُمْ وَ
بِالشَّانِ الَّذِي لَكُمْ عِنْدَهُ
أَنْ يُعْطِيَني بِمُصَابِي بِكُمْ
أَفْضَلَ مَا يُعْطِي مُصَابَا
بِمُصِيبَتِهِ مُصِيبَةً مَا

امام حسین ♦.....

أَعْظَمَهَا وَ أَعْظَمَ رَزِيَّتَهَا
فِي الْإِسْلَامِ وَ فِي جَمِيعِ
السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ ﴿٢٠﴾

از خدا تقاضا دارم به حق شما
و به حقیقتِ شأن و منزلتی که در
نزد خدا دارید، مرا به پاداش
اندوه و مصیبتی که از شما دارم،
برترین عطائی را که به
مصیبتزده ای می‌کند به من عطا کند
به خاطر مصیبتی که چقدر در عالم
اسلام و در جمیع آسمان‌ها و زمین
بزرگ بود.

مقام اتحاد با امام را ملاحظه
بفرمائید که چگونه در راستای آن
اتحاد و یگانگی از عمق جان
اظهار می‌دارید: مصیبتی که به
شما و سختی‌هایی که بر شما وارد
شده است، همه بر من وارد شده
است، حال از خدا می‌خواهم که اجر
آن مصیبت‌های بزرگ را به من نیز
عطا کند. چون شیعه در عمل نشان
داده است که با امام حسین ♦ و
اصحاب کربلا، هم‌تاریخ شده و لذا
هر شمشیری که بر آن‌ها فرود آمد،
آن را بر جان و روح خود احساس
می‌کند.

انتظار پاداشی بزرگ

توجّه کنید چه حالتی را باید در خواندن این جمله در خود ایجاد کنید تا آن را صادقانه بگوئید. باید متوجّه بود که مصیبت بزرگی بر ما وارد شده است زیرا ما پاره‌ای از جان امام حسین ♦ هستیم، او کلی است که ما جزئی از پرتو آن کل می‌باشیم. مگر آن حضرت محبوب جان من و شما نیست؟ پس به اصل جان انسان‌ها یعنی به انسانیت کل، مصیبت وارد شده است. امام، جانِ جانِ انسان‌هاست. و این است که هر مصیبتی بر او وارد شود در واقع به عمق جان انسانیت هر انسان وارد شده است. به همین جهت وقتی بر پیامبر و ائمه علیهم‌السلام صلوات می‌فرستیم، در واقع بر عمق جان خود صلوات فرستاده‌ایم و لذا پرتوی از آن صلوات بر جان ما بر می‌گردد. امام حقیقت هر انسان و جانِ جانِ هر انسان می‌باشد و هر کس از او غفلت کند از همه‌ی انسانیتش غافل شده است. به گفته‌ی مولوی:

هر که ماند زین تا قیامت وای
قیامت به‌خبر او، ای وای او
هر که ناگه از ای خدایا! چون
حنان مّه دور ماند بُود شده‌ای او

ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با 111

امام حسین ♦.....

خیمه در خیمه، پیش شاه عشق و
طناب اندر طناب لشکرهای او
خیمه‌ی جان را ستون نور پاک از
از نور پاک تابش سیمای او
عشق شیر و عاشقان در میان پنجه‌ی
اطفال شیر صددتای او
در کدامین پرده کس نداند، کس
ینهار، بود عشق، نبند جای او
عشق، چون خورشید برشود تا آسمان
ناگه سر کند غوغای او⁴⁵
امام، شاه عشق و خیمه‌ی جان
انسان است. اگر آن حضرت بر ما
نظر کند در واقع جان ما به اصل
خودش نزد یک می‌شود چون انسان
کامل جنبه‌ی کمالی هر انسان
می‌باشد. حال در مصیبتی که بر
امام حسین ♦ وارد شده است ملاحظه
کن جان بیدار چه حالتی خواهد
داشت و این مصیبت را برای خود
چگونه احساس می‌کند و وای اگر
کسی مصیبت اهل بیت^{علیهم‌السلام} را در جان
خود و برای خود احساس نکند. در
این صورت این انسان از خود
برترش غافل است. می‌گویی: ای
ابا عبدالله من این مصیبت را بر
خودم وارد می‌دانم و خود را صاحب
عزا حس می‌کنم. اظهار می‌دارید:
«يُمَصَّابِي بِكُمْ»؛ مصیبت من است آن
چه به شما وارد شده و واقعاً

امام حسین ♦

مصیبت من است. و از آنجایی که آن مصیبت جهت حفظ دین و دینداری است و زیباترین عمل عبادی ممکن در آن زمان به حساب می‌آید، انتظار پاداشی بزرگ برای آن هست و در این راستا و با توجه به اتحادی که با اصحاب کربلا پیدا کردید، اظهار می‌دارید پاداش تحمل مصیبت مرا که به شما وارد شده است از خدا می‌خواهم. «أَفْضَلَ مَا يُعْطَى مُصَابَا بِمُصِيبَتِهِ»؛ آن هم کامل‌ترین پاداشی را که به مصیبت‌زدگان می‌دهی. «مُصِيبَةُ مَا أَعْظَمَهَا وَ أَعْظَمَ رَزِيَّتَهَا فِي الْإِسْلَامِ وَ فِي جَمِيعِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ»؛ مصیبتی که مصیبت بزرگی است در اسلام و در همه آسمان‌ها و زمین. بزرگی این مصیبت را ما بر جان خود احساس می‌کنیم. مصیبت فقط بر حضرت زینب(س) وارد نشده است، بلکه بر هر کسی که احساس اسلامیت دارد و هر کسی که اهل آسمان‌ها و زمین است، این مصیبت بزرگ بر او هم وارد شد. چه بفهمد و چه نفهمد.

راستی اگر مصیبت وارده بر اباعبدالله ♦ مصیبت وارده بر ما نیست، پس مصیبت بر چه کسی است؟ آری اگر ستمگری در گوشه‌ای از

ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با 113

امام حسین ♦.....

این دنیا بمیرد، مصیبت ما نیست،
مصیبت خودش است و اولِ مشکلاتش.
ولی مصیبت بر ابا عبدالله ♦ به
عنوان بزرگ‌ترین انسان روزگار
خود چنین نیست. هرکس در مصیبت
وارد شده بر آن حضرت مجبور است
موضع خود را روشن کند و احساس
خود را بنمایاند، چون حقیقتاً
حسین ♦ یعنی ما، ولی در مرتبه‌ای
که جذبه‌ی آرمانی ما به حساب
می‌آید. حسین ♦ یعنی ما با وسعتی
بیشتر. پس در صحنه‌ی کربلا ما
هستیم که داریم شمشیر می‌خوریم،
و ما را به شهادت کشانده‌اند، و
ما نیز عزادار خود هستیم، چرا
که به اعتباری امام پاره‌ای از
جان ماست.

پرواز به سوی افق‌های برتر

شهادت ابا عبدالله ♦ بر عالم هستی
گران آمده و مصیبت او بر جمیع
آسمان‌ها و زمین طاقت‌فرسا بود،
زیرا که مقصدِ خلقت هستی، انسان
است و اصل انسانیت هم امام
معصوم است و عالم به امام نظر
دارد و هر مصیبتی که بر امام
وارد شود بر جذبه‌ی برتر عالم
یعنی بر قلب عالم وارد شده است.
و لذا در راستای عزاداری و

114 ز یارت عا شورا اتجاد رو حانی با
امام حسین ♦

احساس مصیبت برای حسین ♦ باید
یک نوع یگانگی قلبی در این
جریان نه تنها با انسانیت، بلکه
با عالم هستی در خود ایجاد کنیم
و با این حال و هوا می‌توان با
زیارت عا شورا زندگی کرد و از
دنیا ی تنگ روزمرگی‌ها به درآمد،
وگرنه مصیبت‌های ما در حد مریض
شدن فرزندان و گم شدن کفش و
کلاه‌مان تقلیل می‌یابد و غم ما غم
کهنه‌شدن فرش‌هایمان می‌شود.

با زیارت عاشورا می‌توان پرواز
کرد و بلندتر از این زندگی
عادی، به افق‌های بسیار برتر
نزدیک شد، خود را در صحنه‌ای
وارد نمود که صحنه‌ی مقابله‌ی
جبهه‌ی حق به فرماندهی امام
حسین ♦ در مقابل جبهه‌ی باطل است
و از این طریق با حسین ♦ زندگی
کنیم تا با روزمرگی‌ها هم‌جوار
نگردیم و با پایین و بالا رفتن
قیمت کالاهای دنیا، شخصیت ما هم
بالا و پایین نرود که به تعبیر
قرآن این همان خسران مبین و ضرر
کامل است.⁴⁶ وقتی توانستیم به

46 - قرآن در سوره‌ی حج، آیه‌ی 11
می‌فرماید: «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ
فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ
انْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَٰلِكَ هُوَ

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 115

امام حسین ♦.....

آن درجه از بصیرت برسیم که
مصیبت‌های وارده بر اولیاء الهی
را مصیبت خود مان محسوب کنیم،
دیگر بالا و پایین رفتن عوام
زودگذر دنیا، غم‌ها و شادی‌های ما
را تعیین نمی‌کنند، گفت:

گرچه در خشکی هزاران

ماهیان را با یبوست

این جهان خود حبس

هین روید آن سو که

این جهان محدود و آن

نقش و صورت پیش آن

بنای ما براین است که از این
دنیا درآییم و به دنیای محمد و
آل محمد وارد شویم و نور
حسین ♦ راهنما و عامل جهت‌دهی
خوبی است. در همان راستا که
شرایط را جهت طرح عالی‌ترین

الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ»؛ و از مردم کسانی هستند
که خدا را فقط در حد حرف می‌پرستند، پس
اگر خیری به آن‌ها برسد بدان اطمینان
یابند و چون بلایی به آن‌ها رسد روی
برتابند، در دنیا و آخرت در خسران‌اند،
این است همان خسران آشکار.

116 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

تقاضاها مناسب دیدید اظهار
میدارید:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي
مَقَامِي هَذَا مِمَّنْ تَنَالُهُ
مِنْكَ صَلَوَاتٌ وَ رَحْمَةٌ وَ
مَغْفِرَةٌ»

خدایا! در این مقام، که مصیبت
شهادت امام ♦ بر جانم نشسته،
مرا جزء کسانی قرار ده که از
طرف تو صلوات و رحمت و مغفرت
دریافت کرده اند.

اظهار میدارید: «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي
فِي مَقَامِي هَذَا»؛ خدایا در مقامی
اینچنین، یعنی مقامی که از طریق
زیارت عاشورا به زیارت حضرت
سیدالشهداء ♦ نایل شده ام و خود
را در پرتوی گانگی با آن حضرت
قرار داده ام، در مقام برائت از
دشمنان امام حسین ♦ و عشق و
محبت به سلطان عشق و یارانش، در
مقامی که مقام زندگی واقعی است،
مرا شامل صلوات و رحمت و مغفرت
خود قرار ده. اگر این زیارت و
عزاداری شرایط قابلیت چنین
صلوات و رحمت و مغفرتی را فراهم
نمی کرد، چنین تقاضایی، تقاضای
بیهوده ای بود. پس معلوم است در
شرایطی قرار گرفته اید که امکان
صلوات و رحمت و مغفرت الهی بر

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 117

امام حسین ♦.....

جانِتان فراهم است و بر این اساس
اظهار چنین تقاضای مهمی را به
ما آموخته‌اند، از طریق این
تقاضا از خدا می‌خواهی تا همه‌ی
نیکی‌ها را به طور یک جا به شما
عطا کند. از خدا تقاضا می‌کنی!
هم صلواتی که بر پیامبر خودت
می‌فرستی، بر جان من بوزان، تا
جان من بهار شود و هم رحمتت را
که بر هستی سرازیر می‌داری، بر
جان من بریز، تا جانم شکوفا
گردد و با اتصال به نور ربوبیت
تو سرمست گردد، هم مغفرتت را بر
من بیفشان تا موانع اتصال به
مقام قربت رفع گردد.

بزرگترین تقاضا

بعد از این فراز از دعا که
جانِتان آمادگی کامل پیدا می‌کند،
در فراز بعدی به خود اجازه
می‌دهید که عظیم‌ترین تقاضا را بر
زبان آورید، بالاترین تقاضایی که
ممکن است یک بشر از خدای خود
داشته باشد. خدایا، پروردگارا،
تمام وجود ما را ذوب گردان و
این دعا را در حق‌مان مستجاب
بفرما. و آن تقاضا این است که:

“اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحْيَايَ
مَحْيَا مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

وَمَمَاتِي مَمَاتِ مُحَمَّدٍ وَ
آلِ مُحَمَّدٍ ❁

خدایا! حیات و مرگ مرا همچون
حیات و مرگ محمدؐ و آل او قرار
بده.

مگر نه این که انسان وقتی به
مقصد می‌رسد که همه‌ی ابعاد وجودش
از نقص رسته باشد؟ و مگر انسان
معصوم در شعف بی‌نقصی و در طراوت
أنس با خدا در همه‌ی ابعاد
وجودی‌اش به سر نمی‌برد؟ مگر محمد
و آل محمدؐ معصوم نیستند؟ حال
ملاحظه کنید چه تقاضای بزرگی را
از دریچه‌ی زیارت عاشورا، با خدا
در میان می‌گذارید. از خدا
می‌خواهید آن طور که انسان‌های
کامل بدون هر حجابی با تو به سر
می‌برند و زندگی خود را
می‌گذارانند شما هم زندگی را
بگذارانید و آن طور که امام
معصوم به مرگ نظر دارد و با مرگ
روبرو می‌شود، شما هم بر مرگ نظر
کنید و با آن روبه‌رو شوید و از
دریچه‌ی مرگ به سوی ابدیتی بس
نورانی سیر کنید. در یک کلمه در
این فراز طالب عبودیت محض
شده‌اید، زیرا همه‌ی حقیقت انسان،
همین عبودیت است که منجر به
تجلی ربوبیت کامل حق بر قلب‌ها

امام حسین ♦.....

می‌گردد. مقام زائر حسین ♦ چه اندازه ارزشمند است که می‌تواند عالی‌ترین مقام ممکن را از خداوند تقاضا کند، تمام زیارت عاشورا برای رساندن زائر امام حسین ♦ است به چنین مقامی. کدام تقاضا و آرمان بالاتر از این می‌تواند باشد که زندگی و مرگ انسان، در فضایی زندگی و مرگ بزرگ‌ترین انسان‌های هستی قرار گیرد؟ اگر بدانیم انسان‌های عادی در چه دنیای تنگی زندگی می‌کنند و اگر بدانیم در این دنیای تنگ دست و پا زدن چقدر آزار دهنده است و اگر بدانیم آنگاه که زندگی از وُهم‌ها و خیالات آزاد شد چقدر شیرین و گسترده است و اگر بدانیم زندگی در افقی که معصوم در آن افق زندگی می‌کند چه اندازه روح‌افزا است و چه اندازه آزادی از خود و از هوس‌ها را به دنبال دارد، لحظه‌ای از این دعا غافل نمی‌شویم.

انسان‌های معمولی با ارزش‌های پیرایه‌ای و غیر واقعی برای خود عالم مخصوصی ساخته‌اند و در آن زندگی می‌کنند که هیچ نوری از حقایق غیبی بر جان‌شان نمی‌تابد و را هی به عالم گسترده‌ی غیب و

معنویت به سوی آنها گشوده نمی‌شود و همه با سایه‌های ذهنی خود مأنوس‌اند و همین امر موجب می‌شود تا رابطه‌شان با حقیقت قطع شود و در این حال به جای رابطه داشتن با یک زندگی واقعی، با سایه‌ی زندگی رابطه برقرار می‌کنند و در واقع در سراب زندگی می‌دوند و هر چه بیشتر از اصل خویش فاصله می‌گیرند، تا آنجا که دیگر با خود حقیقی‌شان بی‌ارتباط می‌شوند و همه‌ی زندگی را خرج سایه‌های زندگی می‌کنند و دیگر هیچ، و در انتها وامانده و خسته، زندگی را تمام می‌کنند، گفت:

جان همه روز از وز زیان و سود
لگدمال خیال به زبـنم زوال
نی صفا می‌ماندش نی به سوی آسمان
نـ لطفه قدر راه سفر
زندگی انسان‌های معصوم در ست
برعکس، آنقدر که آنها در آسمان
معنویت زندگی می‌کنند در زمین
تنگ و تاریک به سر نمی‌برند و ما
در زیارت عاشورا از خدا زندگی و
مرگی همانند زندگی و مرگ
معصومین را می‌خواهیم تا در واقع
از اضمحلال و روزمرگی‌ها رها
شویم. آنقدر افق این فراز از
زیارت بلند است که هیچ تقاضایی

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 121

امام حسین ♦.....

را نمی‌توان هم‌طراز آن دانست فقط
می‌توان گفت: خدایا خودت جرعه‌ای
از مزه‌ی زندگی معصومین را بر
جان ما بچشان تا از خاک برآییم
و به افلاک در آییم.

غم غربت

پس از طرح آن تقاضای بزرگ، غم
غربت خود را در روزگاری که در
آن به سر می‌برید با خدای خود در
میان می‌گذارید و عرضه می‌دارید:

“اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا يَوْمٌ
تَبَرَّكَتَ بِهِ بَنُو أُمِّيَّةَ وَ
ابْنُ آكِلَةِ الْأَكْبَادِ
اللَّعِينُ ابْنُ اللَّعِينِ
عَلَى لِسَانِكَ وَ لِسَانِ
نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ
آلِهِ فِي كُلِّ مَوْطِنٍ وَ
مَوْقِفٍ وَقَفَ فِيهِ نَبِيُّكَ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ ۞

خدایا روز عاشورا را مبارک
شمردند، بنی امیه و فرزندان
جگرخوار که ملعون است بر زبان
تو و زبان پیامبر تو در هر موطن
و موقفی که در آن ایستاده

122 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با
امام حسین ♦

پیامبر تو که صلوات خدا بر او و
بر آل او باد.⁴⁷

خدایا امروز و امروزه روزگاری
شده که بنی امیه و فرزندان هند
جگر خوار به جهت آن که فرزند
پیامبرشان را شهید کردند جشن
میگیرند. خدایا دنیای آنها
دنیايي است که کشتن امام معصوم
را وسیله‌ی حفظ حیات و دنیای خود
میدانند. اینان قومی هستند که
همواره مورد لعن خدا و رسول
خدا^ﷺ بوده‌اند.

ملاحظه فرمائید که در زیارت
عا شورا بنابر این است که چهره‌ی
نفاق بنی امیه رسوا شود نه این
که تقابل بین شیعه و سنی شکل
گیرد. البته نقش بنی امیه در
ایجاد تقابل اهل سنت با شیعه را
نیز نباید نادیده گرفت، آنها
سعی کردند مبارزه‌ی خود با
امامان معصوم^ﷺ را به مبارزه‌ی
اهل سنت با امامان و شیعیان
تبدیل نمایند. همین کاری که
امروزه وهابیون انجام میدهند.

47 - آكلة الاكباد، هند مادر معاویه است،
چون در جنگ أحد وقتی حضرت حمزه را شهید
کردند، جگر آن حضرت را در آورد و در دهان
گذاشت.

امام حسین ♦.....

از آن جایی که در بینش اسلام ناب «كُلُّ يَوْمٍ عَاشُورَا وَ كُلُّ أَرْضٍ كَرْبَلَا»؛ است و شعار ما شیعیان در طول تاریخ بعد از کربلا چنین بوده، با اظهار این فراز از زیارت، متوجه جبهه‌های باطل زمانه‌ی خود می‌شویم که چگونه یزیدیان بر باطل خود تأکید می‌کنند و حق و حقیقت را به مسلخ می‌برند، بر همین اساس بزرگان دین همواره زیارت عاشورا می‌خواندند تا از حرامیان روزگار خود غافل نگردند. تا مهدی امت^{علیه السلام} ظهور نفرماید هر روز برای ما روز عاشورا است و از ظلمی که توسط استکبار جهانی بر حق و حقیقت روا داشته می‌شود غافل نخواهیم ماند.

بزرگان دین همواره با زیارت عاشورا مأنوس بودند تا همیشه خود را در جبهه‌ی کربلایان به فرماندهی حضرت امام حسین ♦ حفظ کنند، چون متوجه بودند و هستند که این جبهه تا قیام قیامت گشوده است. مگر امروز ستمگران در هر لباسی و به شکل‌های مختلف با اسلام ناب در جنگ و ستیز نیستند؟ شعار «كُلُّ يَوْمٍ عَاشُورَا وَ كُلُّ أَرْضٍ كَرْبَلَا»؛ می‌خواهد بگوید:

امام حسین ♦

روح خود را برای همیشه با فرهنگ اصحاب کربلا متحد نگه دار تا شور اصحاب حسین ♦ در جانت زنده بماند و لحظه ای از وفاداری به حقیقت غافل نمانی. مضافاً این که متذکر می شوید جبهه ی یزیدیان به جهت لعنت دائمی که خدا و رسول خدا ﷺ بر آن می کنند هرگز سر به سلامت نمی برد و لذا با تکرار این فراز از بی تفاوتی نسبت به حق و باطل - که هلاکت بزرگی است - خود را نجات می دهیم.

با امید به این که تلاش های جبهه ی باطل به جهت لعنت خداوند، به هیچ نتیجه ای نمی رسد، خود را در این لعنت ها شریک می نمائید و تقاضا می کنید:

“اللَّهُمَّ الْعَنْ أَبَا
سُفْيَانَ وَ مُعَاوِيَةَ وَ
يَزِيدَ بْنَ مُعَاوِيَةَ عَلَيْهِمُ
مِنْكَ اللَّعْنَةُ أَبَدًا

الْأَبَدِينَ ❁

خدایا بر اباسفیان و فرزند او یعنی معاویه و یزید فرزندان معاویه لعنت و دوری از رحمتت را جاری فرما. لعنتی از جانب تو تا ابد بر آنها باد. تا همیشه سنت یزید در عالم رسوا و مطرود باشد

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 125

امام حسین ♦.....

و هرگز تنفر ما نسبت به آن سنتِ سوء و سیاه فرو ننشیند.

إن شاء الله عزیزان متوجه هستند که نقش این لعنت‌ها در جهت‌دهی قلب بسیار مهم است و موجب طهارت آن از گرایش‌هایی می‌شود که در نفس امّاره‌ی انسانی نهفته است. در راستای شکایت از غربت حق اظهار می‌دارید:

“وَهَذَا يَوْمٌ فَرِحَتْ بِهِ
آلُ زِيَادٍ وَ آلُ مَرْوَانَ
بِقَتْلِهِمُ الْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ
اللَّهِ عَلَيْهِ”

خداوند! این روز، روزی است که آل زیاد و آل مروان به جهت قتل حسین ♦ شادی می‌کنند.

با غفلت از غدیر و عدم رشد معنوی جامعه، احزاب و گروه‌هایی با آن درجه از شقاوت و پستی شکل گرفتند که به قتل امام حسین ♦ با آن همه صفا و بزرگی و صداقت و ایمان، خوشحال شدند. چقدر باید جامعه از مرزهای انسانیت دور شده باشد که در درون آن جامعه گروه‌هایی شکل بگیرند که با قتل چنین انسانی که نمایشگاه فضایل بود، خوشحال شوند. الهی! از عمق وجودم از تو تقاضا می‌کنم جبهه‌ی ما را از آن‌ها جدا کن و

126 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با
امام حسین ♦

جان ما را به تنفّر و دوری محض
نسبت به این طایفه ها و جریان ها
تبدیل فرما و در این راستا
اظهار می دارید:

“اللَّهُمَّ فَضَاعِفْ عَلَيْهِمُ

اللَّعْنَ مِنْكَ وَ الْعَذَابُ ﴿۴۸﴾

خدایا! پس لعنت و عذاب خود را
بر آن ها بیش از پیش بیفزا.

الهی سراسر قلب من از
انسان های خبیث، پرکینه است. پس
خدایا لعنت و عذاب خود را بر
آن ها بیشتر کن، تا حجاب های بین
من و تو رفع گردد و امورم اصلاح
شود، زیرا هر پیامبری چون به
مشکلی برخورد می کرد با لعنت
کردن بر یزید و قاتلان امام
حسین ♦ مشکل خود را رفع می نمود.
از جمله حضرت آدم ♦ چهار بار
یزید را لعنت کرد و حوّا را در
عرفات یافت⁴⁸ و نوح نیز چهار
بار یزید را لعنت کرد و کشتی او
از موانع گذشت و به راه خود
ادامه داد.⁴⁹ امروز نیز جوامع
اسلامی در صورتی از موانع خود
عبور می کنند که تنفر خود را از
دشمنان بشریت اعلام نمایند و جهت

48 - «بحار الانوار»، ج 44، ص 243.

49 - «بحار الانوار»، ج 44، ص 243.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 127
امام حسین ♦.....
خود را متوجه کمالاتی نمایند که
اهل البیت ♦ متذکر آن هستند.

مدیریت حُبّ و بغض

حال که در مقابل خوشحالی آنها
به جهت شهادت حضرت سیدالشهداء ♦
از خداوند برای آنها تقاضای
لعنت نمودید در ادامه اظهار
می‌دارید:

“اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَقَرَّبُ
إِلَيْكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ
فِي مَوْقِفِي هَذَا وَ أَيَّامِ
حَيَاتِي بِالْبَرَاءَةِ مِنْهُمْ
وَ اللَّعْنَةِ عَلَيْهِمْ وَ
بِالْمُؤَالَاةِ لِنَيْيِكَ وَ آلِ
نَيْيِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ
السَّلَامُ”

خدایا! من به سوی تو در این
روز و در این موقف و شرایط، از
طریق دوری و برائت و لعنت بر
قاتلان حسین ♦ و از طریق محبت به
پیامبر و آل او ﷺ، تقرب می‌جویم.
در این فراز، برائت و لعنت بر
قاتلان حسین ♦ را از یک طرف و
محبت و مودت بر پیامبر و آل او
را از طرف دیگر، و سیله‌ی تقرب
خود به خدا قرار می‌دهید. چون از
طریق چنین برائت‌ها و مودت‌ها
شخصیت خود را به تعادل می‌رسانید

تا معلوم شود محبت خود را در کجا قرار دهید و غضب خود را به کدام طرف هدایت کنید، زیرا که دینداری کامل در مدیریت حبّ و بغض حاصل می‌شود. چنانچه حضرت باقر فرمودند: «هَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ وَ الْبُغْضُ»؛⁵⁰ آیا دین و دینداری جز حبّ و بغض است؟ وقتی این نکته به خوبی روشن شد معنی و مقصد صد لعن و صد سلام روشن می‌شود و إن شاء الله با انجام آن لعنت‌ها و سلام‌ها بهره، بلکه بهره‌ها به دست می‌آورید و از تکرار آن خسته نمی‌شوید. زیرا از آن طریق دینداری خود را در تعادل قرار داده‌اید و سیر لازم را در خود محقق نموده‌اید، کسی خسته می‌شود که این امور را تکراری ببیند، ولی اگر هر بار با لعنت به دشمنان بهترین انسان‌ها و یا با سلام بر آن انسان‌های بزرگ، خود را در حال و احوال جدیدی قرار دادید دیگر خستگی به سراغ شما نمی‌آید، زیرا:

ملالی نیست ماهی که بی‌دریا خود را ز دریا
پس صد مرتبه می‌گویی:

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 129
امام حسین ♦.....

“اللَّهُمَّ الْعَنْ أَوَّلَ ظَالِمٍ
ظَلَمَ حَقَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ
مُحَمَّدٍ وَ آخِرَ تَابِعٍ لَهُ
عَلَى ذَلِكَ اللَّهُمَّ الْعَنْ
الْعِصَابَةَ الَّتِي جَاهَدَتْ
الْحُسَيْنَ وَ شَايَعَتْ وَ
بَايَعَتْ وَ تَابَعَتْ عَلَى
قَتْلِهِ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ

جميعاً ❁

خدایا! لعنت کن و از رحمت
خودت دور گردان اولین متجاوز به
حق محمد و آل او را و آخرین کسی
که متابعت کرده اولین ظالم را
بر ظلم. خدایا! لعنت کن طایفه‌ای
را که با حسین ♦ به سر جنگ
برآمدند و همراهی و بیعت و
متابعت بر قتل او کردند. خدایا!
بر همه‌ی این جبهه لعنت بفرست.

به حضرت صادق ♦ گفته شد: «إِنَّ
فُلَانًا يُؤَاوِلِيكُمْ إِلَّا أَنَّهُ يَضْعُفُ عَنِ
الْبِرَاءَةِ مِنْ عَدُوِّكُمْ فَقَالَ هَيْهَاتَ
كَذَبَ مَنْ ادَّعَى مَحَبَّتَنَا وَ لَمْ يَتَّبِرْ
مِنْ عَدُوِّنَا»؛⁵¹ فلان کس به شما
ارادت و محبت دارد ولی نسبت به
برائت از دشمنان شما ضعف از خود
نشان می‌دهد. حضرت فرمودند:
هیئات! دروغ می‌گوید کسی که

130 ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

ادعای محبت ما را داشته باشد و
از دشمنان ما تبرّی نجوید.

ملاحظه فرمائید که در «صد لعن
و صد سلام» ابتدا لعنت قرار
دارد. زیرا تا قلب از توجّه به
غیر، پاک نگردد جای توجّه و محبت
به معصوم نخواهد شد. عمده آن
است که روشن شود این «صد لعن و
صد سلام» یک نوع ریاضت بزرگ قلبی
است و قلب را به مرا تبّ عالی
میرساند. باید قلب را روی آن
متمرکز کنیم و آن را متوجه تنفّر
به سوی اولین جبهه‌ی ظلمی
بنماییم که گذاشت فرهنگ
اهلبیت ♦ در زندگی مردم جاری
شود، و مردم از طریق انسان‌هایی
که واسطه‌ی فیض بین خدا و خلق
بودند به زندگی معنوی کاملی دست
یابند. شرط رجوع به حق
کناره‌گیری از باطل است، در این
فراز، قلب در بغض بر عصبیتی
قرار می‌گیرد که مقابل امام
حسین ♦ با آن همه صفا و ایمان و
آزاد منشی ایستاد و بر آن
عصبیتی که شرایط قتل حسین ♦ را
فراهم کرد لعنت می‌کشد و با تمام
وجود از آن‌ها متنفّر می‌گردد. و
در آخر همه‌ی اراده‌ها را یک
اراده کرده و از عمق جان

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 131
 امام حسین ♦.....
 می‌گویی: «اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ جَمِيعًا»؛
 خدایا! بر همه‌ی ابعاد جدّه‌ی
 مقابل حسین ♦ لعنت فرست، چه
 آن‌هایی که به طور مستقیم به
 خاندان پیامبرت ظلم کردند و
 مردم را از فرهنگ زلال اهل‌بیت
 عصمت و طهارت^ع محروم نمودند، و
 چه آن گروه‌هایی که تحمل حاکمیت
 امامان معصوم^ع را بر جامعه
 نداشتند.

لعنت‌های جان‌بخش

دلی که نسبت به دشمنان
 اهل‌بیت^ع غضب خود را شکل نداده،
 هنوز دل نشده، و هنوز زنده
 نگشته است و آن غضب با تکرار
 لعنت‌ها احیا می‌شود. فرمودند
 لعنت‌ها را صد بار تکرار کنید تا
 قلب در آن رابطه استحکام لازم را
 پیدا کند و چون یک نوع عبادت
 محسوب می‌شود و در عبادت، انسان
 باید قلب خود را در صحنه بیاورد
 تا آن قلب جهت بگیرد. با فکر
 نمی‌شود عبادت کرد، باید قلب در
 صحنه باشد، به عبارت دیگر باید
 خود را خرج کنید و با این قصد
 فرمودند آن قسمت را صد بار
 تکرار کنید تا به طمأنینه‌ی لازم

امام حسین ♦

برسید و زمینه‌ی تجلی نفحات الهی
بر جانتان فراهم شود.

بعضی‌ها سریعاً نمازشان را
می‌خوانند و می‌روند گوشه‌ای
می‌نشینند و به دیوار تکیه
می‌دهند. این‌ها چون عبادت را یک
عمل می‌دانند و نه یک سیر که
باید آن را با استمرار و آرامش
به دست بیاورند، آن عمل را
سریعاً انجام می‌دهند و لذا
بهره‌ی کافی از نماز خود
نمی‌برند. اگر حق زیارت عاشورا
درست ادا شود انسان طوری با نور
حضرت مأنوس می‌گردد که «آنچه
اندر و هم ناید آن شود»
(إن شاء الله). آن بزرگان بزرگ که
خیلی هم در زندگی‌شان کار داشتند
و هر دقیقه‌ی عمرشان برای مردم
مفید بود، از این زیارت دست
نمی‌کشیدند. خدایا! با لطف و کرم
خودت رزق ما را بهره‌مندی کامل
از زیارت عاشورا قرار بده.

وقتی خود امامان معصوم علیهم‌السلام به
ما یاد دادند که از خدا
بخواهیم «رَزَقْنِي الْبَرَاءَةَ»؛ رزق
ما را برائت از قاتلان امام
حسین ♦ قرار دهد، پس از طریق
«صد لعن» باید رزق خاص‌ی نصیب
خود کنیم و آن را عامل سیر و

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 133
امام حسین ♦.....

سلوک خود گردانیم. در حدیث قدسی روایت شده: «أَنَّ مُوسَى ♦ قَالَ يَا رَبِّ أَخِيرْنِي عَنْ آيَةِ رِضَاكَ مِنْ عَبْدِكَ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ إِذَا رَأَيْتَ نَفْسَكَ تُحِبُّ الْمَسَاكِينَ وَ تَبْغِضُ الْجَبَّارِينَ فَذَلِكَ آيَةُ رِضَايَ»؛⁵² حضرت موسی ♦ گفت:

ای پروردگار! به من خبر ده از نشانه‌ی رضای از بنده‌ات، پس خداوند به او وحی کرد؛ آن‌گاه که نفس خود را در حال محبت به مساکین و بغض بر ستمگران یافتی، آن را نشانه‌ی رضایت من بدان. پس باید از طریق ایجاد تنفر در قلبمان از ستمگران و ایجاد محبت به اباعبدالله ♦، مقام رضای الهی را برای خود فراهم کنیم.

ملاحظه بفرمائید که چگونه قلب انسان با تنفر بر متجاوزین به استوانه‌های هدایت بشری جهت می‌گیرد و در آخر هم گروهی را لعنت کردید که به ظاهر خود را دین‌دار می‌دانند ولی به جنایتی دست می‌زنند که معلوم نیست کافران چنین اجازه‌ای به خود بدهند. چون این‌ها با پشتمانی برداشت غلطی که از دین داشتند گمان می‌کردند عمل آن‌ها حق است و

امام حسین ♦

لذا دین را و سیله ی پنهان کردن کفر خود قرار می دادند. عمر سعد «لَعَنَ اللَّهُ عَلَيْهِ» در روز عاشورا به لشکرش

می گوید: «يَا خَيْلَ اللَّهِ ارْكَبِي وَ بِالْجَنَّةِ أَبْشِرِي»؛⁵³ «ای لشکر خدا!

سوار شوید و حمله کنید و بهشت بشارت باد بر شما!» چنانچه حضرت

امام سجاد ♦ در این رابطه

می فرمایند: «لَا يَوْمَ كَيَوْمِ الْحُسَيْنِ ♦

از دَلَفَ عَلَيْهِ ثَلَاثُونَ أَلْفَ رَجُلٍ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ كُلِّ

يَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ بِدَمِهِ وَ هُوَ بِأَلَّهِ يُذَكِّرُهُمْ فَلَا يَتَّعِظُونَ حَتَّى قَتَلُوهُ

بَغْيًا وَ ظُلْمًا وَ عُدْوَانًا»؛⁵⁴ روزی

چون روز حسین ♦ نباشد، سی هزار مرد که گمان می کردند از این

امتان دور او را گرفتند و هر کدام به کشتن او به خدا تقرب

می جست و او به آنها خدا را یادآور می شد ولی پند نمی گرفتند

تا او را به ستم و ظلم و عدوان کشتند.

قلب ما باید از این دینداری کور فاصله بگیرد و تنفر از این

نوع انحراف را در خود جدی بداند تا رویکرد صحیحی نسبت به دین در او ایجاد شود و نقش و جایگاه

53 - «بحار الأنوار»، ج 44، ص 391.

54 - أمالي الصدوق، ص 462.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 135
 امام حسین ♦.....
 اهل البیت^{علیهم السلام} در هدایت مسلمین را
 به خوبی درک کند.

ملاقاتی روحانی

پس از لعنت بر ناپاکان تاریخ و طهارت قلب از هر گونه گرایشی به سیره ی آنان، جهت قلب را به سوی پاکان می‌اندازید و سلام بر آن‌ها را شروع می‌کنید. این سلام که یک نوع ملاقات روحی است، برای روح بسیار نشاط آور است و به واقع شرایط تجلیات انوار روحانی اولیاء را بر قلب سلام کننده فراهم می‌کند، می‌خواهید از طریق سلام به آن حضرت یک نوع انس خاصی را با آن حضرت برقرار کنید. با سلام به ایشان آن انس شروع می‌شود و با همدردی با آن حضرت، انس و یگانگی و اتحاد روحی ادامه می‌یابد. عرض می‌کنید:

“السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا
 عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ
 الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ عَلَیْكَ
 مِنِّي سَلَامٌ اللَّهُ أَبَدًا مَا
 بَقِيتُ وَ بَقِيَ اللَّيْلُ وَ
 النَّهَارُ وَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ
 آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي
 لَزِيَارَتِكُمْ السَّلَامُ عَلَى
 الْحُسَيْنِ وَ عَلَى عَلِيٍّ بْنِ

امام حسین ♦

الْحُسَيْنِ وَ عَلِيٍّ أَوْلَادِ
الْحُسَيْنِ وَ عَلِيٍّ أَصْحَابِ
الْحُسَيْنِ ❁

سلامی از عمق جان بر شما ای
اباعبدالله، ای پدر روحانی بندگان
خدا و سلام بر روح‌های پاکی که در
ساحت و بارگاه معنوی شما فرود
آمدند، سلام خدا از طریق من تا
من باقی‌ام و تا شب و روز باقی
است، بر شما باد و هرگز این سلام
و زیارت و ارادت بر شما را
خداوند آخرین زیارت من قرار
ندهد، سلام بر حسین ♦ و بر علی
بن الحسین و بر فرزندان و بر
اصحاب او.

ملاحظه کنید بین زائر آن حضرت
با آن حضرت از طریق این سلام چه
دلدادگی در میان می‌آید. انسان
بتواند با امامش این گونه
معاشقه و مراوده کند، چه توفیق
بزرگی برای قلب او پیش آمده است
به خصوص وقتی این سلام و ملاقات
روحانی را صد بار با تمام وجود
بر امام و فرزندان و اصحاب آن
حضرت به میان آورد، قلب در چنین
شرایطی به نهایت کمال خود دست
می‌یابد.

عرضه داشتید: «عَلَيْكَ مِنِّْي سَلَامٌ

اللَّهُ»؛ سلام خدا از جانب من بر شما

زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با 137
 امام حسین ♦.....
 باد، تا از طریق سلامی که خداوند
 بر آن حضرت دارد ما نیز بر آن
 حضرت سلام کرده باشیم، هم یک قدم
 به خدا نزدیکتر شویم و هم
 بهترین سلام را بر مولایمان
 حسین ♦ فرستاده باشیم.

بهترین راه اصلاح نفس

زیارت امام حسین ♦ را با این
 صد لعن و صد سلام ادامه می‌دهیم و
 تمام تلاشمان باید این باشد که
 با مراقبت کامل، قلب را کنترل
 کنیم و سعی نمائیم سیر قلبی‌مان
 در آن تنقّر و این موذّت حفظ شود.
 با این الفاظ شروع می‌کنید تا آن
 احوال که دنبالش هستید به دست
 آید و آرام آرام چشم دل به لطف
 الهی گشوده شود، همان‌طور که
 چشمه‌ی اشک برای اباعبدالله ♦ گشوده
 می‌شود. چشمی که برای حضرت اشک
 بریزد، چشم با برکتی است و در
 سیر الی الله بسیار به کار می‌آید،
 این همه تأکید بر گریه برای
 اباعبدالله ♦ برای به کمال رساندن
 مؤمنین است.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند: «أَلَا وَ
 صَلَّيْ اللّٰهُ عَلَيَّ الْبَاكِينَ عَلَيَّ الْحُسَيْنِ ♦

امام حسین ♦

و رَحْمَةً وَ شَفَقَةً»؛⁵⁵ یعنی سلام و رحمت و شفقت خدا بر کسانی که بر حسین ♦ گریه می‌کنند. گریه برای آن حضرت نه تنها در دنیا موجب رحمت و لطف پروردگار می‌شود، بلکه در آن دنیا که دنیای ابد ماست و بسیار به دستگیری نیاز داریم، به کمک ما می‌آید. چنانچه امام صادق ♦ می‌فرمایند: «مَا عَيْنُ أَحَبَّ إِلَيَّ اللَّهِ وَ لَا عَبْرَةٌ مِنْ عَيْنٍ بَكَتْ وَ دَمَعَتْ عَلَيْهِ وَ مَا مِنْ بَاكِ يَبْكِيهِ إِلَّا وَ قَدْ وَصَلَ فَاطِمَةَ وَ أَسْعَدَهَا عَلَيْهِ - وَ وَصَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَ أَدَّى حَقَّنَا - وَ مَا مِنْ عَبْدٍ يُحْشَرُ إِلَّا وَ عَيْنَاهُ بَاكِدَةٌ - إِلَّا الْبَاكِينَ عَلَى جَدِّي فَإِنَّهُ يُحْشَرُ وَ عَيْنُهُ قَرِيرَةٌ - وَ الْبِشَارَةُ تَلْقَاهُ وَ السُّرُورُ عَلَى وَجْهِهِ - وَ الْخَلْقُ فِي الْفَرْعِ وَ هُمْ آمِنُونَ»؛⁵⁶ هیچ چیزی از چشمی که برای حسین ♦ گریه کند و اشکی که برای امام حسین ♦ بریزد نزد خدا محبوب‌تر نخواهد بود. هیچ کسی برای امام حسین ♦ گریه نمی‌کند مگر این‌که به فاطمه (ع) و به پیغمبر خدا ﷺ خواهد رسید و حق ما را ادا خواهد کرد. هر بنده‌ای فردای قیامت محشور شود چشمانش

55 - «بحار الانوار»، ج 44، ص 304.

56 - «بحار الأنوار»، ج 45، ص 207.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 139

امام حسین ♦.....

گریان است مگر آن چشم که برای
جدم حسین ♦ گریان باشد. زیرا او
در حالی محشور می شود که چشمش
روشن است. به شارتی به او داده
می شود و آثار سرور در صورتش
نمایان می باشد. مردم در آن روز
دچار جزع و فزع هستند غیر از
گریه کنندگان بر امام حسین ♦ که
در امان خواهند بود.

معلوم است که اشک بر حسین ♦
چشم دل را نیز می گشاید و رابطه ی
جان انسان را با حقایق غیبی
فراهم می کند و از فضایی
نفاق آلودی که اهل دنیا فراهم
می کنند، می رهد.

امیرالمؤمنین ♦ مرحبِ خیبری را
با آهن کُشتند و با اشکهایشان در
دل شب در نخلستان های مدینه همه ی
منیت هایشان را میراندند، همچنان
که با سکوتشان همه ی دشمنانشان
را نابود کردند. یعنی با آه و
اشک است که می توان اخلاق رذیله
را دفع کرد و این جاست که اثر
گریه برای امام حسین ♦ در رابطه
با اصلاح جان برای ما معلوم
می شود. البته گریه برای آن حضرت
نیاز به تزکیه ی اولیه دارد تا
قلب طهارتی پیدا کند و احساس
یگانگی با آن حضرت در انسان

140 ز یارت عا شورا اتجاد رو حانی با
امام حسین ♦

ایجاد شود. ابتدا باید از سر
معرفت به مقام آن حضرت و محبت
به آن حضرت کار را شروع کرد تا
دل متوجه شود مطلوب و محبوب او
حضرت سیدالشهداء ♦ است، در آن
صورت دیگر با توجه به مصائب آن
حضرت نمیتواند قرار بگیرد و
برای انس بیشتر با آن حضرت و
برای شعله ور کردن عشق به حسین ♦
به راحتی رذایل اخلاقی خود را
زیر پا میگذارد و لذا اگر
میخواهید کبر و حسد و نفاق را
در خود از بین ببرید، بدانید
سریعترین راه، گریه برای
ابا عبدالله ♦ است. امیرالمؤمنین ♦
عَمْرَبْنِ عَبْدِوَدَّ را با شمشیر کُشتند،
ولی نظرشان برای اصلاح خود به
اسلحه‌ی گریه است و لذا در دعای
کمیل به خدا اظهار می‌دارند:
«إِزْحَمْ مَنْ رَأْسُ مَالِهِ الرَّجَاءُ وَ
سِلَاحُهُ الْبُكَاءُ»؛ ای خدا به کسی
رحم کن که سرمایه‌اش امید به
رحمت تو، و اسلحه‌اش گریه است.
یعنی گریه یکی از عوامل سرازیر
شدن رحمت الهی بر جان ما است.
با گریه بر مصیبت‌های ابا عبدالله ♦
می‌توانیم خودمان را آدم کنیم،
زیرا از طریق تواضع است که
می‌توان کبر و حسد و سایر رذایل

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 141
امام حسین ♦.....
اخلاقی را از بین برد و ظهور
کامل تواضع در مقابل حق، گریه
است و آن هم گریه‌ای با جهت‌گیری
دقیق که برای امام حسین ♦ صورت
می‌گیرد.

چون با سلام بر ابا عبدالله ♦ قلب
جهت گرفت، دیگر نمی‌خواهد سلام را
تمام کند و این صد سلام آنچنان
دل را جذب می‌کند و روح را مملو
از محبت به این خاندان می‌نماید
که گویا انسان با همه‌ی بهشت‌های
عالم مرتبط شده است. چه کسی است
که بتواند دل از انس با امام
حسین ♦ و اصحاب آن حضرت برگذرد؟
حتماً داستان مکالمه‌ی حضرت
موسی ♦ را با خدا می‌دانید، که
حضرت همچنان دل‌شان می‌خواست آن
مکالمه را ادامه دهند و دنبال
بهبود بودند که مکالمه قطع
نشود. خدا از حضرت پرسید: آنچه
در دست داری چیست؟ گفت: این
عصای من است: «قَالَ هِيَ عَصَايَ».
بعد حضرت موسی ♦ احساس کردند
این اندازه حرف زدن کم است،
ادامه دادند و گفتند: به آن
تکیه می‌دهم: «أَتَوَكَّلُ عَلَيْهَا»؛⁵⁷
باز حضرت احساس کردند نمی‌توانند

امام حسین ♦

دل بکنند، ادامه می دهند که برای
گوسفندانم به وسیله ی آن برگ ها
را می ریزم «وَأَهْشُ بِهَا عَلَى غَنَمِي»؛
باز دل کنند برای حضرت مشکل است.
ادامه می دهند «وَلِيَّ فِيهَا مَآرِبُ
أُخْرَى»؛ خلاصه به وسیله ی این عصا
کارهای دیگر هم می کنم. گفت:

همه عمر بر ندارم سر

آنکه هنوز من نبودم که

شما هم با سلام بر ابا عبدالله ♦
به حالی می رسید که به سادگی سلام
بر مولایتان را رها نمی کنید و
نمی خواهید دل از او بکنید و به
چیز دیگر دل بسپارید می گویی:

“السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ وَ
عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ
عَلَى أَوْلَادِ الْحُسَيْنِ وَ
عَلَى أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ ❀

سلام بر حسین و بر علی بن
الحسین⁵⁸ و بر اولاد حسین و بر
اصحاب حسین^{علیهم السلام}. در این فراز نه
تنها بر اهل البیت حضرت سلام

58 - علی بن الحسین اسم سه نفر از
فرزندان سیدالشهداء ♦ است، یکی حضرت
سیدالسادین ♦ و دیگری حضرت علی اکبر ♦
سوم علی اصغر ♦. به احتمال زیاد در این
زیارت مراد علی اکبر شهید است، چون زیارت
مخصوص شهدای رکاب حضرت سیدالشهداء ♦ در
میان است.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 143

امام حسین ♦.....

می‌کنید، به اصحاب امام نیز سلام می‌کنید و از طریق این سلام از آنس رو حانی لازم بهره‌مند می‌گردید، اصحابی مثل حبیب بن مظاهر و با توجه به این که این زیارت را امام معصوم خوانده‌اند، نشان می‌دهد آن قدر مقام اصحاب امام حسین ♦ بالا است که ائمه علیهم‌السلام نیز به آن‌ها سلام می‌فرستند. چون همه‌ی اصحاب ذوب در حسین ♦ شدند و از خود فانی و به آن حضرت باقی گشتند.

عجیب است که بعد از سلام بر اصحاب کربلا دوباره لعنت بر قاتلان آن‌ها به میان می‌آید، گویا هنوز دل در جهت تنفّر از قاتلان حسین کامل نشده و سراسر وجود ما دوری از سیره و صفت آن ستمگران را دریافت نکرده تا نزدیکی کامل به امام و اصحاب آن حضرت نصیبش شود. اظهار می‌دارید:

“اللَّهُمَّ خُصَّ أَنْتَ أَوَّلَ ظَالِمٍ بِاللَّعْنِ مِنِّي وَ
أَبْدَأَ بِهِ أَوَّلًا ثُمَّ
الثَّانِي وَ الثَّالِثَ وَ
الرَّابِعَ اللَّهُمَّ الْعَن
يَزِيدَ خَامِسًا وَ الْعَن
عُبَيْدَ اللَّهِ بْنَ زِيَادٍ وَ ابْنَ
مَرْجَانَةَ وَ عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 145
 امام حسین ♦.....
 در اسلام دست به ترور وَلِيَّ اللَّهِ زد.⁵⁹
 ملاحظه کنید که هر کدام از
 اشخاصی که در این لعنت آخری
 مطرح شده اند نماینده ی یک نوع
 تفکر و منش انحرافی هستند و
 یزید پنجمین آنها است. باید این
 طرز فکرها را که هر کدام
 نماینده ی یک نوع خباثت هستند،
 بشناسید و از عمق جان بر آنها
 لعنت بفرستید تا قلبتان مصفی
 شود و همواره مواظب خزیدن این
 طرز فکرها در روح خود و جامعه ی
 مؤمنین باشید تا از عشق و محبت
 هدایت‌گرانه ی امام حسین ♦
 کامل‌ترین بهره را نصیب خود
 نمایید.

زیبایی‌های کربلا

پس از آن که زیارت و ملاقات با
 حسین ♦ را به اینجا رساندید به
 سجده می‌روید و اظهار می‌دارید:

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدُ
 الشَّاكِرِينَ لَكَ عَلَى
 مُصَابِهِمُ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى
 عَظِيمِ رَزِيَّتِي اللَّهُمَّ
 ارْزُقْنِي شَقَاعَةَ الْحُسَيْنِ

امام حسین ♦

يَوْمَ الْوُرُودِ وَ ثَبَّتْ لِي
قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَكَ مَعَ
الْحُسَيْنِ وَ اصْحَابِ
الْحُسَيْنِ الَّذِينَ بَذَلُوا
مُهَجَّهُمْ دُونَ الْحُسَيْنِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ ❀

بارالها! تو را حمد، آن هم
حمد آن هایی که شکرگزاران تواند
بر مصیبت خودشان، حمد خدا را بر
مصیبت بزرگ من. خدایا! شفاعت
حسین ♦ را در روز قیامت روزی من
گردان و از برای من قدم صدقی را
با حسین ♦ و اصحاب او ثابت کن،
همان ها که خون خود را در کنار
حسین ♦ و برای آن حضرت بذل
کردند.

ای خدایی که در کربلا
صحنه آرای کردی تا بندگی بندگان
ناب خود را بنمایانی، تو را
سپاس، آن هم حمد و سپاس آن هایی
که می دانند چگونه بر
مصیبت زدگی شان شاکر باشند و در
شهادت حسین ♦ زیبایی های بزرگ را
به تماشا بنشینند. حمد خدا را
به جهت بزرگی مصیبتی که آنچه بر
آن حضرت رفت بر من رفت ولی حمد
تو را که حسین ♦ چقدر زیبا صحنه
را شکل داد. خدایا! حاصل این
زیارت و یگانگی آن باشد که

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 147

امام حسین ♦.....

شفاعت حسین ♦ را در هنگامه‌ی ورود به قیامت، قسمت من بگردانی و قدم صدق و راستی مرا در نزد خودت و همراه حسین ♦ و اصحاب او پایدار بداری. همان اصحابی که خون جگرشان را در کنار حسین ♦ نثار و بذل و بخشش کردند.

الله اکبر از این نوع نگاه بر حادثه‌ها. به خصوص نگاه به حادثه‌ی کربلا! ملاحظه کنید امام حسین ♦ به آن صورت شهید شده است، حال به ما آموخته‌اند که از زیبایی‌های آن حادثه غافل نمانیم و چون شکرگزاران که در مقابل نعمت‌ها حمد خدا را فراموش نمی‌کنند، حمد کنیم، حمد بر عظیم‌ترین مصیبتی که بر تو وارد شده است. اظهار می‌داری: خدایا! شاکرین درگاهت در هر نعمتی مُنْعِم را می‌بینند و در مقابل نعمت‌ها، شکر را فراموش نمی‌کنند، من نیز تو را در این حادثه حمد می‌کنم.

حمد در مقابل زیبایی‌ها و صفات کمال الهی معنی دارد. پس معلوم است شاکرین، این مصیبت را ظهور کمال می‌بینند و نه یک خسران و ضرر. «الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى عَظِيمِ رَزِئَتِي»؛ خدایا! رزیه و مصیبت خیلی بزرگ است برای من، ولی حمد تو را که

امام حسین ♦

با هدایت خود آن را به زیباترین شکل مدیریت کردی و سپاس تو را به جهت این که مرا لیاقت عزاداری اصحاب کربلا عطا فرمودی و مقام سیر و اتحاد با بزرگترین بندگان را به من مرحمت فرمودی.

مقام معیت با امام حسین ♦

«اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي شَفَاعَةَ الْحُسَيْنِ يَوْمَ الْوُرُودِ»؛ خدایا در خاتمه‌ی این دعا و در حال سجده از تو مقام «فنا» می‌خواهم. یعنی مقام شفاعت و اتحاد با حسین ♦ در هنگام ورود به درگاه ربوبیات، همراه با سایر اصحاب حسین ♦ که به مقام اتحاد و فنا در مولایشان دست یافتند. «شفع» یعنی جفت، و در شفاعت یک نحوه یگانگی و فنا مطرح است. مقام یگانگی با اصحابی که «الَّذِينَ بَذَلُوا مُهَجَهُمْ دُونَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ»؛ خون جگر خود را در کنار حسین ♦ بذل نمودند. در حال سجده، در حالتی که هیچ منیتی برای خود نمی‌شناسی و خودت را خاک کرده‌ای، متقاضی اتحاد با ولایت حسین ♦ هستی و در طلب این معیت، نظر به اصحاب کربلا دارید که خون جگرشان را - و نه فقط خون بدنشان را - یعنی عمق

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 149

امام حسین ♦.....

و نهایت علاقه‌ی قلبی‌شان به همه چیز را، نثار مولایشان کردند.

حال که روح و جان را با تنفّر بر طبقات ستم در طول تاریخ، از هر گرایش باطلی پاک نمودید، باز توجّه قلب را به کربلا و حضرت حسین بن علی ♦ می‌اندازید و آن هم در حال سجده که نزد یکتَرین شرایط عبد است به رب و بهتَرین شرایط سیر انسان است به سوي پروردگار، اظهار می‌دارید: آنچه باید در نهایت بماند مَعِیّت و اتّحاد با حسین ♦ و اصحاب اوست. مهم آن است که شما خوب متوجه باشید زیارت عا شورا یک عبادت بزرگ است و ما آرزو می‌کنیم این مطلب از دست ما نرود که می‌توانیم با زیارت عا شورا یک عبادت بزرگ و یک سیر روحانی انجام دهیم. کجای زیارت با برکت عا شورا محدود به یادآوری یک حادثه است و بس؟ مشخص است که این زیارت یک سیر روحانی است برای اتّحاد با امام معصوم شهید، یعنی جانِ جانان، حضرت سیدالشهداء اباعبدالله الحسین ♦.

عنايت داشته باشید که طلب مقام فنا در امام و مَعِیّت با آن حضرت در سجده، عالی‌ترین تمنايی

امام حسین ♦

است که می‌توان به آن فکر کرد و سیر خود را به آن سو جهت داد. سیر به سوی بزرگ‌ترین مطلوبی که به دست نمی‌آید مگر از همین طریق. اگر تمام مقامات عرفانی را طی کنید، این مقام چیز دیگری است، از این طریق هیچ حجابی بین عبد و معبود باقی نمی‌ماند، چیزی که حضرت باقر ♦ راز آن را گشودند و فرمودند: «مَنْ سَرَّهُ أَنْ لَا يَكُونَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ حَتَّى يَنْظُرَ إِلَى اللَّهِ وَ يَنْظُرَ اللَّهُ إِلَيْهِ فَلْيَتَوَالَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ يَتَّبِعْهُمْ مِنْ عَدُوِّهِمْ وَ يَأْتِمْ بِالْإِمَامِ مِنْهُمْ فَإِنَّهُ إِذَا كَانَ كَذَلِكَ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ وَ نَظَرَ إِلَى اللَّهِ»؛⁶⁰ هرکس طالب است که بین او و خداوند هیچ حجابی نباشد که او خدا را بنگرد و خداوند او را، باید محبت و ولایت آل محمد را در خود ایجاد کند و از دشمنانشان تبری جوید و پیرو امامی از این خانواده باشد، اگر چنین کند خداوند بر او می‌نگرد و او هم بر خدا می‌نگرد. چنین حالتی قابل وصف نیست. هر کس قلباً یک آشنایی اجمالی با اباعبدالله الحسین ♦ و اصحاب

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 151
 امام حسین ♦.....
 گرانقدر کربلا دارد. حال، زیارت
 و تمرکزِ روحی بر حضرت و عزاداری
 و حضور در جلسات عزاداری
 اباعبدالله ♦ باعث می‌شود آن آشنایی
 قلبی فَوْران کند و در نتیجه
 چیزهایی را در راستای قرب الهی
 به دست آورد که سال‌ها به دنبال
 آن بود. شرطش آن است که «ره
 چنان رو که رهروان رفتند» باید
 مواظب بود شیطان عزاداری‌ها را
 تغییر ندهد، کار شیطان این است
 که هر چیزی که ما را به خدا
 نزدیک می‌کند و طریق رسیدن به حق
 است، از ما بگیرد و در آن کار
 اخلال ایجاد کند. بنا به فرمایش
 قرآن «قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ
 لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ»؛⁶¹ شیطان
 گفت: خدایا! به جهت آن که
 گمراهم کردی، حتماً در مسیر
 مستقیمی که به سوی تو ختم می‌شود
 می‌نشینم و بندگان را از آن
 مسیر منحرف می‌کنم. همیشه اختلال
 شیطان در اموری است که به خدا
 ختم می‌شود، آیا راهی مطمئن‌تر از
 راه حضرت سیدالشهداء ♦ به سوی
 خدا هست؟ پس به همان اندازه
 باید مواظب بود شیطان در این

مسیر اخلاص ایجاد نکند و مقصد اصلی که قرب الی الله بود فراموش نگردد.

به عنوان مثال یکی از روزهای پر برکت، روز جمعه است که شرایط قرب الهی در آن فراهم تر است، به تعبیر امیرالمؤمنین ♦ «فَجَعَلَ الْجُمُعَةَ مَجْمَعاً نَدَبَ إِلَيْهِ لِيُطَهِّرَ مَا كَانَ قَبْلَهُ وَغَسَلَ مَا أَوْقَعَتْهُ مَكَاسِبُ السَّوْءِ مِنْ مِثْلِهِ إِلَى مِثْلِهِ وَذَكَرَى لِلْمُؤْمِنِينَ وَتَبَيَّنَ خَشْيَةُ الْمُتَّقِينَ وَوَهَبَ لِأَهْلِ طَاعَتِهِ فِي الْأَيَّامِ قَبْلَهُ»؛⁶² خداوند جمعه را روز جمع شما قرار داد و شما را در آن خواند برای آن که پاک کند و بشوید آنچه را از کردار زشت پیش از جمعه داشته اید و یادآوری برای مؤمنین باشد و ترسی برای پرهیزکاران و مزد کردار بندگان را به آن ها عطا کند، بیشتر از آنچه بخشیده است به اهل طاعت در روزهای قبل از جمعه. حال تماشا کنید چقدر شیطان تلاش می کند برکت این روز را از ما بگیرد و به بهانه های وَهْمِي و خیالی ما را به تفریح و سرگرمی های لغو مشغول

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 153
امام حسین ♦.....
کند تا از فیض جمعه و جماعت باز
بمانیم.

تأکید بنده آن است که از جمله
اموری که برکات فراوانی در آن
نهفته است عزاداری برای حضرت
اباعبدالله الحسین ♦ است و شک
نداشته باشید که شیطان نهایت
تلاش خود را می‌کند تا ما بهره‌ی
حقیقی خود را از آن نبریم و از
طریق توجه به امور سطحی، اصل
سیر و توجه و معیت با حضرت را
که از راه عزاداری و اشک به دست
می‌آید از ما برباید. آنقدر ما
را به فرعیات مشغول می‌کند که از
اصل غافل شویم. به ما خبر
داده‌اند مَهْر نماز اگر از خاک
کربلا تهیه شود موجب انکشاف و
رفع حجاب می‌گردد. حالا شیطان ذهن
ما را از اصل مسئله می‌برد روی
این که خوب است آن را آرایش
بدهید، یک تکه آینه هم روی آن
بچسبانید، درست آن مَهْر که
وسیله‌ی سجده کردن بر خاک بود- آن
هم خاک کربلا- از انسان گرفته
می‌شود و فرعیات مدّ نظر قرار
می‌گیرد.

وقتی فرعیات و رسومات دست و
پاگیر اصل توجه به امام حسین ♦
و کربلا را از منظر عقل و قلب ما

امام حسین ♦

به حاشیه برد، دسته های سینه زنی و زنجیرزنی و فقط به ظاهر مساجد پرداختن، و شام و ناهار، اصل می شود در حالی که نباید این امور همه ی فکر و ذکر عزادار حضرت سیدالشهداء ♦ را بگیرد و همه ی توجه ها به همین ظاهر جلب شود. آری اگر اصل عزاداری و توجه به آن مقام فراموش نشود این فرعیات هم در حدّ معقول و محدود معنی دار خواهد شد. علمای بزرگی را داشته ایم که روز عا شورا با پای برهنه و موهای پریشان، صورت عزادار به خود می دادند و در دسته های عزاداری اباعبدالله ♦ شرکت می کردند. ولی آنها سیر با اباعبدالله ♦ را در همه ی این عزاداری ها حفظ می کردند.

همچنان که ملاحظه فرمودید زیارت عا شورا حامل یک فرهنگ عبادی کامل است و نکاتی که بنده عرض کردم خیلی کمتر از آن بود که باید در باره ی آن زیارت گفته می شد و بدان توجه می گردید. همین قدر می توانیم بگوئیم که:

اول قدم آن است آخر قدم آن است که که اه را باب، با اه باشم، واقعاً باید با زیارت عا شورا زندگی کرد و در هر فرصتی با آن

زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با 155

امام حسین ♦.....

مراوده داشت و اگر این چنین شد
وقتی بر سر قبرمان هم آن زیارت
را که سالها با آن مراوده
داشته ایم، بخوانند، ما به وجد
می آییم و به صعود بیشتر می رسیم.
خدایا! شفاعت ابا عبدالله

الحسین ♦ را در دنیا و آخرت از
ما دریغ مدار.

خدایا! به عزت حسین و اصحاب
حسین ♦ قلوب ما را ظرف معارف
قرآن و معارف و محبت اهل بیت^{علیهم السلام}
قرار بده.

خدایا! حیات و مرگ ما را حیات
و مرگ پیامبر^{صلی الله علیه و آله} و آل پیامبر^{علیهم السلام}
قرار بده.

خدایا! توفیق فهم و سیر در
زیارت عاشورا را به ما عطا
بفرما.

خدایا! این انقلاب حسینی و
مسئولانی که در جهت حفظ آن تلاش
می نمایند را مؤید بفرما.

«والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته»

منابع

قرآن

نهج البلاغه

تفسیر المیزان، سید

محمد حسین طباطبائی «رحمة الله عليه»

بحار الانوار، محمد باقر مجلسی

اسفار اربعه، ملا صدرا «رحمة الله عليه»

فصوص الحکم، محي الدين بن عربي

امام شناسي، آيت الله حسيني تهراني

الغدير، علامه اميني

كافي، ابو جعفر كليني

امالي، شيخ صدوق

كليات شمس تبريزي، جلال الدين محمد

بلخي

مثنوي معنوي، جلال الدين محمد بلخي

مروج الذهب، مسعودي

تاريخ طبري، محمد بن جرير طبري

تفسير نور الثقلين، عبد علي بن جمعه

العروسي

مصباح الهداية الي الخلافة والولاية،

امام خميني «رحمة الله عليه»

جهان بيني اسلامي، امامت و ولايت،

مركز تربيت معلم

كمال الدين و تمام النعمة، شيخ صدوق

مجلات انتظار، مركز تخصصي مهدويت

مصباح المتهدد، ابو جعفر محمد بن

حسن طوسي

فرحة الغري بصرحة القري، سيد عبد

الكريم بن طاوس.

شرح زیارت عاشورا و داستان هاي شگفت

آن، موسی خسروی

کامل الزیارات، ابن قولویه

158 زيارت عا شورا ات حاد رو حاني با

امام حسين ◆

شفاء الصدور في شرح زيارة العاشور،
ميرزا ابوالفضل تهراني
لؤلؤ النضيد، نصرالله شبستري
چگونگی فعلیت یافتن باورهای دینی،
اصغر طاهرزاده
روح مجرد، آیتالله حسینی طهرانی
الدّهوف علی قتلي الطفوف، سیدبن
طاوس

مقتل خوارزمي

خصائص الحسينيه، شيخ جعفر شوشتری
المزار الكبير، محمد بن مشهدي
مستدرک الوسائل، محدث نوري
مباني نظري و عملي حب اهل البيت ◆،
اصغر طاهرزاده
دُرر الأخبار با ترجمه، سيد مهدي
حجازي وهمكاران
روضة الواعظين و بصيرة المتعظين،
فتال نيشابوري
كربلا، مبارزه با پوچيها،
اصغر طاهرزاده
راز شادی امام حسين ◆ در قتلگاه،
اصغر طاهرزاده
تفسير كشاف، زمخشري
كشف الغمة في معرفة الأئمة، محدث
اربلي

رجال كبير، محقق بهبهاني
مجالس المؤمنين، قاضي نورالله شوشتری

آثار منتشر شده از استاد طاهرزاده

- معرفت النفس و الحشر (ترجمه و تنقيح اسفار جلد 8 و 9)
- گزینشتکنولوژی از دریچه بینش توحیدی
- علل تزلزل تمدن غرب
- آشتی با خدا از طریق آشتی باخود راستین
- جوان و انتخاب بزرگ
- روزه ، دریچه ای به عالم معنا
- ده نکته از معرفت النفس
- ماه رجب، ماه یگانه شدن با خدا
- کربلا، مبارزه با پوچی ها (جلد 1 و 2)
- فرزندان اینچنین باید بود (شرح نامه 31 نهج البلاغه) (جلد 1 و 2)
- فلسفه ی حضور تاریخی حضرت حجت (ع)
- مبانی معرفتی مهدویت

160 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با امام حسین ♦

- مقام لیلة القدری فاطمه (ع)
- از برهان تا عرفان (شرح برهان صدیقین و حرکت جوهری)
- جایگاه رزق انسان در هستی
- زیارت آل یس، نظر به مقصد جان هر انسان
- فرهنگ مدرنیته و توهم
- دعای ندبه، زندگی در فردایی نورانی
- معاد؛ بازگشت به جدی‌ترین زندگی
- بصیرت حضرت فاطمه (ع)
- جایگاه و معنی واسطه فیض
- هدف حیات زمینی آدم
- صلوات بر پیامبر ﷺ عامل قدسی‌شدن روح
- زن، آن‌گونه که باید باشد
- جایگاه جنّ و شیطان و جادوگر در عالم
- عالم انسان دینی
- ادب خیال، عقل و قلب

- آنگاه که فعالیت های فرهنگی
پوچ می شود
- انقلاب اسلامی، باز گشت به عهد
قدسی
- انقلاب اسلامی، برون رفت از عالم
غربی
- مبانی نظری و عملی حب اهل
البيت
- جایگاه اشراقی انقلاب اسلامی در
فضای مدرنیسم
- امام خمینی و خودآگاهی تاریخی
- خطر مادی شدن دین
- راز شادی امام حسین ♦ در
قتلگاه
- هنر مردن
- تمدن زایی شیعه